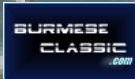

ဒေဂျင်သင်း

မျိုးဆက်သစ်အတွက်

ကဏ္ဍဝင်မိတ်ဆက်

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ❖ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး။
- ❖ အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး။
- ❖ ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ❖ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်စွဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သောနိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ်တည်ဆောက်ရေး။

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ❖ စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများ ကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ❖ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ❖ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ❖ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအား သည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး။

လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ❖ တစ်မျိုးသားလုံး စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး။
- ❖ အမျိုးသားဂုဏ် ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေ အနှစ်များ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။
- ❖ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး။
- ❖ တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး။

မျိုးဆက်သစ်အတွက်
ဂန္ထဝင်မိတ်ဆက်
အောင်သင်း

FTURE

Publishing House

No. 52 (A) , Ground Floor, 12th Street
Lanmadaw Township, Yangon.
Ph: (01) 224431

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၄၄၅/၂၀၀၂ (၅)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၅၅၂/၂၀၀၂ (၇)

ပုံနှိပ်ခြင်း

၂၀၀၂ ခုနှစ် ၊ စက်တင်ဘာလ၊
ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ - ၁၀၀၀။

မျက်နှာဖုံးသရုပ်ဖော်

ဗဂျီလင်းဝဏ္ဏ

တန်ဖိုး

၄၀၀ - ကျပ်

မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်သူ

ဦးထွန်းထွန်း (၀၂၇၂၆) ၊ အောင်မြင်ထွန်း ပုံနှိပ်တိုက် ၊
အမှတ် (၂၂၄) လမ်း-၄၀၊ ရန်ကုန်။

အတွင်းပုံနှိပ်သူ

ဦးတင်မောင်ဝင်း (၀၅၉၄၆)၊ သင်းလဲ့ဝင်းပုံနှိပ်တိုက်၊
အမှတ်(၁) ၊ ဗိုလ်ရာညွန့်လမ်း၊ ယောမင်းကြီးရပ်ကွက်၊
ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးတင်ရှိန် (စန်းရောင်ရှိန်စာပေ)
အမှတ်-၄၊ မေခလမ်း၊ ဒဂုံမြို့သစ်။

စီစဉ်သူ

ဝင်းသိန်းဦး

မာတိကာ

၁။	နိဒါန်း	၆
၂။	ပါရာယနဝတ္ထု	၁၂
၃။	ကိုးခန်းပျို့ (၁)	၂၀
၄။	ကိုးခန်းပျို့ (၂)	၃၈
၅။	ကိုးခန်းပျို့ (၃)	၅၆
၆။	လူမှုရေးဂန္ထဝင်စာပေ	၇၂
၇။	ချစ်သောသူဇာ (၁)	၈၆
၈။	ချစ်သောသူဇာ (၂)	၁၀၄
၉။	ချစ်သောသူဇာ (၃)	၁၂၀
၁၀။	ချစ်သောသူဇာ (၄)	၁၃၄
၁၁။	မန်လည် မင်္ဂလာရတုများ (၁)	၁၅၀
၁၂။	မန်လည် မင်္ဂလာရတုများ (၂)	၁၆၈

နိဒါန်း

“မျိုးဆက်သစ်အတွက် ဂန္ထဝင်မိတ်ဆက်” ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ကိုမြင်လိုက်တာနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကို မှန်းလို့ ရလောက်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အသေးစိတ်ကလေးကိုတော့ ပြောလိုက်ရပါဦးမယ်။

ရည်ရွယ်ချက်

(တစ်) လူငယ်တွေ သိသင့်သိထိုက်တဲ့ ဂန္ထဝင် စာအုပ်တွေမှာ ဘယ်စာအုပ်မှာ ဘာအကြောင်း တွေကို ရေးထားတယ်၊ ကောင်းပုံကောင်းနည်းက ဘယ်လို၊ ဘာကြောင့် ဂန္ထဝင်စာပေဖြစ်လာရတယ် ဆိုတာကို အကြမ်းအားဖြင့် လူငယ်တွေကို သိကြ စေချင်တယ်။

(နှစ်) ‘စာသွေး’ ပါတဲ့ လူငယ်တွေ ကျပြန် တော့ သက်ဆိုင်ရာ စာအုပ်တွေကို ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေပြီး သေချာ ဖတ်ကြည့်ချင်စိတ် နိုးကြားလာစေချင်တယ်။

အားလုံးအလေး ပခာနထားပြီး ပြောချင်တာ ကတော့ လေးလေးနက်နက် ကျမ်းကြီးတစ်ခု ပြုစုဖို့ ကြိုးစားတာမဟုတ်ပါဘူးဆိုတဲ့အချက်ပါပဲ။ တကယ့်ကို လူငယ်တွေနဲ့ မိတ်ဆက်ပေးရုံသက်သက် လောက်ပါပဲ။

တင်ပြပုံ

လေးလေးပင်ပင်ကြီး မဟုတ်ဘဲ ပေါ့ပေါ့ ပါးပါးရေးဖို့ ရည်ရွယ်တာဖြစ်တဲ့အတိုင်း စာသင်ခန်း ငယ်တစ်ခုမှာ/စကားဝိုင်းကလေးတစ်ခုမှာ စကားစပ်မိ ကြလို့ ပြောကြသလို -

(တစ်) စကားပြောသလိုပဲ ရေးသွားပါမယ်။

(နှစ်) သက်ဆိုင်ရာ စာအုပ်စာပေရဲ့ ကောင်းပုံ ကောင်းနည်းကို တင်ပြတဲ့အခါမှာ သင့်နိုးရာရာ ကောက်နှုတ်ချက်ကလေးတွေကို ထည့်သွင်းဖော်ပြ သွားပါမယ်။

(သုံး) သုတေသနကျမ်းကြီးများရဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ စပ်မိစပ်ရာ စိတ်ဝင်စားစရာ၊ မှတ်သားစရာလေးတွေကို သတိရမိလိုက်ရင်လည်း ဝန်မလေးဘဲ ထည့်သွင်းသွားပါမယ်။

(လေး) အထူးသဖြင့် လူငယ်တွေမှာ အကြားအမြင် တိုးစေမယ့်၊ ဆင်ခြင်တုံတရား ထက်မြက်စေမယ့်

အချက်အလက်မျိုး ဖြစ်မယ်ဆိုရင် သွက်သွက်ကြီး ထည့်သွားမယ်လို့ စဉ်းစားထားပါတယ်။

ပါမောက္ခ ကျောင်းဆရာကြီးနှစ်ပါး

ပါရာယနဝတ္ထုကို ဆရာတော် ရှင်မဟာသီလ ဝံသ ရေးခဲ့တယ် ဆိုတာလောက်ကိုတော့ဖြင့် လူငယ် တိုင်းလိုလို ကြားဖူးနေကြပါတယ်။ ရှင်မဟာသီလဝံသ လို့ပြောလိုက်ရင် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကို သတိရကြစမြဲ ပါပဲ။ ရာမလို့ပြောလိုက်ရင် လက္ခဏာဟာ တွဲပြီးပါလာ ရသလိုပဲပေါ့။ ငါတို့ခေတ်မှာလည်း ‘ဇော်ဂျီ’ လို့ ပြော လိုက်ရင် ‘မင်းသုဝဏ်’ ကို တွဲပြီး သတိရလိုက်ကြ သလိုပဲပေါ့။ ဒီဆရာတော်ကြီး နှစ်ပါးကိုလည်း ခွဲလို့ မရလောက်အောင် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

အရင်ကတော့ဖြင့် ‘ဆုတောင်းခန်းပျို့’ ‘ပါရမီ တော်ခန်းပျို့’ တွေကို သီကုံးရေးစပ် တော်မူခဲ့တဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ‘ကိုးခန်းပျို့’ ‘သံဝရပျို့’ တွေကို စီရင်တော်မူခဲ့တဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ စသည်ဖြင့် စာပေ ပါရဂူကြီးများအဖြစ် ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် မြန်မာစာပေရဲ့ ရှေးဦးကဗျာဆရာကြီးများအဖြစ် ရိုသေသတိရခဲ့ မိပါတယ်။ အခုလို အသက်ကလေးရလာပြီး သူတို့စာ၊ သူတို့ဘဝ ကို သေချာလေ့လာကြည့်လိုက်တော့မှ

မျိုးဆက်သစ်အတွက် ဂန္ထဝင်မိတ်ဆက်

၉

“မျိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်ဖို့’ တကယ့်ကို ကြိုးပမ်း
တော်မူခဲ့တဲ့ ပါမောက္ခကျောင်းဆရာကြီး နှစ်ပါး
ပါကလားရယ်လို့ ရိုသေကြည်ညိုခြင်းအသစ် ဖြစ်ရပြန်
ပါတယ်။

စဉ်းစားကြည့်လေ - သူတို့ဟာ ခေတ်ပြိုင်
ကျောင်းတိုက်ကြီး (တက္ကသိုလ်ကြီး) နှစ်ခုရဲ့ ပဓာန
နာယက ဆရာတော်ကြီး (ပါမောက္ခချုပ်ကြီး) နှစ်ဦး
မဟုတ်ပါလား။

ကျောင်းတိုက်ဆိုမှ စကားစပ်မိလာလို့
ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ‘တိုက်’ ဆိုတာက အစုအဝေး၊
‘အစု’ ကိုပြောတာ။ ကျောင်းအုပ်စုကြီးပေါ့ကွယ်။
ဥပမာသရက်တော ကျောင်းတိုက် ဆိုကြပါစို့ - အဲဒီ
ကျောင်းတိုက်ထဲမှာ ကျောင်းသီးခြားတွေ အများ
ကြီးပဲ။ သူ့ကျောင်းနဲ့၊ သူ့ကျောင်းထိုင် ဆရာတော်နဲ့၊
သီးသန့် သီတင်းသုံးနေကြတာပဲ။ ကျောင်းတိုက်ကြီး
တစ်ခုလုံးကို စီမံကွပ်ကဲတဲ့ ဆရာတော်ကြီးကိုတော့
တိုက်အုပ် ဆရာတော်ကြီး၊ ဦးစီးပဓာန နာယက
ဆရာတော်ကြီးပေါ့။

ငါတို့ တက္ကသိုလ်နဲ့တူပါတယ်။ University
ဆိုတာ a collection of colleges ပဲ မဟုတ်လား။
ကောလိပ်တွေ စုထားတာကို တက္ကသိုလ်လို့ ခေါ်ကြ

တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရှေးခေတ် စစ်မဖြစ်မီက ရန်ကုန် ကောလိပ်၊ ဂျတ်ဆင်ကောလိပ်၊ ဆရာအတတ်သင် ကောလိပ်၊ ဆေးကောလိပ်ဆိုတာတွေ စုထားတာမို့ ‘ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်’ ရယ်လို့ မြန်မာလို ပြန်ဆိုသုံးစွဲခဲ့ဖူးတယ်။ တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း အဟောင်း တွေကို ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ‘ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်မဂ္ဂဇင်း’ ရယ်လို့ ရေးထားတာတွေကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။

ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့ ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ ဆရာတော်ကြီး နှစ်ပါးဟာလည်း ပဓာနနာယက ဆရာတော်ကြီးများ ဖြစ်ကြလေတော့၊ သူ့ခေတ် သူ့အခါမှာ ပါမောက္ခချုပ်ကြီး တွေပဲပေါ့။ ကျောင်း ဆရာကြီးတွေပဲပေါ့။ တကယ့်ကျောင်းဆရာ ဆိုတာမျိုး က မျိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်အောင် ဘာလုပ်ရမလဲ ဆိုတာ နေ့နေ့ညည ကြံစည်နေကြသူတွေ မဟုတ် လား။ ‘ဆရာကောင်းတပည့် ပန်းကောင်းပန်’ ဆိုတာမျိုးလို ကိုယ့်ကျောင်းက ထွက်သွားတဲ့ တပည့် တစ်ယောက်ဟာ လူ့လောကအလယ်မှာ ထည်ထည် ဝါဝါ မဖြစ်လာရင်တောင်မှ လိမ်လိမ်မာမာ ဖြစ်စေချင် ကြတာကိုး။ အဲဒီစေတနာတတွေဟာ သူတို့စာတွေမှာ တဝိုးဝိုး တဝင်းဝင်း တောက်ပ ထင်ဟပ်နေတာကို

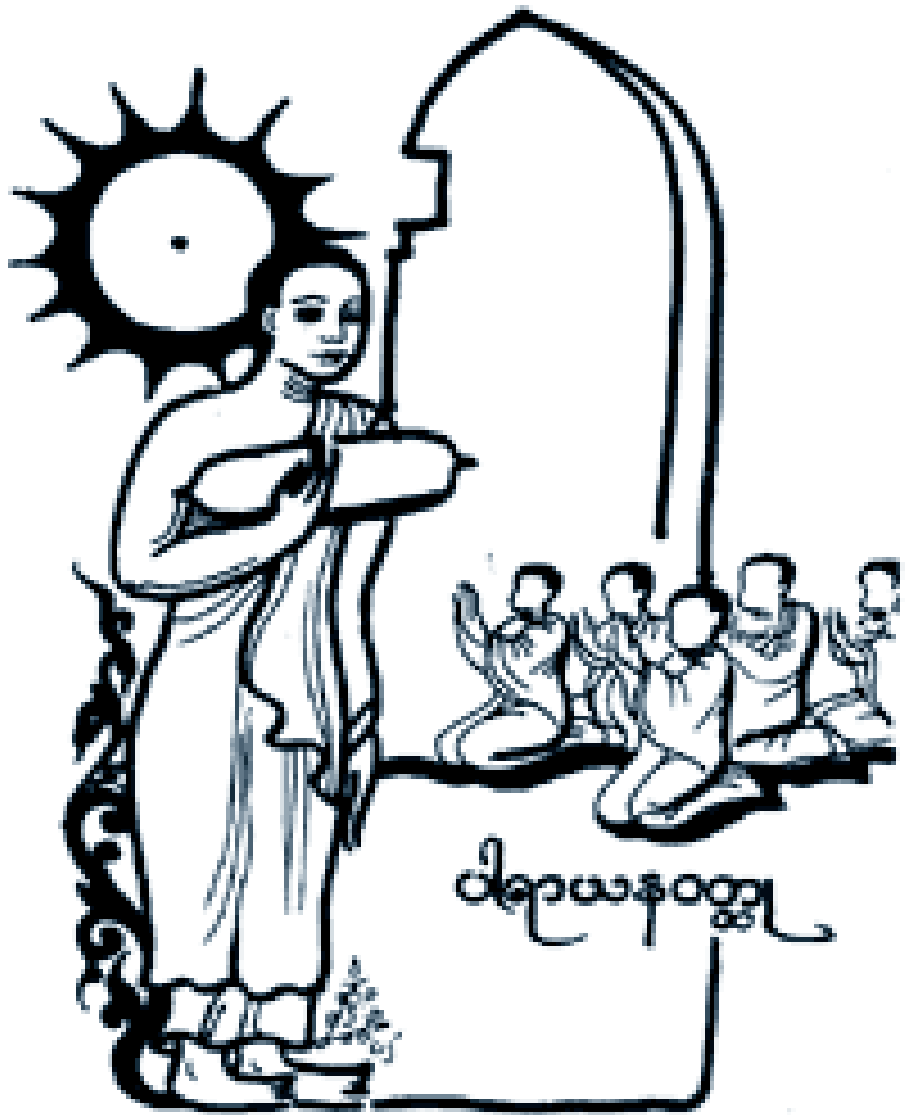
တွေ့နေကြရတယ်။

‘ပါရာယနဝတ္ထု’ လို့ စာမျိုးကို ဆရာတော်ဟာ ကောက်ကာငင်ကာ ရေးလိုက်တယ်လို့ မထင်မိဘူး။ တပည့်ဖြစ်သူ ဟောပြောဆုံးမရာကနေပြီး ကျမ်းတစ်စောင်ပြုဖို့ စိတ်ကူးပေါက်လာတယ်လို့ထင်မိပါတယ်။ ကောင်းပြီ၊ ‘ပါရာယနဝတ္ထု’ အကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြစို့။

တကယ့်ကျောင်းဆရာ ဆိုတာမျိုးက
မျိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်အောင်
ဘာလုပ်ရမလဲဆိုတာ နေ့နေ့ညည
ကြံစည်နေကြသူတွေ မဟုတ်လား။

‘ဆရာကောင်းတပည့် ပန်းကောင်းပန်’ ဆိုတာမျိုးလို
ကိုယ့်ကျောင်းက ထွက်သွားတဲ့
တပည့်တစ်ယောက်ဟာ လူ့လောက အလယ်မှာ
ထည်ထည်ဝါဝါ
မဖြစ်လာရင်တောင်မှ လိမ်လိမ်မာမာ
ဖြစ်စေချင်ကြတာကိုး။

ပါရာယနဝတ္ထု

ဆရာတော် ရှင်မဟာသီလဝံသ ၈၁၅-၈၈၀ (၁၄၅၃-၁၅၁၈) ဟာ ပါရာယနဝတ္ထုကို ၈၆၃(၁၅၀၁) မှာ ပြုစုပြီးမြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ခုဆိုရင် ကျမ်းသက်တမ်း အနှစ် ၅၀၀ လောက်ရှိပြီပေါ့။

‘ပါရာယန’ ဆိုတာမှာ ပါရာ = တစ်ဘက်ကမ်း + အာယန = လမ်းကြောင်း။ သံသရာ တစ်ဘက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရာလမ်းကြောင်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိပါတယ်။ ပါရာယနဆိုတဲ့ အမည်ကိုတော့ ဘုရားဟော ခုဒ္ဒကနိကာယ် ပါရာယနသုတ်အမည်ကို ယူလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပါရာယနသုတ်ရဲ့ ဝတ္ထုအကြောင်းအကျဉ်း ကတော့ ‘ဗာဝရီ’ ဆိုတဲ့ ရသေ့ပုဏ္ဏားကြီးက သူ့ တပည့်ကြီး တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်ကို ဘုရားရှင်ထံ စေလွှတ်ပြီး ပုစ္ဆာများကို မေးစေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ မေးပုံက စိတ်နဲ့ပသာလျှင်မေးပြီး ဘုရားရှင်က နှုတ်နဲ့ ဖြေတော်မူခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော် (ပါမောက္ခကျောင်းဆရာကြီး)
 ရှင်မဟာ သီလဝံသရဲ့ ပဓာန ရည်ရွယ်ချက်က
 မျိုးဆက်သစ် လူငယ်တွေကို ရဟန်းဖြစ်စေ၊ လူဖြစ်စေ၊
 သီလရင်ဖြစ်စေ လူရည်ချွန်၊ လူရည်မွန်ဖြစ်လာ စေချင်
 တာပါပဲ။ နိဒါန်းပျိုးလိုက်ပုံကို ကြည့်လိုက်ရင်
 ဆရာတော်ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ကို ထင်းထင်းကြီး တွေ့နိုင်
 ပါတယ်။ ကြည့်ပါ -

တုရားသခင်လက်ထက်၌ သဒ္ဓါကြည်ညို၊
 သောလူသူတော်တို့သည်ကား၊ သားချစ် သမီးချစ်
 တို့ကိုဤသို့ လျှင် ဆုံးမသတတ်။

ချစ်သားတို့ . . . ရဟန်းတည်း ဖြစ်ငြားမှုကား
 သာရိပုတ္တရာ၊ မောဂ္ဂလန် အရှင်နှစ်ပါးကို နည်းယူ
 ကြပါကုန်။ အရှင်နှစ်ပါးကို နှိုင်းရှည့်စရာမူပါကုန်။

လူတည်းဖြစ်မှုကား စိတ္တသူကြွယ်၊ ဟတ္တ
 ဌာဝကသီတင်းဦး၊ ဤယောကျ်ားမြတ်နှစ်ဦးတို့၏
 အကျင့်ကို နည်းယူပါကုန် ဟုဆုံးမ၏

သားမိန်းမကိုတည်း ဆုံးမမှုကား -

ချစ်သမီးတို့ . . . ရဟန်းတည်း ဖြစ်ပါ
 လေငြားမှုကား . . . ခေမာ၊ ဥပ္ပလဝဏ် ရဟန္တာမိန်းမ
 နှစ်ပါးတို့၏ အကျင့်ကို နည်းယူပါကုန်။

လူတည်းဖြစ်ငြားမှုကား . . . ခုဇုတ္တရာ
 တကာမကဲ့သို့၎င်း၊ ဝေဠုကဏ္ဍကပြည်၌ နန္ဒမာတာတ
 ကာမကဲ့သို့၎င်း ဖြစ်ပါစေချင်၏။ မိန်းမမြတ်နှစ်ပါး၏
 အတူကို သင်ပါကုန်ဟု ဆုံးမ၏။ ဤသို့လျှင် မြတ်သော
 အမျိုးတို့သည် သားသမီးကို ဆုံးမစရာ ပုံမူကုန်
 သတတ်။

ဒီလောက် ဆိုရင် ကိုပဲ ဆရာတော် ရဲ့
 မျိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်ဖို့ ဆိုတဲ့စေတနာကို
 မှန်းဆလို့ရလောက်ပါပြီ။ “ဤသို့လျှင် မြတ်သော
 အမျိုးတို့သည် သားသမီးတို့ကို ဆုံးမစရာ ပုံမူကုန်
 သတတ်” ဆိုတဲ့ စကားလုံးရွေးချယ်ပုံကို သတိ
 ထားပြီးကြည့်လိုက် စေချင်ပါတယ်။ ‘မြတ်သော အမျိုး
 တို့သည်’ လို့ဆိုလိုက်တာဟာ ‘မောင်ရှင်တို့ . . . မောင်
 ကျောင်းသားတို့ လိုက်နာကျင့်သုံးကြကုန်လော့’ လို့
 ပြောတာထက် ပိုပြီးမထိရောက်ပေဘူးလား။ ရှေ့ဆက်
 ပြီးရေးမယ့် ရဟန္တာသူတော်စင်တွေရဲ့ အကြောင်းကို
 ဆက်ပြီးဖတ်ချင် သိချင်စိတ်ကို မနှိုးဆော်နိုင်
 ပေဘူးလား။ လူကြီးတွေ ဒီစာကို ဖတ်ရရင်လည်း
 ကိုယ့်သားကိုယ့်သမီးကို ဘယ်လို ဆုံးမပဲ့ပြင်ရမယ်
 ဆိုတာ လမ်းညွှန်ဖြစ်မနေဘူးလား။ ဒီစာကို ဖတ်ရှု
 ကြားနာခဲ့ဖူးတဲ့ ကျောင်းသား မောင်ရှင်ငယ်တို့ဟာ

လူကြီးဖြစ်လာရင် ဘယ်လိုနေရထိုင်ရမယ် ဆိုတဲ့ အသိဉာဏ် မရနိုင်ပေဘူးလား။

ဒါ့ကြောင့် ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌ သာရကို ‘မျိုးဆက်သစ် တိုးတက်ရစ်ဖို့’ အားကြိုးတော် မူခဲ့တဲ့ ပါမောက္ခ ကျောင်းဆရာကြီး နှစ်ပါးလို့ ကြည်ညိုခြင်းအသစ်နဲ့ ‘ဦးခိုက်စကား’ ဆိုခဲ့ရတာပါ။

အစောဆုံး ‘ရုပ်ပုံလွှာ’

ဆရာတော်က စံပြုအတုယူအပ်တဲ့ ရဟန်း ယောက်ျား ရဟန်းမိန်းမ (၄) ဦး၊ လူယောက်ျား၊ လူမိန်းမ (၄) ဦး၊ စုစုပေါင်း (၈) ဦးတို့ရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာကို တင်ပြခဲ့ ပါတယ်။

‘ရုပ်ပုံလွှာ’ ဆိုတာကတော့ ဆရာဒဂုန်တာရာ ရဲ့ စကားလုံးလေးကို လှတာလည်း တစ်ကြောင်း ဆီလျော်တာလည်း တစ်ကြောင်းမို့ ယူပြီးသုံးလိုက် တာပါ။ ဆရာဒဂုန်တာရာက ဗိုလ်ချုပ်ဆောင်ဆန်း၊ ရဲဘော်ဗဟိန်းစတဲ့ သူတွေထိ သိကျွမ်းခဲ့ဖူးသူတွေရဲ့ အကြောင်းကို ဟိုတစ်ကွက်၊ ဒီတစ်ကွက် တို့ကာ ထိကာပြပြီး ‘စရိုက်ကောက်ကြောင်း’ (Character Sketch) ပေါ်လာအောင် ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒါကို ‘ရုပ်ပုံလွှာ’ လို့ အမည်ပေးခဲ့ပါတယ်။ လူအများ စိတ်ဝင်

စားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်းဖြစ်ပြန်၊ ရေးသားတင်ပြပုံ ကလည်း ဉာဏ်ညောပေါ်လွင်ပြန်ဆိုတော့ ပရိသတ် ကအဲဒီ စာစုကို ကြိုက်ရုံမကဘူး ‘ရုပ်ပုံလွှာ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးကလေးကိုပါ ချစ်သွားကြပါတယ်။ မြသန်းတင့် ကတောင် ‘အညတရ ရုပ်ပုံလွှာ’ ဆိုပြီး မြတ်မြတ်နိုးနိုး သုံးစွဲရေးသားခဲ့ပါသေးတယ်။

‘ပါရာယနဝတ္ထု’ ကို ဘာကြောင့် ‘ရုပ်ပုံလွှာ’ လို့တင်စား လိုက်ရသလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဆရာတော် ရှင်မဟာသီလဝံသကလည်း အတုယူအပ် တဲ့ သူတော်စင်များရဲ့ စရိုက်ကောက်ကြောင်းလေး တွေကို တို့ကာထိကာ ပြသွားတာကြောင့်ပါပဲ။ အထူး သဖြင့်ရှင်သာရိပုတ္တရာကိုယ်တော်ကြီးရဲ့ စရိုက်တော်ကို ဖွဲ့တာမှာ အလွန်ကိုသိသာလှပါတယ်။ ပိဋကတ်တော် တစ်ခုလုံးမှာပါတဲ့ ရှင်သာရိပုတ္တရာရဲ့ ပြုမူလှုပ်ရှားမှု ဟူသမျှကို စိစစ်ပြီး ဟိုတစ်ကွက် ဒီတစ်ကွက် ထုတ်ပြ သွားရင်း စိတ်နေစရိုက်တော်ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖွဲ့ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ‘အစောဆုံး ရုပ်ပုံလွှာ’ လို့ ဆိုလိုက်ရတာပါ။

ဆရာတော်ရဲ့ စာကိုဖတ်နေရင်း ရှင်သာရိ ပုတ္တရာ ကိုယ်တော်ကြီးကို သာမန်ကြည်ညိုမှုမျိုးသာ မဟုတ်တော့ဘဲ ချစ်လာတယ်၊ သနားလာတယ်၊ အဲဒီ

လောက်ကို ကောင်းပါပေတယ်။ တို့များရဲ့ ဆရာ ‘ပါဠိ ပါရဂူ ဦးအောင်မိုး’ ကဆိုရင် ဆရာတော် ကောက်နှုတ် ရေးဖွဲ့ပုံကို တဖွဖွချီးကျူးလို့မဆုံးဘူး။ “ကိုအောင်သင်း ရယ် - ဆရာတော် ရှင်မဟာသီလဝံသ က ပိဋကတ်ကို တကယ်တတ်ပြီး တယ်နဲ့စပ်တာ။ တခြားဆရာ တစ်ယောက်ယောက်နဲ့ ကွဲလွဲတာတွေ့လို့ သေချာ ပါဠိတော်ကို ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် သူကမှားတာကို မတွေ့ရဘူး၊ တခြားလူ မှားနေတာချည်းပဲ” လို့ ပြောဖူး ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဦးအောင်မိုးလည်း ရှင်မဟာ သီလဝံသရဲ့ သြဇာ ဘယ်လောက် မိလိုက်သလဲဆိုရင် ‘ရှင်သာရိပုတ္တရာ’ ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကြီးတစ်အုပ်ကို ပြုစု ထုတ်ဝေမိတော့တာပဲ။

ဆရာတော်ရဲ့ ထူးခြား ချက်တစ်ခုက မြန်မာ စာပေသမိုင်းမှာ (ကျောက်စာတွေမှအပ) အစောဆုံး စကားပြေကျမ်း ပြုစုခဲ့ခြင်းပါပဲ။ ကျမ်းနှစ်ဆူ ပြုခဲ့ တယ်။ ပါရာယနနဲ့ ရာဇဝင်ကျော်ပါပဲ။ ဆရာတော် ဟာ လင်္ကာကြီးတွေအပြင် ပါရာယနကို စကားပြေနဲ့ ပြုစုခဲ့တာကတော့ သာမန်ပရိသတ် ပြည်သူတွေနဲ့ ပိုပြီးနီးစပ်အောင်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ဟန်တူ ပါတယ်။

ပါရာယန ရုပ်ပုံလွှာတွေမှာ ရုပ်လုံးအကြွဆုံး
ကတော့ ‘ရှင်သာရိပုတ္တရာ’ နဲ့ ‘အာဠာဝကဘီလူး’ လို့
ယူဆမိပါတယ်။ ရှင်သာရိပုတ္တရာ ရုပ်ပုံလွှာ ဖွဲ့ပုံဖွဲ့နည်း
ကို သုံးသပ်တင်ပြလိုက်ချင်ပါသေးတယ် ။ ။

(ရွက်နုဝေ ၊ ဇူလိုင်လ ၊ ၁၉၉၈)

ဆရာဒဂုန်တာရာက

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ရဲဘော်ဗဟိန်းစတဲ့
သူတွေထိ သိကျွမ်းခဲ့ဖူးသူတွေရဲ့ အကြောင်းကို
ဟိုတစ်ကွက် ၊ ဒီတစ်ကွက် တို့ကာထိကာပြုပြီး

‘စရိုက်ကောက်ကြောင်း’

(Character Sketch)

ပေါ်လာအောင် ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။

အဲဒါကို ‘ရုပ်ပုံလွှာ’ လို့ အမည်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ကျီးခန်းပျို့ (၁)

ပါမောက္ခချုပ် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ

အရင်တစ်ပတ်က ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့
 ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့နှစ်ပါးကို ခေတ်ပြိုင် ပါမောက္ခချုပ်ကြီး
 နှစ်ဦးအဖြစ် တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ ရဟန်းစာဆိုတော်များ
 အဖြစ်နဲ့ စာပေတာဝန်ကိုသာမက ကျောင်းဆရာကြီး
 များအဖြစ် နိုင်ငံတော်ရဲ့ ပညာရေးတာဝန်ကိုပါ
 ကြိုးစားပမ်းစား ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့ကြတာကို
 တွေးကြည့်လိုက်ရင် တစ်စုံစီမုံကြည်ညိုဖို့ ကောင်းလှ
 ပါတယ်။

ရှေးခေတ်မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ တစ်ခုတည်းသော
 ပညာသင်ဌာနဟာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ
 သာလျှင်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို မျက်ခြည်မပြတ်သင့်

ပါဘူး။ ရှင်ဘုရင် ၊ များမတ်ပညာရှိ ၊ စစ်သူကြီး ၊ သမားတော် ဟူဟူသမျှတွေဟာ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းတွေက ထုတ်ပေးလိုက်တဲ့ ကျောင်းသားတွေ ချည်းပါပဲ။ ဒီခေတ်မှာ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားနေကြရတဲ့ ရှေးခေတ်ခေါင်းဆောင်တွေ ၊ သူရဲကောင်းတွေ၊ ပညာရှိ တွေ၊ စာဆိုတော်တွေအားလုံးဟာ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းတွေရဲ့ လေ့ကျင့်သွန်သင်မှုနဲ့ ထွန်းကားခဲ့သူ တွေချည်းပါပဲ။ ဒါတွေကို ကြည့်လိုက်ရင် ရှေးခေတ် မြန်မာ့ ပညာရေးစနစ်ဟာ သူ့ခေတ်သူ့အခါရဲ့ လိုအပ်ချက်ကို ကောင်းကောင်းကြီး ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင် ခဲ့တယ်လို့ ဆိုသင့်ပါတယ်။

ခရစ်ယာန်သာသနာပြုတွေ ကိုယ်တိုင်က မြန်မာဘုန်းတော်ကြီးများရဲ့ ပညာရေးတာဝန် ထမ်းဆောင်မှုကို ချီးကျူးကြပါတယ်။ ခရစ်ယာန် သာသနာပြုဖို့ ကြိုးပမ်းတဲ့အခါမှာ သူတို့အဖို့ သိပ်ပြီး ခက်ခဲတာကို တွေ့ကြရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကိုးကွယ်မှု ဘာသာရေး၊ ပညာရေး ၊ လူမှုရေးစတဲ့ အားလုံးသော အရေးတွေဟာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း မှာ အခြေခံတာတွေချည်း ဖြစ်နေလေတော့ လူ့အဖွဲ့ အစည်းနဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းဟာ ခွဲလို့မရအောင် ကို တစ်သားထဲဖြစ်နေတာကြောင့်ပါပဲ။

'James George Scott' ဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က The Burman, His Life and Nations ဆိုတဲ့စာအုပ်ကို 'ရွှေရိုး' (Shwe Yoe) လို့ မြန်မာနာမည်ယူပြီး ရေးခဲ့တယ်။ ၁၈၈၂ မှာ ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ သီပေါမင်း ပါတော်မမူမီ သုံးနှစ်လောက်က ဆိုပါတော့။ စပြီး ထွက်လိုက်ပါပြီဆိုကထဲက ဒီကနေ့ထိတိုင် မြန်မာပြည် အကြောင်းရေးသမျှ စာအုပ်တွေထဲမှာ သူ့ကိုမိဖို့ မဆိုထားနဲ့ အနားတောင် မကပ်နိုင်ပါဘူးလို့ ပြောကြရလောက်အောင်ကိုပဲ ထဲထဲဝင်ဝင် ကြင်ကြင်နာနာ ရေးထားတဲ့ စာအုပ်ပါပဲ။

မြန်မာပြည်မှာ စာမတတ်သူဦးရေး နည်းပါးခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ဩဇာ အတိုင်းမသိ ကြီးမားခြင်း တို့ဟာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွေကြောင့် ဖြစ်တယ် ဆိုတာကို သေသေချာချာ ရေးထားခဲ့တယ်။ သူတို့ရဲ့ အနောက်တိုင်း အမြင်နဲ့ဆိုရင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွေရဲ့ ပညာသင်ကြားမှုစနစ်ဟာ စိတ်ပျက်စရာကြီးလို့ ထင်ကောင်းထင်စရာ ဖြစ်နေပေမယ့် မြန်မာလူမျိုး ဘုန်းကြီးကျောင်းထွက်လူကြီးတွေဟာ သူတို့ငယ်ငယ် ကျောင်းသားဘဝကို ပြန်ပြောလိုက်ကြတိုင်း သက်ပြင်းကလေး ချတဲ့ပြီး လွမ်းပုံလွမ်းနည်းဟာ အင်္ဂလန်က နာမည်ကြီး အိတန်တို့၊ ရဗ္ဗိတို့ဆိုတဲ့ ကျောင်းတွေ က

ကျောင်းသားဟောင်းကြီးတွေ လွမ်းပုံလွမ်းနည်း
 အောက် တစ်ရွေးသားမလျော့ဘူးလို့ ရေးထားပါ
 တယ်။ ရှေးခေတ် မြန်မာ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ
 ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းဟာ အရာရာလည်း
 ဟုတ်တယ်၊ အလုံးစုံလည်းဟုတ်တယ်လို့ ပြောရ
 လောက်ခမန်း ပါပဲ။ ဆင်းရဲချမ်းသာ ရာထူးကြီးငယ်
 မရွေး တစ်ပြေးညီဘယ်သူ့ သားသမီးပဲဖြစ်ဖြစ် တန်းတူ
 ညီတူ ဉာဏ်စွမ်းရှိသလောက် ပညာထွန်းကားခွင့်
 ရကြတာကိုလည်း သူတို့နှစ်သက် ချီးကျူးကြပါတယ်။

ဂန္ထဝင်စာပေ လေ့လာမှုမှာ ဒါတွေကို
 ဘာကြောင့် ရေးနေရသလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။
 ရှေးခေတ်က မြန်မာ့လူ့ဘောင်မှာ ရဟန်းစာဆိုတော်
 (ပညာရေးခေါင်းဆောင်/ကျောင်းဆရာကြီး) တွေဟာ
 ဘယ်လိုတာဝန်မျိုးတွေကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြတယ်။
 စာပေလက်နက်ကို ဘယ်လိုအသုံးချခဲ့ကြတယ် ဆိုတာ
 ကို သိမှ သူတို့စာကို ပိုပြီး အရသာခံနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများဟာ ပညာရှင်တို့
 စုဝေးရာ နေရာပါပဲ။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပိဋကတ်
 တော်ကိုသာမက စာပေပျို့ကဗျာ လင်္ကာကို လေ့လာ
 ချင်ရင်လည်း ရနိုင်တယ်။ နက္ခတ်ဗေဒကို လေ့လာချင်
 ရင်လည်းရနိုင်တယ်။ ဆေးပညာ၊ အဂ္ဂိရတ် စသည်

အားဖြင့် ပညာအားလုံးအခြေခံကို ဘုန်းကြီးကျောင်း
တွေမှာ ဆည်းပူးကြရတာချည်းပါပဲ။ ကုန်ကုန်ပြော
လိုက်မယ် မြန်မာ့သမိုင်း ခေတ်ဦးပိုင်းကဆိုရင် သိုင်း၊
လက်ဝှေ့စတဲ့ ကိုယ်ခံပညာတွေကိုတောင် သင်ယူနိုင်
ကြတာပဲ။

စကားစပ်မိလာလို့ ပြောလိုက်ရပါဦးမယ်။

ကောသလမင်းကြီးနဲ့ အဇာတသတ်မင်း
တို့ဟာ ‘ကာသိ’ ဆိုတဲ့ ရွာကလေးတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး
မကြာခဏ စစ်ထိုးကြတယ်။ ထိုးတိုင်း ကောသလ
မင်းကြီးကချည်း ရှုံးနေတော့ ဘယ်လိုလုပ်ရရင်
ကောင်းမလဲဆိုတာ မှူးမတ်တွေနဲ့တိုင်ပင်တယ်။
မှူးမတ်တွေက ရဟန်းတော်တွေဟာ အသိပညာ
ထက်မြတ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားကျောင်းတော်
ကို သူလျှိုများစေလွှတ်ပြီးထောင်လှမ်း နားထောင်
သင့်တယ်လို့ အကြံပေးကြတယ်။ အဲဒါနဲ့ သူလျှိုတွေ
လွှတ်လိုက်တယ်။

ဇေတဝန်ကျောင်းဝင်း အစွန်မှာ သစ်ရွက်မိုး
တဲကျောင်းကလေးနဲ့နေတဲ့ ရဟန်းအိုကြီးနှစ်ပါး
ရှိတယ်။ အဲဒီ ရဟန်းအိုကြီးနှစ်ပါးက မနက်စောစော
နိုးပြီး ပြန်အိပ်လို့မရတာနဲ့ စကားပြောကြတော့
ဓနုဂ္ဂဟတိဿဆိုတဲ့မထေရ်က “ကောသလမင်းကြီးဟာ

ထမင်း တစ်အိုးချက် ကုန်အောင်သာ စားတတ်တယ်။ သူ့သားအရွယ်လောက်ရှိတဲ့ အဇာတသတ်ကိုတောင် နိုင်အောင် စစ်မထိုးနိုင်ဘူး။ လူညံ့ကြီး” လို့ပြောတော့ သူ့အဖော် မန္တိဒတ္တဆိုတဲ့ မထေရ်က “ဘယ်လိုစစ်ဆင် သင့်သလဲ” လို့မေးတာပေါ့။ ဒီတော့မှ “တောင်ကြား ကလေးတစ်ခုရှိနေသားပဲ။ ဘေးတောင်ကုန်းမှာ မင်းချင်းတပ်တွေကိုထား၊ မင်းကြီးတပ်က အဇာ တသတ်တပ်တွေကို တောင်ကြားထဲ ဝင်လာအောင် စစ်မြူ ဝင်လာမှ ကဏန်းလက်မှ ညှပ်သလို ဘေးက တပ်တွေက ဝင်တိုက်လိုက်ရင် အဇာတသတ် ဘာခံ နိုင်မှာလဲ ကိုယ်တော်” လို့ပြောသံကြားတာကို သူလျှို့တွေ ပြန်ပြီးလျှောက်ထားတော့မှ အဲဒီအတိုင်း စစ်ဆင်တာ အဇာတသတ်ကို ဖမ်းမိတော့တာပဲ။

ပြောချင်တာက ရှေးခေတ် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းတွေဟာ လူစုံ ၊ ဉာဏ်စုံ ပညာစုံ စုဝေးနေတဲ့ ဌာနကြီးတွေဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပြောပြလိုက်ရတာပါ။ ဆရာတော် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာ စာပေကို လက်နက် အဖြစ် အသုံးပြုပြီး ပညာရေးစစ်ဆင်မှု ဘယ်လိုလုပ် သွားတယ် ဆိုတာကို သတိထားမိအောင် ပြောချင် ပါတယ်။ ဆရာတော်ရဲ့ လက်ရာတွေထဲမှာ နာမည် အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ ကိုးခန်းပျို့ အကြောင်းကို တင်ပြမှာ

ဖြစ်တာကြောင့် ကိုးခန်းပျို့ရဲ့ မူရင်း ‘ဟတ္ထိပါလ’
ဇာတ်တော်ကိုလည်း အကျဉ်းအားဖြင့် သိထားသင့်ပါ
တယ်။ တခြားကြောင့် မဟုတ်ပါဘူး၊ ဆရာတော်ဟာ
ဘာကြောင့် ဒီဇာတ်တော်ကို ရေးသလဲဆိုတာကိုလည်း
ဆွေးနွေးချင်တာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

ဟတ္ထိပါလဇာတ် အကျဉ်း

ဗာရဏသီပြည် ၊ ဧသုကာရီ မင်းကြီးနဲ့
သူ့ပရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီးတို့ဟာ ငယ်သူငယ်ချင်းတွေ
ဖြစ်ကြတဲ့အတိုင်းအလွန်ချစ်ခင်ကြတယ်။ သူတို့နှစ်ဦးလုံး
မှာ သားသမီးမရကြဘူး၊ မင်းကြီးကလည်း ပုဏ္ဏားကြီး
မှာပဲ သားယောက်ျားရမယ် ဆိုရင်တောင် သားအဖြစ်
ထီးနန်းကိုပေးမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် မရဘူး။

တစ်နေ့မှာတော့ ပုဏ္ဏားကြီးက သူစားရတဲ့
ကျေးလက်ရွာက ပြန်အလာမှာ ကလေးတွေကို
ခုနှစ်ယောက် တစ်သီကြီးနဲ့ မိန်းမတစ်ယောက်ကို
တွေ့တယ်။ ကလေးတွေကလည်း ကျန်းမာလိုက်တာ
ဒေါင်ဒေါင်ကိုမြည်လို့။ ကလေးအဖေကိုမေးတော့
မည်မည်ရရ မရှိဘူး၊ ဒါနဲ့ အဲဒီမိန်းမက အနီးမှာရှိတဲ့
ညောင်ပင်ကြီးကို လက်ညှိုးထိုးပြပြီး ဒီညောင်ပင်က
သားဆုပေးပါတယ်လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့မှ ပုဏ္ဏားက

ညောင်ပင်ရဲ့ သစ်ကိုင်းကိုကိုင်ပြီး ဘုရင်းမင်းမြတ်ကို သားဆုပေးရမယ်။ မပေးရင် အမြစ်ပါဖျက်ဆီးမယ်လို့ ကြိမ်းမောင်းတယ်။ ညောင်စောင့်နတ်လည်းလန့်ပြီး သိကြားမင်းဆီသွားပြီး အကူအညီတောင်းတယ်။ သိကြားမင်းက နတ်သား ၄ ပါးကို လှူပြည်ကိုသွားဖို့ အမျိုးမျိုးမေတ္တာရပ်ခံမှ သူတို့က ပုဏ္ဏားထံမှာပဲ ဝင်စားမယ်။ သို့သော်လည်း အရွယ်ရောက်ရင် ရသေ့ရဟန်း ပြုပြီး တောထွက်မယ်လို့ပြောတယ်။ သိကြားမင်းကလည်း ‘ထွက်ပေါ့’ လို့ပြောလိုက်တယ်။ ညောင်ပင်စောင့်နတ်ကလည်း ကိုယ်ထင်ပြီး ပုဏ္ဏားကြီးမှာ သား ၄ယောက်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် အရွယ်ရောက်ရင် ရသေ့ရဟန်းပြုပြီး တောထွက်ကြလိမ့်မယ်လို့ ပြောတယ်။

ဒါနဲ့ပဲ ပုဏ္ဏားကြီးမှာ သားယောက်ျား ၄ယောက်ရတယ်။ အရွယ်ရောက်ရင် တောထွက်သွားမှာ စိုးလို့ စရိုက်ကြမ်း ပညာမဲ့နေအောင် သားအကြီးဆုံးကို ဆင်ထိန်းတွေဆီကို ပို့ထားလိုက်တယ်။ သူ့နာမည်က ‘ဟတ္ထိပါလ’ (ဟတ္ထိ+ပါလ=ဆင်+ထိန်းကျောင်းသူ)။ ဒုတိယသားကိုတော့ မြင်းထိန်းတွေဆီ ပို့ထားလိုက်တယ်။ ‘အဿပါလ’။ တတိယသားကို နွားထိန်းတွေဆီ ပို့တယ်။ ‘ဂေါပါလ’။ စတုတ္ထသားကို ဆိတ်ထိန်းတွေဆီ ပို့လိုက်တယ်။ ‘အဇပါလ’။

ဒါနဲ့ သူတို့အရွယ်ရောက်လောက်တဲ့ အချိန် ကျတော့ သားတော် ဟတ္ထိပါလရဲ့စိတ်ကို စူးစမ်းဖို့ မင်းကြီးနဲ့ ပုရောဟိတ်တို့နှစ်ဦးဟာ ရသေ့အသွင်ယူပြီး သွားကြတယ်။ တာဝတိံသာက စုတေလာခဲ့တာဖြစ် လေတော့ ရသေ့အသွင်ကို မြင်လိုက်တာနဲ့ တပြိုင်နက် တောထွက်ချင်တော့တာပဲ။ အဲဒီမှာ ခမည်းတော် ပုဏ္ဏားကြီးက သူဟာ ဖခင်ဖြစ်ကြောင်းနဲ့ တကွ သူတို့ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို လက်ခံဖို့ တိုက်တွန်းကြတယ်။ ဟတ္ထိပါလက လောကီကာမဂုဏ် စည်းစိမ်တို့ရဲ့ အန္တရာယ် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းပုံကို တရားဟောတယ်။ နောက်တော့ တောထွက်သွားတယ်။

ဒါနဲ့ ကျန်တဲ့သား ၃ ယောက် ဆီကိုသွားပြန် တော့လည်း ဒီနည်းနှင့်နှင့် တောထွက်ပြီး နောင်တော် နောက်ကို လိုက်သွားကြတယ်။ နောက်တော့ ဖခင် ပုဏ္ဏားကြီးလည်း တောထွက်တော့ မိခင်ပါ တောထွက် လိုက်ပါသွားတယ်။ ပိုင်ရှင်မဲ့ ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးရဲ့ ပစ္စည်းတွေကို မင်းကြီးက သိမ်းပိုက်တော့ မိဖုရားကြီး က သူများတံတွေးပေါက်ကို သောက်မလား တရား ပြတာနဲ့ မင်းကြီးပါအားလုံး တောထွက်၊ တိုင်းသူ ပြည်သားတွေလည်း ဟိမဝန္တာတောကို လိုက်သွား ကြတယ်။ တခြားတိုင်းပြည်တွေက လာပြီး သိမ်းပိုက်

ကြပြန်တော့ ဒီလောက်စည်းစိမ်ကြီးတွေကို စွန့်ပစ်
ကြတာမြင်ရလို့ သူတို့ ခုနှစ်ပြည်ထောင်ပါ တောထွက်
သွားကြတယ်။ ဇာတ်လမ်းက ဒါပါပဲ။

ငါးရာ့ငါးဆယ် ဝိသတိနိပါတ်က ‘ဟတ္ထိပါလ’
ဇာတ်တော်ကို ဖွဲ့တာမို့ ‘ဟတ္ထိပါလပျို့’ လို့လည်း
ခေါ်ကြတယ်။ သားတော်လေးပါးက ဟောကြားတဲ့
တရားတွေက အနှစ်သာရပြည့်ဝတာကြောင့် ‘စတုဓမ္မ
သာရပျို့’ လို့လည်း ခေါ်ကြတယ်။ ဟတ္ထိပါလတော
ထွက်ခန်း စသည်အားဖြင့် အခန်းကြီး ၉ ခန်း ဖွဲ့တာ
ကြောင့် ‘ကိုးခန်းပျို့’ လို့လည်း ခေါ်ကြပါတယ်။ လူသိ
များတာကတော့ ‘ကိုးခန်းပျို့’ ပေါ့။

ဒုတိယဘုရင်မင်းခေါင်က တောင်းပန်လို့
ဒီပျို့ကို ရေးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ စကားရည်လှပွဲ

‘စကားရည်လှပွဲ’ လို့ ပြောလိုက်တာကို
ရှင်းပြပါမယ်။

ဒေသကာရီ မင်းကြီးနဲ့ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီး
က လောကီလှူဘောင်မှာ ကြီးပွားတိုးတက်အောင်
လုပ်ဖို့ပြောတယ်။ ဟတ္ထိပါလသတို့သားနဲ့ ညီတော်တွေ
က လောကီလှူဘောင် ကြီးပွားတိုးတက်မှု ဆိုတာတွေ

ဟာ အချည်းအနီးမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း လောကုတ္တရာ ရှုထောင့်ကပြောတယ်။ စကားရည်လှပွဲသဘောနဲ့ သုံးသပ်ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် မင်းကြီးနဲ့ ပုရောဟိတ် ကြီးတို့က ‘အဆို’ ဘက်ကဖြစ်ပြီး ၊ သား ၄ ဦးက ‘သချေ’ ဘက်ကလို့ ပြောရပါမယ်။

သေချာဖတ်ကြည့်လိုက်ရင် အဆိုဘက်က ပြောတဲ့ စကားတွေဟာလည်း အချက်အလက်တွေက ခိုင်မာကောင်းမွန်လွန်းလို့ ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့ မရနိုင်ဘူး လို့ပြောရတော့မယ်။ တစ်ခါ အချေဘက်က စကား တွေကို နားထောင်ကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း ပြောသမျှတွေက ဟုတ်လွန်းမက ဟုတ်နေတာကြောင့် ဘယ်လိုပြန်ပြီး ချေပလိုက်ရမှန်း မသိအောင်ပါပဲ။

ကောင်းပြီ- - ဆရာတော်ဟာ ဘာကြောင့် ဒီအကွက်ကို ကြိုးစားပမ်းစားဖွဲ့ခဲ့သလဲဆိုတာကို စဉ်းစားကြည့်မိပါတယ်။ ဆရာတော်က သူ့တပည့် တွေအားလုံးဟာ သာသနာ့ဘောင်မှာ ထာဝရပျော် သွားကြမှာမဟုတ်ဘူး။ အများစုက လောကီလူ့ဘောင် ကို ပြန်သွားကြမယ်ဆိုတာကို သိနေပြီးသားမဟုတ် လား။ ဒီတော့ ‘ဆရာကောင်းတပည့် ပန်းကောင်းပန်’ ဆိုတာလို လောကအလယ်မှာ တင့်တယ်စေချင်တယ်၊ လူဖြစ်သန်စေချင်တယ်။ ဒါကြောင့် အောင်မြင်

ပေါက်မြောက်တဲ့၊ လူချွန်လူမွန်တွေဖြစ်စေနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းနဲ့ တွန်းအားတွေကို မင်းကြီးနဲ့ ပုရောဟိတ်ကြီးနေရာက သင်ပြလိုက်တယ်။

ကောင်းပြီ - - ကောင်းမှန်သော နည်းလမ်းတွေကြောင့်ပဲ ကြီးပွားအောင်မြင်လာခဲ့ပြီ ဆိုပါတော့။ အသက်ကြီးလာတော့ ဘယ်လိုလဲ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေအဖို့ ဘဝပြဿနာကတစ်မျိုးဖြစ်လာပြီ။ ပစ္စုပ္ပန်ကို ကြည့်နေရာက သံသရာကို မြှော်ရတော့မယ်။ အဲဒီလို သူ့တပည့်တွေကို ပျိုတတ်အောင်၊ အိုတတ်အောင် နေတတ်အောင်၊ သေတတ်အောင် သင်ပေးလိုက်တာပဲလို့ ပြောချင်ပါတယ်။

နောက်တခါ ရသစာပေတစ်စောင် အနေနဲ့ ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ငယ်ရွယ်သူတွေဟာ မင်းကြီး ပုရောဟိတ်ကြီးတို့ရဲ့ တိုက်တွန်းဆုံးမစကားတွေကို ကျက်မှတ်နာယူကြလိမ့်မယ်။ လူကြီးတွေကတော့ ညီနောင်လေးဦးရဲ့ စကားတွေကို တရားအမြင်နဲ့ ဆင်ခြင်မိကြလိမ့်မယ်။

ဒီလို နည်းအားဖြင့် ကိုးခန်းပျို့ဟာ ငယ်ငယ်မှာလည်းကောင်း၊ အသက်ကြီးလာပြန်တော့လည်း တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ကောင်းလာပြန်တယ်။ သည်တော့ဒီပျို့ဟာ ‘အရွယ်’ ကို မမူသောစာ ဖြစ်လာ

တယ်။ အဲဒီလိုသာ မကတော့ဘူး ဆရာတော်ရဲ့ စကားတွေ၊ အကြောင်းပြချက်တွေက ဘယ်ခေတ် ဘယ်အခါမှာမဆို မှန်ကန်နေပြန်လေတော့ ခေတ်ကို မမူတဲ့စာတွေ ဖြစ်လာပြန်တယ်။

“သကျရူပံ၊ ကြံကြံသမျှ၊ တောင့်တရာရာ၊ တတ်ကောင်းစွာသား၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပ၊ လူ့ကိစ္စကို ၊ ငယ်က မသင်၊ ပျော်ပါးလွင်မှု”

“ပထမအရွယ် ၊ ငယ်သော်ကတည်း၊ သိပ္ပခေါင် အား၊ တတ်မြောက်မြားမှု၊ တောသားရန်အောင် ၊ ခြင်္သေ့ယောင်သို့”

ဆိုတာတွေဟာ ဒီနေ့တိုင်အောင် ခေတ် အဆက်ဆက် ကျက်ကြမှတ်ကြ ဖြစ်နေခဲ့တာ ထင်ရှားတဲ့ သာဓကပါပဲ။ ‘ဂန္ဓဝင်’ ဆိုတာ အဲဒါပါပဲ။ အရွယ်ကို မမူသော၊ ခေတ်ကိုမမူသော စာပေပဲပေါ့။

အာဂုံကျက်မှတ်ကြသောခေတ်

ရှေးခေတ်က စာကောင်းပေမွန်တွေကို အာဂုံကျက်မှတ်ကြတဲ့ အလေ့ရှိခဲ့ကြတယ်။ စာပေ ကိုတန်ဖိုးထား မြတ်နိုးတာကြောင့်သာ မဟုတ်ဘူး၊ စာအုပ်စာပေ ရှားပါးတာကြောင့်လည်း ဖြစ်တယ်။ ခုခေတ်လို ပုံနှိပ်စက်တွေ ဝေါခနဲ ဝေါခနဲ စာအုပ်

တွေတပုံကြီး ထွက်လာအောင် လုပ်နိုင်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။ စာမူတစ်ခုကိုလိုချင်ရင် ပေရွက်ပေါ်မှာ လက်နဲ့ ကညစ်ကိုကိုင်ပြီး ရေးရတာ၊ ကညစ်နဲ့ရေးရ တာကလည်း ခုခေတ်ဘောပင်နဲ့ စက္ကူပေါ်မှာ ရေးရ သလို ချောခနဲ ချောကနဲ သွက်တာမဟုတ်ဘူး။ နောက်ပြီး ပေရွက်ကို စာရေးနိုင်အောင် ပြင်ဆင် ရတာကိုက နည်းတဲ့ ဒုက္ခမဟုတ်တာ။ တစ်ခါ တလေရှေးက စာရေးဆရာတွေ ဒီလောက် ကျမ်းစာတွေဘာတွေ ပြုစုနိုင်ခဲ့ကြတာ ဘယ်လို အံ့ဩမိမှန်းမသိဘူး။ သူတို့လို ဦးနှောက်ထုတ် မနေဘဲသူတို့စာကို ပေရွက် ပေါ်မှာ ကူးရုံကူး ပေးပါလို့ကိုယ့်ကို များခိုင်းလာရင် အသက်ထွက် ရချည်ရဲ့လို့ ပြောမိမလားမသိဘူး။

ဒါကြောင့် ရှေးခေတ်က ‘ကျောင်းစာရေး’ ဆိုတာရှိတယ်။ အဲဒီလို ပေစာတွေ ဘာတွေကို ကူးရေးပေးရတဲ့ သူပေါ့။ များသောအားဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းကပဲ သူတို့ ကျွေးထားတာပါပဲ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ လိုအပ်နေတဲ့စာကို မေ့ဒါန ပြုချင်သူက သူ့ကို အဖိုးအခပေး၊ အကူးခိုင်းပြီး လှူကြရတာပေါ့။ နောက်ပြီး ကိုယ့်သား ကိုရင် အတွက် မင်္ဂလသုတ်၊ ပရိတ်ကြီး စသည်အားဖြင့်

ပေစာမရှိ ရင်လည်း အဲဒီကျောင်းစာရေးကိုပဲ ပေတစ်ဆူ (စာတစ်အုပ်) ရဖို့ အလုပ်အပ်ရ ပြန်တာပေါ့။

ပေစာကူးခဆိုလို့ ပေါ့သေးသေးများ မထင်လေနဲ့။ ဆရာဒေါက်တာသန်းထွန်းရဲ့ ‘ခေတ်ဟောင်း မြန်မာရာဇဝင်’ ထဲက ‘ပုဂံခေတ် စီးပွားရေးက မှာ “ပြာဿဒ်များနှင့် စုလစ်ကျောင်းကြီး တစ်ဆောင် ဆောက်ရန် ငွေ ၇၅၀ ကုန်သောအခါ ပိဋကတ်သုံးပုံ ကူးခမှာ ငွေကျပ် ၂၀၀၀ ကုန်ကျ၏ စာရေးတတ်သူ နည်းသေးသဖြင့် စာကူးခကြီးဟန် တူသည်” လို့ရေးထားတယ်။

ဒီတော့ ‘ကိုးခန်းပျို့’ လို့စာမျိုး ပေမူတစ်ဆူလောက် အိမ်မှာရှိဖို့ဆိုတာ အတော်ကို ငွေကြေး ပြည့်စုံတဲ့ လူမျိုးလောက်သာ ထားနိုင်မှာပေါ့။ ‘မဟာရာဇဝင်ကြီး’ ကို ပြုစုခဲ့တဲ့ ‘ဦးကုလား’ ဟာ ညောင်ရမ်းခေတ်က သူဌေးကြီး ‘ဒေဝသေဋ္ဌ’ ရဲ့ သားဆိုတာ သတိရကြမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် အတော်အတန် ကြီးတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း များမှာသာလျှင် ပဋိကတ်တိုက်ရယ်လို့ ရှိနိုင်ကြတာ။ ကိုယ်ပိုင်စာကြည့်တိုက် ဆိုတာမျိုးကို ကင်းဝန် မင်းကြီးတို့၊ ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်

မျိုးတွေသာ ထားနိုင်တာ။ သည်တော့ ဘုန်းကြီး
 ကျောင်းမှာ ပေစာကိုဖတ်၊ ကြိုက်တဲ့စာပိုဒ်ကို
 ပုရပိုဒ်နဲ့ ကူးထားပြီး အလွတ်ကျက်၊ စာမေးပွဲ
 အတွက်မဟုတ်ဘူး။ ချစ်ကို ချစ်လို့၊ တန်ဖိုးကို
 ထားလို့ ဒီလိုလုပ်ကြတာကိုး။ နောက်ပြီး တခြား
 ဖတ်စရာ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ် ဆိုတာမျိုးလည်း
 ဘာမှမရှိဘူး မဟုတ်လား။

ဒီလို အာဂုံ ကျက် ထားလိုက် တော့
 ကောင်းကွက်တစ်ခုပေါ်လာတာ ရှိတယ်။ ကိုယ်
 ရထားသမျှ စာကလေးကို အထပ်ထပ် အပြန်ပြန်
 စဉ်းစားနေရင်း တစ်စုံစီမံ သဘောပေါက် ဆင်ခြင်မိ
 လာတယ်။ ကိုယ့်ဘဝအတွေ့အကြုံနဲ့ ယှဉ်ပြီး
 “ဪ... ကိုးခန်း ဆရာတော်က ဒါကြောင့် ဒီလို
 ရေးတော်မူခဲ့တာကိုး” ဆိုတာမျိုးတွေ ခံစားမိလာ
 တယ်။ ကိုယ့်သားသမီး စသည်ဖြင့် မျိုးဆက်သစ်
 တွေကိုလည်း ဆရာတော်ရဲ့ သြဝါဒကို လက်ဆင့်
 ကမ်းပြီး ရွတ်ပြနိုင်ပြန်တယ်။ သည်တော့မှ စာတို့
 ပေစာ ချစ်တတ်တဲ့ မျိုးဆက်သစ်ကလေးက ပုရပိုဒ်
 ကလေး တစ်လွှာနဲ့ ကန့်ကူတံကလေး ကိုင်လာတဲ့ပြီး
 “ဘိုးဘိုး အဲဒီစာလေး ကျွန်တော် မှတ်ထားချင်တယ်၊
 ရွတ်ပြပါဦး” ဆိုတာမျိုး ဖြစ်လာ ပြန်တယ်။

သည်လိုနဲ့ မြန်မာစာပေကြီးကို ခက်ခက်ခဲခဲ ပင်ပန်း
ကြီးစွာ ထူထောင်လာခဲ့ကြတာပေါ့။ အံ့ဩစရာ
ချစ်စရာမကောင်းပေဘူးလား။

ဆရာတော် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ အံ့ဩ
စရာတွေကို ဆက်ပြီးတင်ပြပါဦးမယ်။

(ရွက်နုဝေ၊ ဩဂုတ်လ ၊ ၁၉၉၈။)

ခရစ်ယန် သာသနာပြုဖို့ ကြိုးပမ်းတဲ့အခါမှာ

သူတို့အဖို့ သိပ်ပြီးခက်ခဲတာကို

တွေ့ကြရတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့

ကိုးကွယ်မှု ဘာသာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေးစတဲ့

အားလုံးသော အရေးတွေဟာ

ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှာ အခြေခံတာတွေချည်း

ဖြစ်နေလေတော့

လူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းဟာ

ခွဲလို့မရအောင်ကို တစ်သားထဲ

ဖြစ်နေတာကြောင့်ပါပဲ။

ကိုးခန်းပျို့ (၂)

ကိုးခန်းပျို့ဆရာ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ နဲ့ ပါရမီ
 တော်ခန်းဆရာ ရှင်မဟာသီလဝံသတို့ဟာ အင်းဝ
 ဘုရင် ဒုတိယမင်းခေါင်လက်ထက် ခေတ်ပြိုင်စာဆိုများ
 ဖြစ်ကြတာကို သိကြပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရင်မင်းခေါင်
 ကလည်း နှစ်ပါးလုံးကို အလွန်လေးမြတ် ကြည်ညို
 တော်မူတယ်။ အရှင်နှစ်ပါးရဲ့စာများကို နန်းတော်ထဲမှာ
 မကြခဏ ‘စာနာပွဲ’ များပြုလုပ်လေ့ရှိတယ်လို့ ဆိုပါ
 တယ်။ ‘စာနာပွဲ’ ဆိုတာက ‘အာရှင်း’ တဲ့ စာတော်ဖတ်
 များက ‘ဖတ်လျှောက်’ တာကို စိတ်ဝင်စားစွာ ကြားနာ
 သုံးသပ်ခြင်းပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ တစ်ခုမမှေ့သင့်တာက အဲဒီခေတ်မှာ စာအုပ်စာတန်းကလည်း ရှားပါးပါတယ်။ ပျို့ကဗျာခေတ်ဦးလည်း ဖြစ်တယ်။ ဘာသာရေးကိုလည်း ရှင်ဘုရင်ကစပြီး သူတောင်းစားအထိ အလွန်အလေးထားကြတယ်။ ကုန်ကုန်ပြောရရင် လူဆိုး သူဆိုး သူခိုးဓားပြ ကစပြီး သူတို့ဆိုးနေတာက ဆိုးနေတာတခြား ဘာသာ ရေးအဆုံးအမကိုတော့ဖြင့် သံသယတစ်စေ့မရှိ လက်ခံယုံကြည်ကြတဲ့ ခေတ်ပေကိုး။ သူတို့ကိုယ်တိုင်က ခိုးဆိုးနေသော်လည်း သူတို့ သားသမီးကိုတော့ဖြင့် ဘာသာရေး အဆုံးအမအောက်မှာ ကြီးပြင်းကြစေချင်တယ်။ (စင်စစ် ခုခေတ်မှာလည်း ဒီလိုပဲလို့ ထင်ပါတယ်။ ခါးပိုက်နှိုက်တွေဟာတောင်မှ သူတို့သားသမီးကို ခါးပိုက်နှိုက်ပညာကို သင်ပေးမယ် မထင်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ ခါးပိုက်နှိုက်ပဲ ဆိုတာကို သူတို့ သားသမီး သိစေချင်မယ် မထင်ဘူး) အဲဒီလို သူတို့ခေတ်ကို လှမ်းပြီး သဘောပေါက်ထားမှ သူတို့နဲ့အတူ သူတို့စာပေကို အရသာခံနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စကားသွယ်ထားလိုက်ရတာပါ။

အဲဒီလို ‘စာနာပွဲ’ တွေလုပ်တဲ့အခါမှာ ဘုရင်မင်းခေါင်က “ရှင်မဟာသီလဝံသရဲ့စာများကို ကြားနာရတာက စည်ကြီးကိုတီးခေတ်သလို ရှိပါပေတယ်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ စာများကတော့ တူရိယာငါးပါးကို တစ်ပြိုင်နက် တီးခတ်သကဲ့သို့ ရှိပါပေတယ်။ ရှင်မဟာသီလဝံသရဲ့ စာများကတော့ ပိဋကတ်တော်နဲ့ တစ်ချက်မကွာစေပဲ ရှိတာမို့ လိပ်ရင်ဘက်ဟာ မြေကြီးနဲ့ မကွာသလိုပါပဲ။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ စာများကတော့ လောကီဘက်ကို ရောက်တုံ လောကုတ္တရာဘက်ကို ရောက်တုံ ရှိတာမို့ ထန်းသမားရင်ဘတ်ဟာ ထန်းပင်နဲ့ ကပ်တုံခွါတုံ ရှိသလို ဖြစ်ပါပေတယ်” လို့ ဝေဖန်သုံးသပ်ကြောင်း စကားစဉ်ရှိပါတယ်။

တကယ်ဆိုတော့ ရှင်မဟာသီလဝံသက တပည့်များ လိမ်မာရေးခြားရုံစေရေးအတွက် ‘ပါရာယန’ ကို ရေးခဲ့သလို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကလည်း တပည့်များကို ပျိုတတ်အောင်၊ အိုတတ်အောင်၊ နေတတ်အောင် ၊ သေတတ်အောင် အဆုံးအမပေးချင်လို့ ရေးခဲ့တာပါပဲ။

ပညာရေးလက်နက်

အရင်တစ်ပတ်က ‘ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ အံ့ဩစရာကောင်းတာတွေကို ပြောပါဦးမယ်’ လို့ ရေးလိုက်ခဲ့ပါတယ်။ အံ့ဩစရာကောင်းတာက ပညာရေးလက်နက်ကို ထက်ထက်မြတ်မြတ် အသုံးပြု

လိုက်ပုံပါပဲ။ ကိုးခန်းပျို့မှာ စာပေလက်နက်၊ ပညာရေး
 လက်နက် အသုံးပြုထားပုံကို ကြည့်စေချင်ပါတယ်။
 ဟတ္ထိပါလ ဇာတ်တော်ကို ဘုရားရှင်က ဘာကြောင့်
 ဟောရကြောင်း ရေးဖွဲ့ပြီးတာနဲ့ ဗာရာဏသီ နေပြည်ရဲ့
 သာယာပုံကို ဖွဲ့တော့တာပါပဲ။ ဘာကို ပဓာနထားပြီး
 ဖွဲ့လိုက်သလဲဆိုတော့ ဗာရာဏသီပြည့်ရှင် ‘ဧသုကာရီ’
 မင်းကြီးက မင်းကျင့်တရား (၁၀)ပါးနဲ့ အညီအုပ်ချုပ်လို့
 ပြည်သူအပေါင်း ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ နိုင်ငံတော်
 သာယာအေးချမ်း ပုံကို ဖွဲ့လိုက်ပါတယ်။

မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ လိုက်နာကျင့်သုံးရတဲ့
 အလှူပေးခြင်း၊ သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ ပေးကမ်း
 စွန့်ကြဲခြင်း၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း၊ ပြည်သူနှင့် မဆန့်ကျင်
 ခြင်း၊ အခွန်အတုတ်များနဲ့ ပြည်သူကို မညှင်းဆဲခြင်း
 စတဲ့ မင်းကျင့်တရား (၁၀)ပါး ဆိုတာကလည်း ဘုရား
 ဟော ပိဋကတ်တော်မှာပါတဲ့ အဆုံးအမပေပဲ မဟုတ်
 လား။ ကိုးခန်းပျို့ အပိုဒ် (၅) မှာ ဆရာတော် ဖွဲ့သွား
 ပုံကလေးကို ကြည့်စမ်းပါ . . .

ဗာရာဏသီ ၊ စုံညီပြောဝ၊
 ထိုပြည်မ၌ ၊ ဒါနမမေ့၊
 စောင့်လေ့သီတင်း၊ မင်း၏တမ်းခွန်၊

စွန့်ကြဲဟန်လည်း၊ ချက်သွန်ဖြောဖြော၊
 နှမြောမဲ့လျှင်၊ မြားနှယ်စင်းဤ၊
 ဝမ်းတွင်းဖြောင့်တန်း၊ မကောက်ယွန်းတည့်၊
 တစ်ခွန်းဟကာ၊ နှစ်ခွမသွေ၊
 မျိုးဆွေချစ်သူ၊ ဟူလင့်ကစား၊
 လှုပ်ရှားမနိုင်၊ ကြံ့ခိုင်မြဲဆုံး၊
 တည့်တည့်သုံး၊ နှလုံးမကြမ်း၊
 ကျင့်တမ်းမွေ့ညက်၊ မျက်သက်နည်းပါး၊
 ပိုင်ကားနိုင်ထက်၊ နှိပ်စက်မရှိ၊
 ခံချိသည်းညည်း၊ စောင်မာန်နည်း၊
 ဖြင်ပည်းပြောထူ၊ လူအဝုန်နှင့် မဆန့်ကျင်မှု၊
 လိုက်လျော ပြုသား၊ ဆယ်ခုနက်စံ၊
 ရာဇမံတွင်၊ တစ်အင်မချို့ . . . .

‘ရာဇမံ’ ဆိုတာက ‘ရာဇဓမ္မ’ ပါ ။ မင်းကျင့်
 တရားပေါ့။

နိုင်ငံတော်ရဲ့ အကြီးအကဲ ဘုရင်မင်းခေါင်
 ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဆရာတော်ကို ရိုသေတယ်။ သူ့စာ
 တွေကိုလည်း မြတ်မြတ်နိုးနိုး ကြားနာတယ်။
 သည်တော့မင်းကျင့် တရားဆယ်ပါးကို သတိပေးနေ
 သလို ဖြစ်မနေပေဘူးလား။

နောက်ပြီး ကိုးခန်းပျို့ကို သာမန်ပြည်သူတွေ
 ကလည်း နှစ်နှစ်သက်သက် ဖတ်နေကြသေးတာကိုး။
 သည်တော့ မင်းကောင်း မင်းမြတ် တို့မည်သည်
 ဘယ်လိုကျင့်သုံးတယ် ဆိုတာကို ပြည်သူကို
 အသိပေးထားရာ မရောက်ပေးဘူးလား။ တစ်နည်း
 အားဖြင့် ဘုရင်မင်းမြတ်ဟာ အခြေခံဥပဒေနဲ့ အညီ
 အုပ်ချုပ်၏၊ မအုပ်ချုပ်၏ စောင့်ကြည့်ဖို့ သင်ပေး
 လိုက်တဲ့သဘော မရောက်ပေးဘူးလား။

ဒေသကာရီ ဘုရင်မင်းမြတ်က မင်းကျင့်တရား
 နဲ့အညီ အုပ်စိုးလေတော့ တိုင်းသူပြည်သား တို့အဖို့
 အားကိုးရာ တစ်ဆူဖြစ်လာပုံကို ဖွဲ့ထားလိုက်တာ
 စာဖတ်သူစိတ်မှာ မင်းကြီးကို မကြည်ညိုဘဲ မနေနိုင်
 အောင် ခံစားမိလာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုးခန်းပျို့ကို
 ဖတ်ကြည့်စမ်းပါလို့ကြားဖြတ်ပြီးတိုက်တွန်းလိုက်ပါရစေ။

(ဖတ်တဲ့အခါမှာ ပေါရာဏ စကားဟောင်း
 တွေ၊ ပါဠိသက် ဝေါဟာရတွေကို နားမလည်လို့
 စိတ်မပျက်ပါနဲ့၊ နားလည် သလောက်နဲ့သာ ဆက်ဖက်
 ပါ။ စိတ်ကို ပေါ့ပေါ့ထားပြီး ဖတ်ပါ။ အရသာ တွေ့လာ
 ပါလိမ့်မယ်။ ကောင်းတဲ့အရသာကို သေချာ ခံစားတတ်
 ဖို့ဟာလည်း လေ့ကျင့်ယူရသေးတာပဲ ဆိုတာကို
မမေ့ပါနဲ့။)

စကားရည်လှပွဲ

မင်းကြီးနဲ့ ဖခင် ပုရောဟိတ်ကြီးက လောကီ
ဘက်က အဆိုပြုတယ်။ ဟတ္ထိပါလသတို့သားက
လောကုတ္တရာဘက်က ချေပတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း
ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ ကဲ . . . သူတို့ရဲ့ အဆိုအချေတွေကို
နည်းနည်းလောက် လေ့လာကြည့်ကြရအောင်။

ဖခင် ပုရောဟိတ်ကြီးကပြောတယ်။ ငယ်ရွယ်
စဉ်မှာတော့မထွက်ပါနဲ့ဦး၊ ပညာကိုသာ ကြိုးစား
သင်ယူသင့်ပါတယ်။ ပညာမတတ်ရင် လူ့လောက
အလယ် အဘက်ဘက်မှာ အောက်တန်းကျတတ်
ပါတယ်။ ပညာတတ်လာတဲ့အခါမှာလည်း အိမ်ထောင်
တည်ဆောက်ပြီး သားမြေးမျိုးဆက်ကို ချန်ထားခဲ့
ရပါမယ်။ ဒါဟာ ယောက်ျားကောင်းတို့ရဲ့ တာဝန်ဖြစ်ပါ
တယ်။ ပုရောဟိတ်ကြီးပြောတာကို နားထောင်ကြည့်
စမ်းပါ . . .

သားသမီးလည်း၊ ပွားစီးလတ်ပြီ၊
မောင်ဘုန်းရှိသည်၊ ဗောဓိပင်သွယ်၊
ညောင်မြစ်တွယ်သို့၊ နန်းဝယ်ကိုယ်စား၊
အရာထား ၊ ဖြူကျားဆံရောက်၊
အိုရုပ်ဘောက်မှ၊ ကျင့်ဆောက်နိုင်မှု၊
ရဟန်းပြုလေ့၊ ယခင်ကစင်၊

တောမဝင်နှင့်၊ လူလင်ငယ်သွေး၊
ပျိုနှသေး၏၊ တစတွားတွား၊
ဘာစကားကို၊ သည်းချားရွယ်လူး နာဘိဦး။

‘သည်းချား’ ဆိုတာ ‘သည်းချာ’ ပါပဲ။ ကာရန် ကိုငဲ့ပြီး ‘ချား’ လို့ လုပ်ထားတာပါ။ ရှေးခေတ်ပျို့ လင်္ကာတွေကိုဖတ်ရင် ဒီလိုပဲ ဖြည့်တန်ဖြည့်၊ လျှော့တန် လျှော့ပြီး အနက်ကောက်ကြရပါတယ်။

‘လူလင်ငယ်သွေး’ ဆိုတဲ့ စကားလေးကို သတိထားလိုက်မိရဲ့လား။ ဂီတနက်သန် ကိုစောငြိမ်းရဲ့ ‘သစ္စာ’ သီချင်းထဲက ‘လူလင်ငယ်သွေး ကလေး ဘာသာအရွယ် ဟိုစဉ်ကပဲ . . . . .’ ဆိုတာလေးကို ကော သတိမရလိုက်ဘူးလား။ ဆရာတော်ရဲ့ စကားလုံးကလေးတွေဟာ ဒီနေ့တိုင်အောင် ချိန့်နဲ့နေ ဆဲပါပဲ။ အဲဒီလို ဒီနေ့တိုင် မြန်မာလူမျိုးတွေရဲ့ နှုတ်ဖျား မှာ စီးနေတဲ့ ဆရာတော်ရဲ့ စကားလုံးတွေဟာ အများ ကြီးပဲ၊ အခန့်သင့်ရင် နောက်ပိုင်းမှာ ရေးလိုက်ပါဦး မယ်။

‘ကိုးခန်း’ ကိုပြန်ပြီး ကောက်လိုက်ကြဦးစို့။
ပုရောဟိတ် ကြီးက အဲဒီလိုတိုက်တွန်းတဲ့ အခါမှာ ဟတ္ထိပါလသတို့သားက ပြန်ပြီးချေပပြောဆို

တာက လောကီစည်းစိမ်၊ လောကီပညာဆိုတာတွေကို လေ့လာလိုက်စားနေတာဟာ ကျောက်ခဲကို ဆီကြိတ် သလို၊ ပိုးစုန်းကြူးမီးညှိသလို၊ နွားဦးချိုမှာ နို့ညှစ်သလို မိုက်မှားမှုများသာလျှင်ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် ဥပမာတွေ အမျိုးမျိုးကို ပေးပြီ ပြောပါတယ်။

ယောက်ျားကောင်းတစ်ယောက် အဖြစ် ဥစ္စာ ပစ္စည်းတွေ ဘယ်လောက်ပဲ ကြိုးစားပမ်းစား ရှာထား စေဦးတော့ ရန်သူမျိုးငါးပါးကြောင့်လည်း ပျက်စီး တတ်တာပဲ။ ဥစ္စာကသော်လည်း ကိုယ့်ကိုစွန့်သွား တတ်တယ်၊ သေသွားပြန်တော့ ကိုယ်ကသော်လည်း ဥစ္စာကို စွန့်ရတာပဲ ဆိုတာကို ဆရာတော်ဖွဲ့လိုက်ပုံက

• •

သိုထားသိမ်းဆည်း၊ တစ်ယောက်တည်းတွင်၊
ငါ့သခင်ဟု ၊ အပင်မမြဲ၊
တဲစပါလှည့်၊ ဧည့်သည်ပမာ၊
မကွာတူးတည်၊ နေမည်မခန့်၊
ဥစ္စာစွန့်ခဲ့၊ ပြန်ပြန်ပြောပြော၊
ဖောဖောသီသီ၊ စွဲကျီတိုက်ကြ၊
အနှက်မျှချည်း၊ ဖြင်ပေါပည်းလျက်၊
ပစ္စည်းပုံယင် ၊ ဥစ္စာရှင်တို့၊
ကြည်းငင်ဘမ်းဆွဲ ၊ သေမင်းမဲသော်၊

အထဲအပ၊ ထိုမျှဥစ္စာ၊
 အိမ်ခန်းဝါကို၊ စွန့်ကာလည်းကောင်း၊
 သွားရရှောင်ခဲ့၊ အကြောင်းလျဉ်းစပ်၊
 ထိုပညပ်ဖြင့် ၊ စွန့်အပ်စွန့်တတ်၊
 မှတ်သည်တခြား၊ ကံ ကတ္တားကား၊
 တပါးမလာ၊ ကိုယ်သာလည်းကောင်း၊
 ထပ်ဟောင်းမပြယ်၊ ခန္ဓာကွယ်လည်း၊
 အပါယ်တို့ရွှာ၊ မှတ်သိပ်စွာသား၊
 ပြိတ္တာတို့ဘောင်၊ ဥစ္စာဆောင်၏၊
 နောင်တမလွန်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု၊
 နှစ်တန်ကာလ၊ နှစ်ဘဝလုံး၊
 နှစ်ပါးရှုံးကြီး၊ အချည်းနှီးကို၊
 ရှာမိုးသမှု၊ ဘဇာပြုအံ့ . . .

ဥစ္စာပစ္စည်းတွေကို ဘယ်လောက်ပဲ
 စုဆောင်းရှာဖွေနေစေဦးတော့ ပစ္စည်းကသော်လည်း
 ကိုယ့်ကိုစွန့်တတ်တယ်၊ ကိုယ်ကသော်လည်း ပစ္စည်းကို
 စွန့်သွားရတတ်တယ်။ ကိုယ်ကစွန့်တော့ ကိုယ်က
 ကတ္တားပုဒ်ပေါ့၊ ကိုယ့်ကိုစွန့်သွားတော့ ကိုယ်က ကံပုဒ်
 ပေါ့။ ‘စွန့်အပ် စွန့်တတ်’ ဆိုတဲ့ စကားသုံးကလေးဟာ
 မလှဘူးလား။

ရဟန်းတော်တစ်ပါးဖြစ်တဲ့ အလျောက် လောကုတ္တရာဘက်က (ဟတ္ထိပါလဘက်က) ချေပပြောဆိုတဲ့ စကားတွေကို ပိုပြီးအားထုတ် ရေးဖွဲ့တာ အလွန် သိသာပါတယ်။ သူ့တပည့်တွေ မတော်လောဘ မဖြစ်ကြရလေအောင်၊ မျက်မှောက်ဘဝ ကြီးပွားရေးကို အားပေးသော်လည်း သံသရာကို မျက်ခြည်မပြတ်အောင် တမင်သတိပေးရေးဖွဲ့တယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။

တကယ် ဆိုတော့ လည်း ငါတို့တစ်တွေ (ပုထုဇဉ်)ဆိုတာ က သံသရာအရေးကို ဘယ်လောက်ပဲ တွေးနေ ကြောက်နေကြစေဦးတော့ လောဘ၊ ဒေါသတွေ တထွေးကြီးနဲ့ ဖြစ်နေတာကြောင့် ‘မတော်လောဘ’ ‘မတော်ဒေါသ’ ကို ထိန်းဖို့ သတိရကြအောင် တမင်အားထုတ် ရေးခဲ့ဖူးခဲ့တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ကျန်တဲ့ ‘အဿပါလ’ ‘ဂေါပါလ’ ‘အဇပါလ’ သားသုံးယောက်တို့ ဟောကြားတဲ့ တရားတွေဟာ လည်း အလားတူဖြစ်နေတာမို့ ဒီနေရာမှာ အထူးတင်ပြမနေတော့ပါဘူး။

ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီး တောထွက်ခန်း ရောက်တော့ ပုဏ္ဏားကြီးက ဇနီးသည်ကို မှာကြားပြောဆိုခန်းမှာ ဇနီးကောင်းအိမ်ရှင်မတို့ရဲ့ အင်္ဂါရုပ်တွေကို

ထည့်ပြန်ပါတယ်။ စကားအပြောအဆို ချိုသာပြေပြစ်
တာမျိုးတွေအပြင် အဲဒီခေတ်အခါက လိုအပ်ချက်
တွေဖြစ်တဲ့ ဗိုင်းငင် ဝါဖတ်စတဲ့လုပ်ငန်းတွေကိုပါ
ထည့်ပြီး ချီးကျူးထားတယ်။ အဲဒါလောက်သာ မဟုတ်
ပါဘူး။ စုံတကာစေ့နေအောင် ထည့်ထားတယ်လို့
ဆိုသင့်ပါတယ်။

ပုရောဟိတ်ကြီး တောထွက်ခါနီးမှာ တပည့်
များကိုခေါ်ပြီး အသိပေးတဲ့အခါမှာလည်း ဆရာတို့
သတိပြုအပ်တဲ့ကျင့်ဝတ်တွေကို သေချာဖွဲ့ခဲ့ပါသေး
တယ်။ မိမိတပည့်ကို အပြစ်တင်ဝေဖန်လိုတဲ့အခါများ
မှာဆိုရင် ကွယ်ရာမှာခေါ်ပြီးပြောသင့်တယ်၊ လူရှေ့
သူရှေ့မှာဆိုရင် ချီးမွမ်းပြောဆိုသင့်တယ် ဆိုတာမျိုးပေါ့။

တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ အပြစ်အနာ၊
ရှိုသောခါမူ၊ ကွယ်ရာခေါ်၊
ဆုံးမလေ့၏၊ သူ့ရှေ့ သူ့မှောက်၊
ပွဲပြင်ရောက်မူ၊ မြှောက်မြှောက်စားစား
သားအားပိုက်ဖြူး၊ မိဘကျူးသို့
ကျေးဇူးကိုသာ၊ ရှာကာရွေးဆို၊
ထဲကြည်ညိုလျက် . . . . ဆိုတဲ့ စာပိုဒ်
ကလေးကိုဆိုရင် ကျည်းကန် (ကြည့်ကန်) ရှင်ကြီးက

သဘောကျလွန်းလို့ မေတ္တာစာ တစ်ပုဒ်ထဲမှာ
စာကိုးထည့်ပြီး ရေးခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒီလိုပါပဲ
နောက်ပိုင်းစာဆိုတွေအားလုံးဟာ ဆရာတော်ရဲ့
ဩဇာရိပ်က မလွတ်ကြပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ပါမောက္ခ
ဆရာကြီး ဦးမောင်က - -

“သို့ကြောင့် နဝေဒေး ၊ နတ်သျှင်နောင်၊
စိန္တကျော်သူ၊ လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ ဦးတိုး၊ ဦးစ၊ ဦးကြင်ဥ၊ ဦးပုည
အစရှိသော နှောင်းခေတ်စာဆိုတကာတို့သည် ဩကာသ
ကာယကံဖြင့် ရှိသေ့စွာရှိဦးပန် တပည့်ခံကြရသည်
ဖြစ်ကြောင်း . . . . ” လို့အမှာစာ ရေးခဲ့တာပါပဲ။

ပရောဟိတ်ကြီးကို တပည့် ပုဏ္ဏားများက
ပြန်ပြီးပြောဆိုတဲ့အခါမှာတော့ တပည့်ကောင်းတို့ရဲ့
ကျင့်ဝတ်တွေကို ထည့်ပြီးဖွဲ့ လိုက်ပြန်ပါတယ်။
ကြည့်ပါဦး . . .

ကျင့်ရေးမချွတ် ၊ တပည့်ဝတ်ကား၊
လာလတ်သောခါ၊ ဆရာသမား၊
သူကြီးအားလျှင် ၊ သွား ရှေ့ဆီး၊
ခရီးဦးကြို၊ ကြည်ညိုမြတ်နိုး၊
ရှိခိုးခယ၊ ဆိုကယုံကျုံး၊
မှုကုံထံရင်း၊ လုပ်ကျွေးခြင်းနှင့်၊

စင်းလျဉ်းရှိညွတ်၊ အတတ်ပညာ၊
သင်အပ်စွာသည်၊ အင်္ဂါဤသို့ငါးပါးတည်း။

အခုအခါ လေ့ကျင့်ခန်း ဗလာစာအုပ်
ကျောဖုံးတွေမှာ တွေ့နေရတဲ့ တပည့်ကျင့်ဝတ်ငါးပါး
ဆိုတာတွေက သင်္ဂဇာဆရာတော် ရေးစပ်ပေးခဲ့တာတွေ
ပါ။ ဆရာတော်နောက် နှစ်ပေါင်း သုံးရာလောက်ကြာမှ
ရေးခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

တက္ကသိုလ်ကြီးတစ်ခုရဲ့ ပါမောက္ခချုပ်
ဆရာတော်ဟာ မျိုးဆက်သစ်တွေအတွက် စေတနာ
အလွန်ကြီးလှပါတယ်။ အလွှာအသီးသီး လူတန်းစား
အဖုံဖုံကို ပျိုနည်း၊ အိုနည်း၊ နေနည်း၊ သေနည်း
သိအောင် ညွှန်တော်မူခဲ့ရှာတယ်။ ဆရာတော်ဟာ
သူ့ခေတ်သူ့အခါကိုသာမက ငါတို့ခေတ် တိုင်အောင်
လှမ်းပြီး သင်ကြားပေးနေသေးတာကိုး။

ယနေ့ထက်တိုင်

ဆရာတော်ရဲ့ စကားတွေဟာ မြန်မာတို့ရဲ့
နေ့စဉ်သုံးဖြစ်နေတာ အများကြီးပဲ။ အောက်မှာ
ထုတ်ပြလိုက်တဲ့ စကားတွေကို ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။
ဂဏန်းတွေက စာပိုဒ်အမှတ်တွေဖြစ်ပါတယ်။

ခါးတောက်မြစ်ယှက် ၊ စိုက်ရောဘက်သား၊
သရက်ပင်မင်း၊ သီးချိုကင်းသို့ (၁၅)

ပညာရဲရင့်၊ ပွဲလယ်တင့် (၂၇)

ရဟန်းကျင့်ဝတ်၊ တစ်ပါးတတ်က၊ လူနတ်
ဦးခိုက်၊ ပူဇော်ထိုက်၏ (၃၄)

ရင်သွေးဟူက၊ ချစ်မဝတည့် (၄၅)

လက်ဦးဆရာ ၊ မည်ထိုက်စွာသား၊ ပုဗ္ဗာစရိယ၊
မိန့်ဘ (၄၆)

သားတို့ရုပ်ရည် ၊ သီတာမည်သား ၊
ရေကြည်ချမ်းမြေ့၊ တစ်ပေါက်ကျက ၊ မိဘတို့ဝမ်း ၊
ငြိမ်းစတမ်းတည့် (၉၇)

သူတော်ချင်းချင်း ၊ သီတင်းမြေ့မြေ့ ၊
ပေါင်းဘက်တွေ့ (၂၀၉)

အဲဒါတွေဟာ ကိုးခန်းပျို့ တစ်ခုထဲက
ထုတ်ပြလိုက်တာ။ တခြားစာတွေ မပါသေးဘူး။

ဆရာတော် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ (၁၄၆၈-
၁၅၃၀) ဟာ ကိုးခန်းပျို့ကို (၁၅၂၃) မှာရေးသားတော်
မူခဲ့တယ်။ ဒီကနေ့ (၁၉၉၈) က ပြန်ပြီးတွက်လိုက်မယ်
ဆိုရင်နှစ်ပေါင်း ၄၇၅ နှစ်ရှိသွားပြီ။ ဘာကြောင့် မြန်မာ
လူမျိုးတွေရဲ့ နှုတ်ဖျားမှာ သူ့စကားတွေ စီးနေသလဲ

ဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့ သူ့စကားတွေက လှလည်းလှလို့ အသုံးလည်းကျလို့ လို့ထင်မိပါတယ်။

သတိထားမိတာလေးတစ်ခုကို ပြောလိုက်ရဦးမယ်။

အလယ်တန်းအရွယ်ကစပြီး ကလေးတွေကို မေးကြည့်လိုက်ရင် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကို မသိသူ မကြားဖူးသူရယ်လို့ မရှိပေမယ့် ဘယ်မင်းလက်ထက် ဘယ်ခေတ်အခါက ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ စာဆိုလဲလို့ မေးလိုက်ရင် အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ မသိကြ မမှတ်သားမိကြတာကများတယ်။ ငါတို့ တစ်တွေဟာ ဆရာတော် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ ကျေးဇူးကို စဉ်ဆက် မပြတ်တရစပ် ယခုထက်တိုင် ခံစားခဲ့ကြရတာဆိုတော့ သူ့ရဲ့အမည်၊ သူ့ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းဟာ ခေတ်ကာလ ဆိုတဲ့ဘောင်ကို ကျော်လွန်နေတယ်။ သူ့ရဲ့ စာတွေဟာ သူ့ခေတ်သူ့အခါမှာ သာမဟုတ်ဘဲ ငါတို့ခေတ် လူငယ် တွေအဖို့ရော နောင်ခေတ်တွေအတွက်ပါ အသုံးဝင်တဲ့ဂန္ထဝင် မြောက်သော စာတွေ ဖြစ်နေတာကိုး။

အဲဒီလို စဉ်းစားမိလိုက်ပြန်တော့ ဂန္ထဝင်စာပေ တွေကို ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိတဲ့၊ ခွန်အားကြီးမားတဲ့ စာဆို တစ်ဦးဖြစ်ရတာဟာ တယ်လည်း လူဖြစ်ကျိုးနပ်ပါ ကလားလို့ အောက်မေ့မိပြန်ပါတယ်။

ဆရာတော်ရဲ့ ကိုးခန်းပျို့ ရေးဖွဲ့ပုံထဲမှာ
ဒီကနေ့ကျောင်းသားလူငယ်များ သတိပြုအပ်တဲ့
အချက်ကလေးတွေကို ထောက်ပြချင်လွန်းလို့ ရှေ့တစ်
ပတ်ဆက်လိုက်ချင်ပါသေးတယ်။

(ရွက်နုဝေ၊ စက်တင်ဘာလ ၊ ၁၉၉၈)

ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ တောမထွက်ပါနဲ့ဦး။

ပညာကိုသာ

ကြိုးစားသင်ယူသင့်ပါတယ်။

ပညာမတတ်ရင် လူ့လောကအလယ်

အဘက်ဘက်မှာ အောက်တန်းကျပါတယ်။

ပညာတတ်လာတဲ့အခါမှာလည်း

အိမ်ထောင် တည်ဆောက်ပြီး

သားမြေးမျိုးဆက်ကို ချန်ထားခဲ့ရပါမယ်။

ဒါဟာ ယောက်ျားကောင်းတို့ရဲ့

တာဝန်ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုးခန်းပျို့ (၃)

ကိုးခန်းပျို့ အကြောင်းရေးနေတာ ပြီးပဲမပြီး နိုင်တော့ပါလားလို့ မအောက်မေ့လိုက်ပါနဲ့။ ကျောင်းသားလူငယ်တွေ သတိပြုသင့်တာတွေကို ပြောချင်လွန်းလို့ ဆက်ပြီးရေးနေတာပါ။ အခုထုတ်ပြ လိုက်မှာကလည်း ကျောင်းသားတွေ သိထားပြီးဖြစ်တဲ့ ကောက်နှုတ်ချက်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့ သတိမထား မိတဲ့ အချက်ကို ထုတ်ပြမှာဖြစ်ပါတယ်။ (ဒီနေရာမှာ အကြောင်းဆိုက်လာလို့ စကားလေး တစ်ခွန်း ပြောလိုက်ချင်ပါသေးတယ်။ ‘အောင်သင်း’ အဖြစ်နဲ့ စာရေးတဲ့အခါမှာ ပြောစရာ ‘အသစ်’ တစ်ခုမပါပဲနဲ့ ရေးချင်စိတ်မရှိပါဘူး)

အခုလည်း ထုတ်ပြလိုက်တဲ့ စာပိုဒ်က လူသိ များနေတာဖြစ်သော်လည်း တင်ပြချင်တာက အသစ် တွေဖြစ်နေတာကို တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်။ ဒီစာပိုဒ်ကို

ကျောင်းသားလူငယ်တွေ ရင်းနှီးပြီးသားဖြစ်ပါတယ်။
မဖတ်ချင်တော့ရင် ကျော်သွားလိုက်ပါတော့။ (စာပိုဒ်
တွေကို လိုအပ်ချက်အရ တမင်ခွဲထားလိုက်ပါတယ်)

ပါမောက္ခချုပ်ရဲ့ ဩဝါဒ

သကျရုပ်၊ ကြံကြံသမျှ၊
တောင့်တရာရာ၊ တတ်ကောင်းစွာသား၊
ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ၊ လူ့ကိစ္စကို၊ ငယ်ကမသင်၊
ပျော်ပါးလွင်မှု၊
အကြင်သူအား၊
စကားချေတင်၊ သဘင်မပြု၊
ခံတွင်းမဲ့သို့၊ ချို့တဲ့ပညာ။
ညှိုးမျက်နှာနှင့်၊
ရွံရှာလန့်ထိတ်၊ အသံဆိတ်၏။
တိတ်တိတ်မနေ၊ ဆိုပါချေလည်း၊
မပြေမပြစ် ၊ အထစ်ထစ်လျှင်၊
ကျစ်ကျစ်မရှိ၊ အငြိငြိတည့်၊
ဟုတ်လိနိုးနိုး။ ဆင်ကန်တိုးသို့၊
အကျိုးအကြောင်း၊ ကောင်းကောင်းမမှန်၊

သမ္ဗန်ပါဌ်လျှောက်၊ ရှေ့နောက်မညီ၊
အစီအစဉ်၊ အလျဉ်မသင့်၊
တဖျင့်တပါး၊ ရယ်ဖွယ်များခဲ့။

ဘိုးဘွားမိဘ၊ သူကြီးမ ၊
မလျမညှိုး၊ မစိုးမရိမ်၊
နတ်စည်းစိမ်သို့၊ ရွှေအိမ်ဘုံမြင့်၊
ခုနစ်ဆင့်ဝယ်၊ နေလင့်ကစား၊
ပြာသာဒ်ဖျားဝယ်၊ နားသည့်ကျီးမျှ၊
ပမာကျလိမ့်။

အင်္ဂပစ္စင်၊ သွင်ပြင်ရုပ်ဝါ၊ ပြည့်စုံပါလည်း၊
နံ့သာလှိုင်ခြင်း၊ ဂုဏ်နံ့ကင်းမှု၊
အဆင်းလှဆန်း၊ 'လှပေါက်ပန်း' ဟု၊
သွမ်းမှန်းသိထွေ ၊ ကဲ့ရဲ့လေအံ့။

လုပ်ခြေလုပ်လက်၊ စဉ်ဆက်နည်းမှီး၊
မကျင့်သီးသော်၊ ချည်းနှီးဥစ္စာ၊ လိုခါမရာ၊
တောင့်တစိုးရိမ်၊ ဖန်ကြိမ်များစွာ။
အိုသောအခါလည်း၊
မဟာဒုက္ခ၊ တွင်းဆုံးကျသည်၊
နောင်တနှလုံးမငြိမ်တည်း။ ။

ဆရာတော် တင်ပြသွားလိုက်ပုံကို သေချာ
ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် အလွန်စည်းစည်းလုံးလုံးရှိတဲ့
'စာစီစာကုံး' လေးတစ်ပုဒ်လို ဖြစ်နေတာ တွေ့ကြရပါ
လိမ့်မယ်။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ကြည့်လိုက်ရင် -

ဖွဲ့စည်းပုံ

ငယ်စဉ်အခါမှာ ပညာမသင်ဘဲ ပေါ့ပေါ့
လွင်လွင် နေခဲ့ရင် -

- ၁။ ပြဿနာပေါ်လာရင် လူကြားထဲမှာ မပြောဝံ့
မဆိုတတ် ငုတ်တုတ်ခံနေရတတ်တယ်။
- ၂။ ပြောလိုက်ပြန်ရင်လည် အိုးနင်းခွက်နင်းနဲ့ ပြဿနာ
အသစ်ပေါ်တတ်ပြန်တယ်။
- ၃။ မိဘဘိုးဘွားကြောင့် ချမ်းသာစွာနေနိုင်ဦးတော့
လူပေါ်ကြီးဖြစ်နေတတ်တယ်။
- ၄။ ရုပ်ချောနေဦးတော့ အနှစ်ဗလာ ဆင်းရူပါဆိုတာမျိုး
ဖြစ်နေတတ်တယ်။
- ၅။ အမြဲမပြတ် ခြေလက်လှုပ်ရှားရုန်းကန်ပြီး
နေ့စာညစာပူပန်နေရတတ်တယ်။
- ၆။ အိုမင်းလို့ မလုပ်နိုင်တော့မှ ဒုက္ခကြီးစွာ ရောက်ပြီး
ပညာမသင်ခဲ့မိတာကို နောင်တရတတ်တယ်။
(ဒါကြောင့် -- ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ ပညာကိုသင်ပါ။)

ဆရာတော်ရဲ့ အချက်အလက် စီစဉ်သွားပုံ မကောင်းပေဘူးလား။ ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ ‘ပညာမသင် ခဲ့ရင်’ ဆိုတဲ့ အဆိုကလေးကို မှုတည်ပြီး သက်ရောက် လာမယ့် အကျိုးတရားတွေကို တန်းစီပြီးရေးသွား တာပဲ။ အသီးတစ်ရာ အညှာတစ်ခုဆိုတာမျိုးပေါ့။ ဒီကဗျာပိုဒ်ကလေးကို စီကာစဉ်ကာ စကားပြေပြန် လိုက်ရင် အလွန်သပ်ရပ်တဲ့ စာစီစာကုံးကောင်းလေး တစ်ခုဖြစ် သွားမှာပါ။ လူငယ်ဘဝ မိဘရှိန်ဝါ ချမ်းသာမှု မာန်တက်တာမျိုးလည်းရှိတတ်တယ်။ ရုပ်ကလေး ချောတာကြောင့် အလှမာန်တက်တာလည်း ရှိတတ်တယ်။ အဲဒါလေးတွေကိုလည်း ထောက်ပြ လိုက်သေးတယ် မဟုတ်လား။

လူပုံအလယ်မှာ

ကဲ - ဆရာတော်စကားကို အသေးစိတ် သုံးသပ်ကြည့်လိုက်ကြရအောင် -

“သကျရှုပ်၊ ကြံကြံသမျှ ၊ ထောင့်တရာရာ၊ တတ်ကောင်းစွာသား၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ၊ လူ့ကိစ္စကို၊ ငယ်က မသင်၊ ပျော်ပါးလွင်မှု” တဲ့။

(သကျရှုပ်) မိမိ စွမ်းဆောင်နိုင်သော၊ မိမိတို့ သန်ရာသန်ရာဖြစ်သော အသိပညာ၊ အတတ်ပညာ၊

တစ်ခုခုကို ငယ်ငယ်မှာ သင်ယူကြပါ။ ပေါ့ပေါ့လွင်လွင် မနေကြပါနဲ့။

“လူ့ကိစ္စ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို သတိထားမိကြရဲ့လား။ ရဟန်းကိစ္စမဟုတ်ဘူးပေါ့။ ရဟန်းတို့ မည်သည်မှာတော့ဖြင့် လောကီအတတ်ပညာတွေ ဘာတွေကို စိတ်ဝင်တစား လိုက်စားနေဖို့ မလိုဘူး၊ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်းကိုသာလျှင် အားထုတ်ကြရတယ်။ ဆရာတော်က သူ့တပည့်အများစုဟာ ကျောင်းမှာ ခဏနေပြီး လူဝတ်ကြောင်ဘဝကို ပြန်ရောက်ကြတော့မယ်ဆိုတာ သိနေတာကိုး။ ဒါကြောင့် လူ့လောကအလယ်မှာ တင့်တင့်တယ်တယ် နေနိုင်ကြအောင် ဆုံးမလိုက်တာပါ။ တကယ့် ကျေးဇူးရှင်ကျောင်းဆရာကြီးတွေပါပဲ။

အဲဒီလို ငယ်ရွယ်စဉ်အခါမှာ ပညာမသင်ဘဲ ပေါ့ပေါ့လွင်လွင်နေခဲ့ရင် **“အကြင်သူအား၊ စကားချေတင်၊ သဘင်မပြု၊ ခံတွင်းမဲ့သို့၊ ချို့တဲ့ပညာ၊ ညှိုးမျက်နှာနှင့်၊ ရွံရှာလန့်ထိတ်၊ အသံဆိတ်၏”** တဲ့။

‘စကားချေတင်’ ဆိုတာကို ရုတ်တရက် ကြည့်လိုက်ရင် သာမန်စကားအချေအတင် ပြောတာ လောက်လို့ ထင်စရာ အကြောင်းရှိတယ်။ ဆရာတော် ပြောတာက အဲဒါမျိုးလောက်ကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး

လူ့လောကထဲမှာ နေလိုက်ပြီဆိုရင် ပြဿနာ အရှုပ်
 အရှင်းဆိုတာ ရှောင်လွဲလို့ရတာ မဟုတ်ဘူး၊
 စကားများစရာ၊ ငြင်းခုံစရာ ပေါ်လာတတ်စမြဲ
 မဟုတ်လား။ ယုတ်စွအဆုံး ကက်ဆက်သံ
 အကျယ်ကြီးဖွင့်တာ၊ ဂစ်တာတီး သီချင်းဆိုတာမျိုး
 ကြောင့် ဟိုဘက်ခန်း၊ ဒီဘက်ခန်း စကားများပြီး
 ရပ်ကွက်/မြို့နယ် ရုံးတွေကိုရောက်လို့ စကားချေတင်
 ပြောချင် ပြောရတာမျိုးကိုး။ ဒီလိုအခါမျိုးမှာ ကိုယ်က
 ပညာမတတ်ရင် ‘ခွေးအကြီး လှည်းနင်းထားသလို’
 ဆိုတာမျိုး သူ့တပည့်တွေကို မဖြစ်စေချင်ဘူး။

ဘာမှလည်း နားမလည်ဘဲ စွတ်ပြီး ပြောလိုက်
 ပြန်တော့လည်း လိပ်ပတ်လည်အောင် မပြောတတ်ဘဲ
 ဟိုရောက် ဒီရောက်သော်လည်း ဖြစ်နေတတ်တယ်။
 နားထောင်တဲ့လူတွေက သူ့ဘာပြောချင်တယ်ဆိုတာ
 ကို မသိတော့ဘူး။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း သက်ဆိုင်ရာ
 ရပ်ကွက်မြို့နယ်လူကြီးတွေကို ထိပါးတဲ့ အဖြစ်ကို
 ရောက်သွားပြန်တော့ ပြဿနာအသစ်တတ်ကုန်
 ပြန်ရော။

ရေးနေရင်းပဲ သတိရမိလို့ ကြုံခဲ့ရတဲ့ ရယ်စရာ
 အဖြစ်ကလေးတစ်ခုကို ပြောလိုက်ရဦးမယ်။

ကျေးရွာ သမဝါယမ အစည်းအဝေးလေး

တစ်ခုမှာပေါ့။

ဥက္ကဋ္ဌက ပစ္စည်းတွေ မဲချပေးမယ့် အကြောင်း မဲကို ဘယ်လိုနှိုက်ရမယ်၊ ဘယ်လိုဖွင့်မယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းတွေကို ရှင်းပြတာပါ။

သူက - “ဒီဖလားထဲမှာ အိမ်ထောင်စုဦးရေ အတိုင်း မဲတွေကို ထည့်ထားပါတယ်။ ဗလာမဲလည်း ပါတယ်၊ ပစ္စည်းမဲလည်းပါတယ်။ ကျွန်တော်က စပြီးနှိုက်တယ်ဆိုပါတော့. . . ”

စကားမဆုံးသေးခင်မှာဘဲ လူတစ်ယောက်က ထတဲ့ပြီး - “ဟာ -- ခင်ဗျားက အရင်ဆုံးစနိုက်လို့ ဘယ် ဟုတ်မလဲဗျ” တဲ့။

ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဒေါကန်သွားပြီး -

“ဟေ့ကောင် -- ခွေးသား၊ ဒါ -- ဥပမာကွ၊ ဥပမာပြောတာ ၊ ငါအရင်ဆုံးနှိုက်မယ်လို့ ပြောတာ မဟုတ်ဘူး”

အစည်းအဝေးတစ်ခုလုံး ဝါးခနဲ ပွဲကျသွား တာပဲ။

အဲဒီသဘောမျိုး ဖြစ်တတ်တာတွေကို ဆရာတော်က ဆိုလိုတာ။ ပညာတတ်နည်းပါးတဲ့ ဝန်းကျင်တွေမှာ အစည်းအဝေးလုပ်ပြီ ဆိုရင် အဲဒီလို အဖြစ်မျိုးတွေ မကြာခဏ ကြုံကြရတတ်ပါတယ်။

ပြောလိုက်ရဦးမယ်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ ခေါင်းဆောင်ကြီးများက ဒိုမီနီယန်မဟုတ်ဘဲ ‘လုံးဝလွတ်လပ်ရေး’ ကို တောင်းဆိုနေချိန်မှာ တစ်ပြည်လုံးကလည်း ‘လုံးဝလွတ်လပ်ရေး’ အဆိုကို ထောက်ခံကြောင်း အနယ်နယ်မှာ လူထုစည်းဝေးပွဲကြီးတွေလုပ်ပြီး ထောက်ခံပွဲ လုပ်ကြတယ်။ လူထုစည်းဝေးပွဲတွေလုပ်စေတော့ လူထုက လူထုအစည်းအဝေးပွဲတွေနဲ့ မယဉ်ပါးလှသေးဘူး။ ကျေးရွာစု လူထုအစည်းအဝေးပွဲတစ်ခုမှာ စင်မြင့်ပေါ်က ကျေးလက်ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်က ‘လုံးဝလွတ်လပ်ရေး’ အဆိုကို ထက်ထက်သန်သန် ပြောပြီး ဒေါနဲ့မောနဲ့နိဂုံးချုပ်လိုက်တယ်။ လက်ခုပ်သံတွေ ဝေါခနဲပေါ့။

ဒီတော့မှ ပရိတ်သတ်ထဲက လူတစ်ယောက်က မတ်တပ်ရပ်တဲ့ပြီး -- “အဲဒီအဆိုကို ကျွန်တော်က လေးလေးနက်နက်ကြီး ကန့်ကွက်ပါတယ်ခင်ဗျား” လို့အော် လိုက်တာ ပရိတ်သတ်ကြီးတစ်ခုလုံး အံ့အားသင့်ပြီး ငြိမ်ကျသွားတာပါပဲ။ သဘာပတိလုပ်သူလည်း ရုတ်တရက် ကြောင်သွားတာပေါ့။ နောက်မှ အဲဒီလူကို ဘာကြောင့် ကန့်ကွက်ရပါသလဲလို့ လှမ်းမေးလိုက်တော့ . . .

“ကျွန်တော်သဘောကျလွန်းလို့ပါခင်ဗျား”

တဲ့။

လူတွေလည်း အဲဒီတော့မှ အလုံးကြီးကျပြီး ဝေါခနဲ ဖြစ်သွားကြတယ်။

ဒါကြောင့် ဆရာတော်က ‘တဖျင့်တပါး၊ ရယ်ဖွယ်များခဲ့’ လို့ ရေးခဲ့တာ။ ကဲ - - နောက်တစ်ပိုဒ်ကို ကြည့်လိုက်ကြဦးစို့ --

မိဘချမ်းသာလို့

“ဘိုးဘွားမိဘ ၊ သူကြီးမ ၍ ၊ မလှည့်၊
မစိုးမရိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်သို့ ၊ ရွှေအိမ်ဘုံမြင့် ၊
ခုနစ်ဆင့်ဝယ်၊ နေလင့်ကစား၊ ပြာသာဒ်ဖျားဝယ်
နားသည့်ကျီးမျှ၊ ပမာကျလိမ့်” တဲ့။

အဲဒါကတော့ ဥစ္စာခန ပြည့်စုံကြွယ်ဝတော့ ပိုက်ဆံရှိရင် ငွေရှိရင် လောကမှာ အရာရာပြီးမြောက် နိုင်တယ်၊ ပညာဆိုတာ မလိုပါဘူးဆိုပြီး မိဘကျေးဇူးနဲ့ ဂုဏ်မောက်နေချင်တဲ့ တပည့်တွေကို သတိပေးလိုက် တာပါပဲ။

‘ပြာသာဒ်ဖျားမှာ နားနေတဲ့ ကျီးကန်းဟာ ကျက်သရေ တစ်ပြားသား တိုးမလာပါဘူး’ လို့ ပြောလိုက်တာဟာ မထိမိပေဘူးလား။

ငါတို့မြန်မာပြည် ရှေးခေတ် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းတွေမှာ ဆင်းရဲချမ်းသာ ခွဲခြားတာမှ မဟုတ်ဘဲ၊ လူချမ်းသာတွေရဲ့ ရင်သွေးတွေကလည်း ပါနေတာ ကိုး။ အဲဒီ ကလေးတွေကလည်း မိဘရဲ့ ဘုန်းရိပ် ကံရိပ်နဲ့ဘဝ မြင့်နေတာကို အဟုတ်ထင်ပြီး ပညာ ဘက်မှာ စိတ်ထက်သန်မှု လျော့ကျသွားမှာ စိုးရိမ်လို့ သတိပေးလိုက်တာပါပဲ။ မင်းတို့ လူပေါကြီးတွေ ဖြစ်နေမယ်နော်လို့ ပြောလိုက်တာပေါ့။ ပါမောက္ခ ချုပ်ကြီး ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟာ ထောင့်မစေ့ပေ ဘူးလား။ ဒါတင် မဟုတ်သေးဘူး၊ ဆက်ကြည့်လိုက် ပါဦး . . .

ရုပ်ချောလို့

“အင်္ဂပစ္စင်၊ သွင်ပြင်ရုပ်ဝါ၊ ပြည့်စုံပါလည်း၊
နံ့သာလှိုင်ခြင်း၊ ဂုဏ်နံ့ကင်းမှု၊ အဆင်းလှဆန်း၊
‘လူ့ပေါက်ပန်း’ ဟု၊ သွမ်းမှန်းသိထွေ၊ ကဲ့ရဲ့လေအံ့”တဲ့။

တချို့ကျပြန်တော့ ရုပ်ကလေး ချောတာ ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်က ဦးစားပေးခံရတာမှာ မိန်းမူး နေတတ်ကြသေးတာကိုး။ ယောက်ျားလေးတွေ မှာကောအဲဒီလို လူမျိုးတွေ မရှိဘူးလားဆိုရင် ရှိတော့ ရှိတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မိန်းကလေးတွေထဲမှာပိုပြီး

များတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် မိန်းကလေးတွေဟာလည်း (အထူးသဖြင့် ဒီကနေ့လောကမှာ) ပညာတတ်ဖို့ လိုအပ်လာတယ်လေ။

‘သွမ်း’ ဆိုတာက ‘ရူးသွမ်း’ တာကိုပြောတာ၊ ပေါသွပ်သွပ်ပေါ့။ ငါကတော့ အတန်းထဲမှာ စာသင်ရင် “ကောင်မလေးတွေနော် - နင်တို့ ရုပ်ချောတယ်ဆိုပြီး ပညာကို ပစ်မထားနဲ့၊ အတော်ကြာတော့ ‘ရုပ်ကလေး ကတော့ချောပါရဲ့၊ ဒါပေမယ့် ပညာမတတ်တော့ ချောပေါ့ကြီးပါကွာ’ လို့ အပြောခံနေရဦးမယ်” လို့ ပြောမိလေ့ရှိတယ်။

ဆရာတော့် စာကို သင် နေတာဆိုတော့ ဆရာတော့်အလိုနဲ့ ညီအောင်လည်း လုပ်ရ တာပေါ့။ နောက်တစ်ပိုဒ် ဆက်လိုက်တော့ -

နေ့စာနေ့ ညစာည

“လုပ်ခြေလုပ်လက်၊ စဉ်ဆက်နည်းမိုး၊ မကျင့် သီးသော်၊ ချည်းနှီးဥစ္စာ၊ လိုခါမရ၊ တောင့်တစိုးရိမ်၊ ဖန်ကြိမ်များစွာ” တဲ့။

အလုပ်နဲ့လက်နဲ့ အပြတ်ခံလို့ မရဘူး။ နေ့စာနေ့ - ညစာည ရှာစားနေရတတ်တယ်။ စဉ်ဆက်နည်းမိုး ဆိုတာက စဉ်ဆက်မပြတ် ကျင့်သုံး

လုပ်ကိုင်နေရတတ်တယ်လို့ ပြောချင်တာပါ။ မလုပ်ရင် မရတော့ဘူး။ ပူပင်နေရပြီ။ မနက်စာ စားပြီးပေမယ့် ညစာအတွက် ရတတ်မအေးရသေးဘူး ဆိုတာမျိုး သူ့တပည့်တွေဖြစ်နေရရှာမှာ ဆရာတော်က အလွန် စိုရိမ်တော်မူရှာတယ်။

“ဟောဒီခြေထောက် နှစ်ချောင်းရှိနေသမျှ ဘယ်သူ့ကိုမှ ဂရုမစိုက်ဘူးကွ ၊ ဆိုက်ကားနင်းစား ရင်တောင် ထမင်းနှစ်နပ်တော့ စားနိုင်တယ်” ဆိုတဲ့ မာန်ဟာလည်း ဟုတ်တော့ ဟုတ်တာပဲ။

ဆရာတော်က “အေး -- ကောင်းပြီ၊ အဲဒီခြေ နှစ်ချောင်းက မလုပ်နိုင်တဲ့ အိုမင်းလာလို့ မစွမ်းတဲ့ဘဝ ရောက်သွားတော့ မင်းဘာလုပ်မလဲ၊ ဒုက္ခဟူသမျှရဲ့ တွင်းဆုံးထိအောင် ကျသွားတော့မှာပေါ့။ အဲဒီ ကျတော့မှ ငယ်ငယ်က ပညာမသင်ခဲ့မိတာ မှားလေ ခြင်းလို့ နောင်တကြီးစွာ ရနေတော့မှာပေါ့။ အဲဒီလို မဖြစ်စေချင်လို့ အခုလို ငယ်ရွယ်စဉ်ကာလမှာ ပညာကို ကြိုးစားသင်ကြပါလို့ ဆုံးမရတာပေါ့”

ဆရာတော် ရဲ့ (Essay) စာစီစာကုံး (သို့မဟုတ်)စာ တမ်းငယ်ကလေးဟာ သေချာစူးစမ်း ကြည့်လိုက်တော့မှ စည်းလုံးမှုကော မကောင်းပေ ဘူးလား၊ အချက်အလက် တင်ပြပုံ၊ လက်တွေ့ဘဝ

သာဓကပြပုံ၊ ဥပမာပေးပုံတွေကော မကောင်းပေ
ဘူးလား၊ အဘက်ဘက်က အကြည့်ခံတဲ့ စာပေပါပဲ။

ကဲ . . . ဆရာတော် ပြောသွားလိုက်တာ
ရေပက်မဝင်အောင် ကျိုးကြောင်း မခိုင်လုံဘူးလား၊
တပည့်တွေအပေါ် ထားလိုက်တဲ့ ဆရာတော်ရဲ့ မေတ္တာ
တရား၊ စေတနာတရားကကော ကြည်ညိုစရာ
မကောင်းပေဘူးလား။

ဒီစာဟာ သူ့ခေတ် သူ့အခါမှာသာ မဟုတ်ဘဲ
ငါတို့ခေတ် လူငယ်တွေအဖို့မှာကော တန်ဖိုး မရှိပေ
ဘူးလား၊ နောင်ခေတ်တွေအတွက်ကော အသုံးမဝင်
ပေဘူးလား။ ဂန္ထဝင်ဆိုတာ အဲဒါပါပဲ။

ငါဖြင့်လေ တစ်ခါတစ်ရံ (စိတ်ကူးယဉ်တယ်ပဲ
ဆိုဆို) ဆရာတော် ပျံလွန်တော်မူတဲ့အခါမှာ သူ့တပည့်
တွေ ဘယ်လောက်များ ဝမ်းပန်းတနဲ ငိုလိုက်ကြမလဲလို့
တွေးမိတယ်။ သူတို့အဖို့ ရွှေတောင်ကြီး ပြုလိုက်သလို
ဖြစ်သွားပေမှာပေါ့။ ကျေးဇူးတော်ရှင်ကြီး မျက်ကွယ်
ပြုသွားပြီပေါ့။

ရှာဖတ်ကြည့်ကြစမ်းပါ

ဆရာတော်ဟာ ပျို့လင်္ကာကြီးတွေအပြင်
ရတုများစွာကိုလည်း ရေးခဲ့ပါသေးတယ်။ ‘နှစ်မ

လက်လျှော့ ၊ နေလေတော့' တို့ ၊ 'မြတ်မျိုးမြင့်မှန်' တို့
'ပုရေနိသင်' တို့ 'ဝဏ္ဏပဘာ' တို့ဆိုတာတွေဟာ
အလွန်လှ အလွန်လှကြိုက်များတဲ့ ကဗျာတွေပါပဲ။

အဲဒါတွေကိုတော့ဖြင့် 'မြန်မာစာညွန့်ပေါင်း
ကျမ်း' တွေမှာ ရှာပြီးဖတ်ကြပေါ့။

(ရွက်နုဝေ၊ နိုဝင်ဘာလ ၊ ၁၉၉၈)

ငါတတော့

အတန်းထဲမှာ စာသင်ရင်

“ကောင်မလေးတွေနော် - -

နှင်တို့ ရုပ်ချောတယ်ဆိုပြီး ပညာကိုပစ်ထားနဲ့၊

အတော်ကြာတော့

‘ရုပ်ကလေးကတော့ ချောပါရဲ့၊

ဒါပေမယ့် ပညာမတတ်တော့

ချောပေါကြီးပေါ့ကွာ’ လို့ အပြောခံရနေဦးမယ်” လို့

ပြောမိလေ့ရှိတယ်။

ရေမှုရေးဝတ္ထုဝိသေပ

လူမှုရေးဂန္ထဝင်စာပေ

စာပေသမိုင်းကို လေ့လာ ကြတဲ့အခါမှာ ရသစာပေကိုသာ အလေးထားပြီး ပြောကြဆိုကြလေ့ ရှိပါတယ်။ လူမှုရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့စာပေတွေကိုဆိုရင် စာရင်းမသွင်းကြသလို ဖြစ်နေတာဟာ မပြည့်စုံဘူးလို့ ထင်မိတယ်။ အထူးသဖြင့် လူပျိုပေါက်ဘဝ ရှင်သာ မဏောအဖြစ်နဲ့ သင်ကြရတဲ့စာပေတွေဟာ မြန်မာလူမျိုး လူငယ်တွေအတွက် တကယ်ကို အရေးပါတဲ့ စာပေ တွေဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြောချင်နေတာကြာပါပြီ။ အခုတော့ဖြင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြောခွင့်ကြုံ လာတာကြောင့် ထည့်ပြီး ပြောလိုက်ရပါတော့မယ်။

‘ရွှေရိုး’ လို့ မြန်မာနာမည်ယူပြီး မြန်မာ အကြောင်းကို ရေးခဲ့တဲ့ ‘ဆာဂျော့စကော့’ ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးက မြန်မာလူမျိုးတွေမှာ သားယောက်ျားလေး တစ်ယောက် အရွယ်ရောက်စပြုလာရင် မိဘတွေက သူ့ကို ရှင်ပြုပေးဖို့အတွက် စိတ်စောနေကြတယ်။

သားဖြစ်သူကတော့ မင်ကြောင်ထိုးဖို့အတွက် စိတ်စော
နေတယ်လို့ ရေးသားခဲ့ပါတယ်။

မိဘတွေကလည်း သားယောက်ျားလေး
တစ်ယောက် ရလိုက်ပြီဆိုရင်ပဲ သာသနာ့ ဒါယကာ
ဖြစ်နိုင်ပြီလို့ ဝမ်းသာတာကိုး။ သားယောက်ျားလေး
မရှိတဲ့သူဆိုရင် သူတစ်ပါးရဲ့သားယောက်ျားလေးကို
ခခယယ တောင်းပန်ပြီး ရှင်ပြုရတာကလား။
သည်တော့ ဘာဖြစ်သွားသလဲဆိုရင် ရှင်ဒါယကာဟာ
အဲသည်ကလေးငယ်ရဲ့ မိဘလိုကို ဖြစ်သွားတာ။
မွေးစားလိုက်သလိုမျိုးပေါ့။ ဒီတော့ မိရင်းဖရင်းတွေက
ရှင်ပြုဖို့ တယ်ပြီးမပေးချင်ကြဘူး။ ဆင်းရဲလွန်းမက
ဆင်းရဲမှ သို့မဟုတ် မလွဲမကင်းသာလောက်အောင်
ရင်းနှီးနေမှ သို့မဟုတ် ဆွေမျိုးကြီးထဲက ဖြစ်နေမှသာ
ကိုယ့်သားသမီးကို ရှင်ပြုခွင့်ပေးကြတာ။ ဒီနေရာမှာ
ပြောချင်တာက ရှေးခေတ် မြန်မာလူမျိုးတွေအဖို့
ရှင်ပြုတယ်ဆိုတာ ဘယ်လောက်အရေးကြီးတဲ့ ဘဝ
ကိစ္စကြီးဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သတိပြုမိစေချင်လို့ပါ။

သားလူပျိုပေါက်ကလည်း မင်ကြောင် ထိုးဖို့
ကိုပဲ အရေးတကြီး စိတ်စောနေတာကတော့ သူဟာ
ယောက်ျားရင့်မာကြီး တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီဆိုတာကို
ပြချင်လို့ပါ။ တိုတိုပြောလိုက်ရရင်တော့ မိန်းမပိုးချင်

နေပြီပေါ့။ ကောင်မလေးတွေ ရေခတ်တဲ့လမ်းမှာ မင်ကြောင်ပေါ်အောင် ပုဆိုးခါးတောင်ကျိုက်ပြီး ခြင်းခတ်ချင်လှပြီပေါ့။

မြန်မာလူမျိုး ယောက်ျားလေးတွေ မှန်သမျှ ဟာအနည်းဆုံး ခုနှစ်ရက်တော့ ကိုရင်ဝတ်ကြရတယ်။ အဲဒါဟာ မိဘတွေက အတိုင်းမသိ ဆင်းရဲလွန်းလို့ အိမ်မှာသူမရှိရင် မဖြစ်လို့ ခုနှစ်ရက်ပဲ ဘုန်းကြီးကျောင်း မှာ ထားနိုင်တာ။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုရင် တစ်ဝါတွင်း တော့ဖြင့် ဝတ်ကြရတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့်ဆိုရင်တော့ ကိုရင်မဝတ်မီ မှာကထဲက ကျောင်းသားအဖြစ် ‘ဘော်ဒါ’ ပို့ထားလေ့ ရှိကြတာကိုး။ ‘ဘော်ဒါ’ လို့ ဆိုလိုက်တော့ ခုခေတ် ဆယ်တန်းဘော်ဒါတွေမျိုး မထင်လိုက်နဲ့ဦး။ ရှင်မဟာသီလဝံသ တို့လို၊ ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ တို့လို ပါမောက္ခကြီးတွေ အုပ်ချုပ်တဲ့ ဘော်ဒါကြီးတွေကလား။ ဆရာတော်ကြီးတွေကလည်း နေပုံထိုင်နည်း။ ပြောပုံဆိုနည်း၊ အများနဲ့ ဆက်ဆံပုံ ဆက်ဆံနည်းစတဲ့ လူမှုရေးရာတွေကို သင်ပေးတော် မူကြတယ်။ သူ့ခေတ်သူ့အခါမှာ တကယ့်ကိုပြည့်စုံတဲ့ တက္ကသိုလ်ကြီးတွေကို ပြောနိုင်ပါတယ်။

ဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ သွန်သင်မှုကို ဆုံးမစာတွေမှာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ နေမျိုးမင်းထင်

ကျော်ခေါင်ရဲ့ 'လောကနီတိပျို့' တို့ 'စဉ်ပါဆရာတော်'ရဲ့
 'ဓမ္မနီတိချိုး' တို့ကို စာပေစာရင်းမှာ ထည့်ထားကြပါ
 လျက် ရှင်မဟာသီလဝံသ နဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့ရဲ့
 ဆုံးမစာတွေကို စာပေစာရင်းမှာ ချန်ထားသလို မေ့မေ့
 လျော့လျော့ ဖြစ်နေတာ မသင့်ဘူးထင်နေတာ ကြာပါ
 ပြီ။ မျိုးဆက်သစ်တွေကို မိတ်ဆက်ပေးလိုက် ပါရစေ။

ရှင်မဟာ သီလဝံသ ဝါတော်ကြီးတာ
 ကြောင့် 'တိလောကဟု' အစချီတဲ့ ဆရာတော်ရဲ့
 ဆုံးမစာကို ပထမ သင့်နိုးရာရာ ကောက်နှုတ်ပြလိုက်
 ပါတယ်။ ကြည့်ပါ ဦး - -

ဘုရားခြေရင်း၊ ကျောင်းတလင်းတွင် ၊
 မြက်သစ်ပင်ကို၊ မြင်လျှင် မဖွယ်၊ မတင့်တယ်သော်
 လည်မပြတ် ၊ တံမြက်ခတ်။

သုံးဆောင်ရေနှင့် ၊ သောက်ရေအိုးတွင် ၊
 ရေနည်းမြင်သော်၊ ခေါ်ငယ်ညီညွတ်၊ သွား ခပ်။

ရေခပ်သွားလည်း၊ ကစား သာမနေနှင့် ၊
 ကစားသာ ၊ ရေမှာကြာသော် ၊ သဲဒဏ် ရေဒဏ် ၊
 ပေးရန်မှန်သည်၊ ခံမည်သာကြံလော၊ မင်းတို့ကျော။

သဲဒဏ်ဆိုတာ နိမ့်တဲ့နေရာ၊ ဗွက်ပေါက်
 နေတဲ့နေရာတွေကို သဲလောင်းပြီးဖို့ရတာ။ ရေဒဏ်

ဆိုတာက ဆွမ်းစားကျောင်းတို့ ကုဋီအိမ်တို့မှာ ရေဖြည့်ရတာ။ အရိုက်လည်း ခံတန်ရင် ခံရမယ်ပေါ့ကွယ်။

ကျောင်းသားတွေဆိုတာကလည်း တကယ်တော့ကလေး တွေ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ရေခပ်သွားရင်လည်း ကမြင်းကျောထချင် ထနေကြမှာပေါ့။ ကိုရင်ပေါက်စဆိုတာတွေကလည်း ဘာထူးတာမှတ်လို့ ငယ်ကြသေးတာကိုး။

အထက်မှာပြခဲ့တာတွေကတော့ ဘော်ဒါကျောင်းကြီးရဲ့ လိုအပ်ချက်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ စာသင်တဲ့အခါမှာလည်း ကလေးဆိုတာ စာကိုစိတ်ဝင်စားမှုဘယ်မှာများများ ရှိနိုင်ပါ့မလဲ။ စာအံ့နေရင်း တောင်လုပ်မြောက်လုပ် ဆိုတာမျိုးလည်း ရှိနေမှာပဲပေါ့။

ဆရာတော်ရဲ့ ဆုံးမစာမှာ အဲဒါကိုတွေ့လိုက်တော့ ကိုယ့်ငယ်ဘဝကို ပြေးလို့ မြင်ယောင်ပြီး ပြုံးလိုက်မိပါသေးတယ်။ ဖတ်ကြည့်စမ်းပါဦး --

ငါကသည်စာ ၊ သည်ဂါထာကို၊ မြဲစွာ
ကြပ်မတ်၊ဆရာ အပ်သော် ၊ တတ်လှစေချင်၊
ငါ့ကိုသင်ဟု၊ ထိပ်တွင်လည်းရွက် ၊ လျင်လျင်ရအောင်
ကြိုးစားကျက်။

အချိန်တန် ၊ စာအံ့ဆိုလျှင် ၊ မရွှင်မျက်နှာ၊
မသာမချို၊ ထိုထိုအကြံ ၊ ကြီးစွာဖန် ၊ မအံ့တစ်ခါ
အံ့တစ်ခါနှင့်၊ မျက်နှာတစ်ပါး ၊ စာတခြားနှင့် ၊
စကားပြောဟော ၊ တသောသောသည်၊ ရယ်မော
လည်းမနေနှင့်။

‘ထိုထိုအကြံ၊ ကြီးစွာဖန် ‘ဆိုတဲ့စကားလုံး
ကိုတွေ့လိုက်တော့ ခုခေတ်ကျောင်းသားတွေသာ
အကြံအဖန် လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အင်းဝခေတ်က
ကျောင်းသား ကိုရင်တွေမှာလည်း ‘အကြံအဖန်လုပ်
တယ်’ ဆိုတာ ရှိပါကလားလို့ ဒီစာကိုရေးနေရင်လဲ
ပြုံးလိုက်မိပါသေးတယ်။ ‘မျက်နှာတစ်ပါး၊ စာတခြား
နှင့်’ ဆိုတဲ့စကားလုံးဟာ ကျောင်းသား မောင်ရှင်ငယ်တို့
သွင်ပြင်ကို ကွင်းခနဲပေါ်လာစေတာပဲ။

သတိထားမိတာ တစ်ခုရှိသေးတယ်။ ။
‘ဆုတောင်းခန်းပျို့’ တို့၊ ‘ပါရမီတော်ခန်းပျို့’ တို့လို
ခန့်ညားလေးနက်လှတဲ့ စာကြီးတွေကို ရေးခဲ့တဲ့
ဆရာတော်ဟာ ဆုံးမစာတွေမှာကျတော့ သိပ်ပြီး
လွယ်ကူတဲ့၊ နေ့စဉ်သုံးနဲ့ နီးစပ်တဲ့ စကားအသုံး
အနှုန်းတွေကိုသာ သုံးထားတာကို တွေ့ရတယ်။
သူ့နေရာနဲ့ သူပေါ့နော်။ အပြောစကားဟန်ကို ယူသွား

တယ်လို့ ဆိုနိုင်မယ်ထင်ပါတယ်။

အချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆုံးမထားတာကိုလည်း ကြည့်ပါဦး -

သီတင်းသုံးချင်း၊ ချစ်ဟုန်ပြင်းသည်၊
ပဉ္စင်းနှင့်ရှင်၊ ညီသွင်အစ်ကို၊ လွန်ကြည်ညိုသည်၊
ငါ့ကိုအဖ၊ မှတ်ကုန်ကြ။

ဖျားနာကျောင်းတွင် ၊ ရှိခဲ့လျှင်သော်၊
ကြင်ကြင်နာနာ၊ ညီညီဖြဖြ ၊ ဆေးဝါးပေး
လုပ်ကျွေးကြ။

ရိုသေတုပ်ကွ ၊ ဆည်းကပ်ကြလျက် ၊
နေ့ညကြည်ဖြူ၊ နည်းခံယူ၊ ကြီးသူခေါ်က ၊ ကြွကြွ
လည်းလာ၊ ဗျာဗျာ ကျွန်ုပ်၊ ပုဆစ်တုတ်လျက်၊ ဖုံးအုပ်
ခြေလက်၊ လွန်ငြိမ်သက်သည်၊ ကျောက်ထွက်လူပေ၊
ဆိုရစေ။

‘ငါ့ကိုအဖ၊ မှတ်ကုန်ကြ’ ‘ကျောင်းထွက်
လူပေ၊ ဆိုရစေ’ ဆိုတဲ့စကားလေးတွေဟာ ပါမောက္ခ
ဆရာတော်ကြီး ရှင်မဟာသီလဝံသရဲ့ ပညာရေး
မေတ္တာကို အထင်းသားပြနေတယ်လို့ မခံစားလိုက်ရ
ဘူးလား။

ဆရာတော် ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့ ခေတ်ပြိုင်
ပါမောက္ခဆရာတော်ကြီး ရှင်မဟာရဋ္ဌသာ ရဲ့ ဆုံးမစာ

ကိုလည်း ကြည့်ပါဦး -

သေတူရှင်ဘက် ၊ ဆောင်ရွက်မကင်း၊
အချင်းချင်းတွင် ၊ အခင်းကြီးငယ် ၊ ရှိခါဝယ်လည်း၊
မဖယ်မသွေ ၊ ညီညာကုန်း ၊ ရုန်းကြလေ။

တစ်ယောက်စကား ၊ တစ်ယောက်နားမှာ၊
မခါးရအောင် ၊ သတိဆောင်၊ မောင်တို့ဆိုလေ
ပျားသကာသို့ ၊ ချိုလှစေ။

သေနှင့် အရက် ၊ စီးပွားပျက်ကို၊ တစ်စက်
ကယ်မျှ ၊ မသောက်ကြနှင့် ။ ရှောင်ကြပါလေ၊ ရှင်တော်
ဟောသည့် ၊ အဆိပ်ရေ။

ရွေးကစွန့်ကြဲ၊ ကံရင်းနဲ ၊ ဆင်းရဲခဲ့တို့ ၊
ကိုယ်မလုံလဲ၊ သူ့ဂုဏ်ပိုင်ပိုင် ၊ မဆပ်နိုင်သော် ၊
ကိုယ်တိုင်သူ့အိမ် ၊ ရောက်ခိုက်ကြိမ်က ၊ မထိမ်မမြူး၊
ဘုရားဖူးသို့၊ ကျေးဇူးရှိထွေ ၊ သိတတ်စေ။

ဒီနေရာမှာ ‘ဂုဏ်’ ဆိုတာက ကျေးဇူးကို
ပြောတာပါ။

‘မဖယ်မသွေ၊ ညီညာကုန်း ၊ ရုန်းကြလေ’
ဆိုတဲ့စကားလေးကို ဘယ်လို ချစ်မိမှန်းမသိဘူး၊ ဟိုး
ကလေးဘဝ ခပ်ငယ်ငယ် ဘုန်းကြီးကျောင်းကို
လူကြီးတွေနဲ့ လိုက်သွားရင်း ရှင်ကျင့်ဝတ်စာအုပ်ကို

ကောက်ဖတ်လိုက်မိရာက အဲဒီစာပိုဒ်ကလေးကို တွေ့လို့ အထပ်ထပ် ဖတ်လိုက်မိတာ ခုထက်ထိစွဲနေတယ်။

‘မောင်တို့ဆိုလေ၊ ပျားသကာလိုချိုလှစေ’ တဲ့။ သူ့စကားလေးကကော ပျားသကာလို ချိုမနေပေဘူးလား။

‘ရှောင်ကြပါလေ၊ ရှင်တော် ဟောသည့် ၊ အဆိပ်ရေ’ ဆိုတာလေးကကော မလှဘူးလား။

ရှင်မဟာသီလဝံသ ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ လို့ ဆိုလိုက်ရင် ‘ပါရမီတောခန်းပျို့’ တို့ ‘ကိုးခန်းပျို့’ တို့ လောက်ကိုသာ သိနေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေလောက တစ်လျှောက်လုံးမှာ ကျွတ်ကျွတ် ညံနေအောင် ရွတ်ခဲ့ အံခဲ့တဲ့ စာတွေက ဒီဆုံးမစာတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သိစေချင်လို့ သီးသန့်တင်ပြ လိုက်ရတာပါ။

ဒီဆုံးမစာတွေကို အာဂုံဆောင်ပြီး သီတင်း တစ်ပတ်မှာ သုံးခါလောက် သံပြိုင်ညီညာဆိုကြရတာ။ ဒါကြောင့် သက်ကြီးရွယ်အို ဖြစ်လာသည့်တိုင်အောင် မမေ့နိုင်ကြတော့ဘူး။ အကြောင်းကိစ္စ ပေါ်လာလိုက် တိုင်း ဒီဆုံးမစာကလေးတွေကို သတိရလိုက်၊ သူတို့ တန်ဖိုးကို နက်နက်နဲနဲ ဆင်ခြင်မိလိုက် ၊ ကျောင်းသား ဘဝလေးကို ပြန်ပြီးလွမ်းလိုက် ဖြစ်နေမယ့်

ရှေးမြန်မာကြီးတွေကို မှန်းကြည့်စေချပါတယ်။

ဒီလို နှုတ်တိုက် ကျက်မှတ်ရတာတွေဟာဖြင့်
ကြက်တူရွေးပညာရေးပဲ ဘာပဲညာပဲ စသည်ဖြင့်
စွတ်ပြီးပြောဖို့တော့ အတော်လေးခက်တယ်။

ပြင်သစ်ပြည်ပေါက် အမေရိကန်စာပေ
ဝေဖန်ရေးသမား၊ ဝတ္ထုရေးဆရာ ‘ဂျော့ စတိန်း’ က
မတ်၊ ၂၆ ၊ ၉၂ ‘ဂီးဒီးယန်း’ ထဲမှာ ရေးထားတာကို
ကြည့်ပါဦး -

*I owe everything to a system that
made me learn by heart till I wept. As a
result I have thousands of lines of poetry
by heart. I owe everything to it.*

(မျက်ရည် ပေါက်ပေါက်ကျအောင် ကျက်ခဲ့
မှတ်ခဲ့ရတဲ့ စနစ်ကြီးရဲ့ ကျေးဇူး ကျွန်တော့်မှာ
အများကြီးရှိတယ်။ ခုထက်ထိ ကဗျာတွေကို တစ်ပုံ
တစ်ခေါင်းအလွတ်ရနေတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း
ကျွန်တော် ခုလိုဖြစ်လာတာ)

ရှင်မဟာသီလဝံသရဲ့ ‘ပါရာယန’ ၊ ရှင်မဟာ
ရဋ္ဌသာရရဲ့ ‘ကိုးခန်းပျို့’ တွေအကြောင်းကို ရေးခဲ့
ပြီးပါပြီ။ အဲဒီစာကြီး ပေကြီးတွေဟာ လေးနက်
ခန့်ထည်ပြီး တန်ဖိုးကြီးမားတာ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်

ရှေးခေတ် မြန်မာ့လူ့ဘောင်ကို ထိန်းသိမ်းပေးခဲ့တာ မှာတော့ဖြင့် ဒီဆုံးမစာတွေက ပိုပြီး တာဝန်ယူခဲ့ကြတယ် လို့ ထင်မိပါတယ်။

ဒီဆုံးမစာတွေလိုပဲ ထိရောက်တဲ့ လေ့ကျင့် ပေးမှု (training) ကလေးတစ်ခု အကြောင်းကိုလည်း ပြောလိုက်ချင်ပါသေးတယ်။ အဲဒါကိုတော့ဖြင့် စာပေ စာရင်းမှာသွင်းလို့ ရမယ်မထင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မြန်မာလူငယ်တွေအဖို့ အလွန်ကို အရေးကြီးတဲ့ နေရာ မှာပါနေခဲ့တဲ့စာမို့ ဒီနေ့လူငယ်တွေ သိစေချင်တာ ကြောင့် ထည့်ပြီးရေးလိုက်ရတာပါ။ အဲဒါကတော့ ‘သေခံယ’ လို့ခေါ်တဲ့ ‘ရှင်ကျင့်ဝတ်’ ရှင်သာမဏေ ဝိနည်းပါပဲ။

နေနည်း ထိုင်နည်း ၊ လမ်းလျှောက်နည်း၊ စားနည်းသောက်နည်း ၊ ပြောနည်း ဆိုနည်း (man- ners) တွေ အားလုံးကို သင်ကြားလေ့ကျင့် ပေးလိုက်တဲ့ စာပါပဲ။

လမ်းလျှောက်ရင်း ခေါင်းခါ ခြေခါ မလုပ် ရဘူး၊ဆက်တောက် ဆက်တောက် မလျှောက်ရဘူး၊ မြောက်ကြွမြောက်ကြွ မလျှောက်ရဘူး၊ ဒူးထောင် ပေါင်ထောင်မထိုင်ရဘူး ဆိုတာမျိုးတွေက စပြီးလေ့ကျင့် စေတာပါပဲ။ ရိပ်စားမိလောက်အောင် နဲ့နဲ့ဖတ်ကြည့်ပါဦး

ပရိမဏ္ဍလံ၊ အဝန်းညီစွာ ၊ နိဝါသေဿာမိ ၊
သင်းပိုင်ကို ဝတ်ပါအံ့။ (လူဝတ်လဲလိုက်တော့ ပုဆိုး
ထောင့်ဆွဲ၊ ပုဆိုးချက်ပြုတ်ဆိုတာမျိုး မဖြစ်တော့ဘူးပေါ့)

အတိမဟန္တံ ၊ အလွန်ကြီးသော ၊ ကဗဠ်
ဆွမ်းလုတ်ကို ၊ နကရိဿာမိ ၊ မပြုအံ့။

သကဗဠေန၊ ဆွမ်းလုတ်နှင့် တကွသော ၊
မုခေန၊ ခံတွင်းဖြင့် ၊ န ဗျာဟရိဿာမိ ၊ စကားမဆိုအံ့။

စပု စပု ကာရကံ ၊ စပ်စပ် စပ်စပ် အသံပြု၊
န ဘုဠိဿာမိ ၊ မစားအံ့။

သုရုသုရု ကာရကံ၊ ရှုတ်ရှုတ် ရှုတ်ရှုတ်
အသံပြု၊ နဘုဠိဿာမိ မစားအံ့။

ရည်ရည်မွန်မွန် စားနည်းသောက်နည်း
(table manners) တွေကို လေ့ကျင့် သင်ကြားပေး
လိုက်တယ်ဆိုရမှာပေါ့။ အကြောင်းဆိုက်လာလို့
ပြောလိုက်ရဦးမယ်။

လူပျိုပေါက်သာသာလောက်က ဘုမသိ
ဘမသိ နိုင်ငံရေးလောကထဲကို ရောက်သွားခဲ့ဖူးပါ
တယ်။ ဒီတော့ သူတို့ လူကြီးတွေပြောသံ ဆိုသံတွေ
လည်း ကြားနေရတာပေါ့။ တစ်နေ့မှာ နိုင်ငံကြီးတစ်ခု
မှာ အမှုထမ်း နေရတဲ့ မြန်မာသံအမတ်ကြီးက ဝန်ကြီး

တစ်ယောက်ကို ပြောနေတာ ကြားလိုက်ရတယ်။
သူတို့ချင်းက ကျောင်းနေဘက် သူငယ်ချင်းတွေပါ။

“ဟေ့ကောင် - ပြောရဦးမယ်၊ မင်းတို့ကွာ
ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွေ ဘာတွေလွတ်ရင်လူကိုတော့
နည်းနည်းပါးပါး ရွေးလွတ်ပါကွာ။ တစ်ချို့ လူတွေက
စားပွဲသောက်ပွဲ ရောက်ရင် ပါးစပ်က တပျပ်ပျပ်နဲ့၊
သိပ်စိတ်ပျက်ဖို့ကောင်းတယ်။ ငါက ဟိုမှာနေရတာကွ၊
မျက်နှာ ဘယ်လိုထားရမှန်းမသိဘူး” တဲ့။

ကဲ - - အဲဒီလိုစဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့
ရှေးခေတ် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း ပညာရေးစနစ်ရဲ့
တာဝန်ယူသင်ကြားမှုဟာ အံ့ဩစရာ မကောင်းပေဘူး
လား။ အဲဒီလို လေ့ကျင့်နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ ကိုရင်ကလေးက
လူထွက်လာပြီး အိမ်ထောင်ဦးစီးဖြစ်လာတော့
သူ့သားသမီးတွေကို နေနည်းထိုင်နည်းက စလို့ သင်
ပေးပြန်ဦးမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဆရာတော် ပါမေက္ခကြီး
ရှင်မဟာသီလဝံသက ‘ကျောင်းထွက်လူပေ ၊ ဆိုရစေ’
လို့ ဆုံးမခဲ့တာပေါ့။

ဆရာတော်ကြီး နှစ်ပါးရဲ့ ဆုံးမစာတွေနဲ့
ရှင်ကျင့်ဝတ်ကို ဖတ်ကြည့်ကြစေချင်ပါတယ်။

(ရွက်နုဝေ ၊ ဒီဇင်ဘာလ ၊ ၁၉၉၈)

ချစ်သောသူလ

‘ဂန္ထဝင်မိတ်ဆက်’ ကို ရေးခဲ့တာ ငါးပုဒ်ရှိသွား
ပါပြီ။

ရေးပြီးခဲ့သမျှ တွေအားလုံးကို ကျေနပ်
အားရမှုရှိပါရဲ့လားလို့ မေးရင် အားမရဘူးလို့ ဖြေရ
မှာပါပဲ။ ဒီထက်ပိုလို့ ရှာရှာဖွေဖွေ ဖတ်ပြီး ရေးနိုင်ရင်
ကောင်းမှာပဲလို့ အားမလိုအားမရ ဖြစ်မိပါတယ်။
တကယ်တော့ စာကြည့်တိုက်မှာ တစ်နေကုန်
သွားထိုင်ပြီး လုပ်ရမယ့် အလုပ်မျိုးဖြစ်ပါတယ်။
ဒါပေမယ့် အဲဒီလောက် ထိလည်း အချိန်မပေးနိုင်ဘူး။
“ဟယ် - သုတေသနစာတမ်းမှ မဟုတ်ဘဲ။ လူငယ်တွေ
ကို မိတ်ဆက်ပေးရုံလေး ရေးတဲ့ဆောင်းပါးပဲ” လို့

Future Publishing House

ကိုယ့်ကိုကိုယ် ဖြေသိမ့်ပြီး တွန်းရေးနေရတယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။ နောင်အခါ စုပေါင်းပြီး စာတစ်အုပ် လုပ်ဖြစ်ရင်တော့ဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ ‘လိုတိုး - ပိုလျှော့’ တည်းဖြတ်ရဦးမှာပေါ့လေ။

သမိုင်းစဉ်အတိုင်းပဲ ရေးသွားတော့မယ်လို့ အမှတ်မထင် စိတ်ကူးထားခဲ့မိပါတယ်။ နောက်တော့ သိပ်ပြီး ရှေးကျလွန်းတဲ့စာတွေကိုချည်း ဖတ်နေရရင်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ‘စာလေးကြီး’ တွေကိုချည်း ဖတ်နေရရင် (လူငယ်တွေအဖို့) ငြီးငွေ့စရာ ဖြစ်လာနိုင်တယ်လို့ အောက်မေ့လိုက်မိတယ်။ ဒါကြောင့် ပေါ့ပေါ့ပါးပါး စာကလေးတွေကိုလည်း အလှည့် ပေးလိုက်ရင် ကောင်းမယ်လို့ စဉ်းစားမိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတစ်ပတ်မှာ “သူဇာပျို့” ကို မိတ်ဆက်ပေး လိုက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့် သူဇာပျို့ကို လူငယ်တွေနဲ့ မိတ်ဆက်ပေးရသလဲဆိုတာကိုတော့ နောက်ပိုင်းမှာ ဖတ်နေရင်း သိလာပါလိမ့်မယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ်ကျော် လောက်က ‘ချစ်သောသူဇာ’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ပဲ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးခဲ့ဖူးပါသေးတယ်။ မြန်မာစာပေလောကမှာ ‘သူဇာကိုလည်း မပစ်နဲ့ စာနုကိုလည်းမချစ်နဲ့’ စကား ရှိပါတယ်။ သူဇာပျို့ရဲ့ ချစ်စရာ ကောင်းပုံကလေး

တွေကို တင်ပြချင်တာကြောင့် ရေးခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒီ တုန်းကတော့ မဂ္ဂဇင်း အခြေအနေအရ တစ်လ အတွက် ခပ်တိုတိုပဲ ရေးခဲ့ရပါတယ်။ အခုက မှာတော့ဖြင့် ဘာကြောင့် ‘သူ့ဇာကိုမပစ်နဲ့’ လို့ဆိုကြသလဲ၊ ဘာကြောင့် ‘စာနုကိုမချစ်နဲ့’ လို့ဆိုကြသလဲ ဆိုတာ တွေ ပေါ်လွင်အောင် သားသားနားနားလေး ရေးမယ်လို့ စိတ်ကူးထားပါတယ်။

အဲဒီအပြင် အခြားအကြောင်းတွေလည်း ရှိနေပါသေးတယ်။ သူ့ဇာပျို့ကိုရေးဖွဲ့ခဲ့တဲ့ ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာဟာ အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင် ပါရမီ ထူးခြားတဲ့ စာဆိုတော်ကြီးဖြစ်ပါတယ်။ ထူးခြားတဲ့အနုပညာရှင်တွေဟာ သူတို့ရဲ့ ခံစားချက်ကို တင်ပြတဲ့အခါမှာလည်း ထူးထူးခြားခြား ရိုးသားမှု ရှိတတ်တယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ ဝန်ကြီးရဲ့ အနုပညာ ရိုးသားမှု အကြောင်းတွေကို နောက်ပိုင်းမှာ သာဓက တွေပြသွားပါမယ်။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာဟာ ဆင်းရဲသား အလုပ်သမားတွေရဲ့ ဘဝကိုလည်း စေ့စေ့စပ်စပ် ကြည့်တတ်မြင်တတ်ရုံမက သူတို့ဘဝစရိုက်ကိုပါ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပေါ်လွင်အောင် ရေးတတ်ဖွဲ့ တတ်တယ်ဆိုတာကို သူရေးခဲ့တဲ့ ‘ထန်းသမားဖွဲ့’

‘လယ်သမားဖွဲ့’ ‘လှေသမားဖွဲ့’ တျာချင်းတွေကို ကြည့်လိုက်ရုံနဲ့ပဲ သိသာနေပါတယ်။ ဆရာဇော်ဂျီဆိုရင် ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာကို အလွန်ကို လေးလေးစားစား အံ့ဩချီးကျူးတယ်။ ‘ရွေးကစာပေသစ်’ ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ဆောင်းပါးတွေ ရေးခဲ့ပါသေးတယ်။

‘သူဇာပျို့’ မှာတော့ဖြင့် ဇာတ်ကောင်တွေရဲ့ စရိုက်နဲ့ အမူအရာကို ဖော်ပြရာမှာ တချို့ဒီခေတ် ဝတ္ထု ဆရာတွေတောင် လိုက်လို့မမီနိုင်အောင်ပါပဲလို့ ပြောချင်ပါတယ်။ မိဘတွေရဲ့ ချစ်ခြင်းမူရာ၊ မောင်နှမ သားချင်းတို့ရဲ့ ချစ်ခြင်းမူရာ၊ ချစ်သူတို့ရဲ့ ချစ်ခြင်းမူရာ တွေသာမက ဆင်ကောင်း မြင်းကောင်းတို့ရဲ့ အမူ အရာကိုပါ ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့ခဲ့တာ အံ့ဩစရာ ကောင်းလှပါပေတယ်။

စင်စစ်မြန်မာစာပေသမိုင်းမှာ ဂုဏ်ယူ လောက်တဲ့ ပျို့ကြီးတစ်စောင် ဖြစ်နေပါလျက် ထိုက်ထိုက်တန်တန် အရေးတယူ ‘ဗန်းတင်ပြခြင်း’ မခံ ရတာဟာ ရာဇရေး၊ ဓမ္မရေး၊ လောကရေးဆိုတဲ့ ရှေးခေတ်ဝေဖန်ရေး ပေတံတွေနဲ့ ဘောင်မဝင်တာ ကြောင့်လား လို့တောင် ထင်မိပါတယ်။

ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာ ကိုယ်တိုင်ကလည်း အဲဒီလိုပေတံတွေကို အလေးမူခဲ့ဟန် မတူဘူး၊ ဝတ္ထု

တစ်ပုဒ်ကို ရေးပြီဆိုရင် ဝတ္ထုပြီသဖို့ပဲ ဂရုပြုတယ်၊ တခြားမှတ်သားဖွယ်၊ တရားကျဖွယ် ဆိုတာမျိုးတွေကို အသားမပေးဘူး။ ဇာတ်ကောင်တွေရဲ့ စရိုက်မူရာနဲ့ ‘ရသ’ ကိုသာလျှင် အာရုံပြုတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ အဆုံးအမအရဆိုရင်လည်း ဒီလိုဇာတ်ဝတ္ထုဆိုတာမျိုးတွေကို ‘သမ္မပ္ပလာပဝါစာ’ ပြန်ဖျင်းသောစကားထဲမှာ ထည့်ထားတာ မဟုတ်လား။ ဒီကနေ့ ကာလပေါ်ဝတ္ထုတွေရဲ့ အစပိုင်းဆရာတွေ တောင် အဲဒီပေတံတွေကို ကြောက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်သူတို့ ဝတ္ထုတွေဟာဖြင့် စာဖတ်သူကို အကျိုး ပြုပါတယ်။ မှတ်သားစရာ ဆင်ခြင်စရာ သင်ခန်းစာ ယူစရာတွေ ပါပါတယ် ဆိုတာမျိုး ပြောနိုင်အောင် တမင်ထည့်ပြီး ရေးခဲ့ကြရသေးတယ်။ တချို့ဝတ္ထုဆရာ တွေဆိုရင် ဒန်ပေါက်ချက်နည်း၊ အမဲသားနှပ်နည်း ဆိုတာမျိုးတွေကိုတောင် မဆီမဆိုင် ဇာတ်ဝင်အောင် ထည့်ရေးခဲ့တာတွေရှိတယ်။ မှတ်သားစရာတွေ ပါပါ တယ်ပေါ့။

သူ့ဇာပျို့ကို လင်္ကာနဲ့ စီရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုကြီး တစ်ပုဒ်အဖြစ်နဲ့ သုံးသပ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် အလွန်ဝတ္ထု ပြီသတဲ့ အစောဆုံး ဂန္ထဝင်မြောက် ဝတ္ထုကြီးလို့ ဆိုနိုင် ပါတယ်။ သူ့ဇာပျို့ကို ခရစ်နှစ် ၁၇၄၁ ၊ မေလလောက်

(မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၀၃ ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၈ ရက် စနေနေ့မှာ) ပြီးပါတယ်။ ခုဆိုရင် ဝတ္ထုသက်နှစ်ပေါင်း ၂၅၀လောက်ရှိပြီ ဆိုရမှာပေါ့။ အဲဒီနောက်အတော်ကြာ ခရစ်နှစ် ၁၇၅၈ (ခန့်မှန်း) မှာပေါ်လာတဲ့ ‘ရွှေတောင် သီဟသူ’ ရဲ့ ‘ရတနာ့ကြေးမုံဝတ္ထု’ ဟာလည်း ‘သူဇာပျို့’ လောက် ဝတ္ထုမပြီဘူး။ ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်း မင်းတုန်းမင်းခေတ်မှာ ပေါ်တဲ့ ‘လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်’ရဲ့ ‘ဣန္ဒာဝံသ’ တို့ ‘ဝိဇယကာရီ’ တို့ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတော်ကြီး တွေဟာလည်း ‘သူဇာပျို့’ လောက် ဝတ္ထုမပြီဘူးလို့ ဆိုချင်ပါတော့တယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ - ‘သူဇာပျို့’ ဟာ မြန်မာစာပေလောကအတွက် ဂုဏ်ယူလောက်တဲ့ ပျို့ကြီးတစ်စောင် ဖြစ်ကြောင်း လူငယ်စာဖတ်ပရိသတ် တွေကြရပါလိမ့်မယ်။

‘သူဇာပျို့’ ရဲ့ ဇာတ်လမ်းကတော့ ဝန်ကြီးရဲ့ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးမဟုတ်ပါဘူး။ ‘ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသ’ မှာပါတဲ့ ‘သူဓန’ ဇာတ်တော် ဖြစ်ပါတယ်။ မူရင်း ကတော့ ပါဠိဘာသာနဲ့ ရေးထားတဲ့ ငါးရာ့ငါးဆယ်လို ဇာတ်တော်မျိုးတွေပါပဲ။ အိန္ဒိယဘက်မှာ ‘ရာမာယန’ ဝတ္ထုကို တရုတ်မက်မက် နှစ်သက်ကြသလို မြန်မာ အပါအဝင် အရှေ့အာရှဘက်မှာ ‘သူဓန’ ကို နှစ်သက်

ကြပါတယ်။ အလွန်ခမ်းနားတဲ့ အချစ်ဝတ္ထုကြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ သုခနုဇာတ်လမ်းကိုပဲ တောင်ငူခေတ်မှာ စာဆိုတော် နဝဒေးကြီးက ‘မနောဟရီပျို့’ လို့ ရေးခဲ့ တယ်။ ညောင်ရမ်းခေတ်မှာ ရွှေတောင် နန္ဒသူက ‘ငွေတောင်ရကန်’ လို့ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ‘ဒွေးမယ်နော်’ ဆိုတဲ့ ကဇာတ်ဟာလည်း ဒီဝတ္ထုပါပဲ။ တို့များငယ်ငယ် က ကြည့်လိုက်ရဖူးလို့ ဝိုးတဝါးမှတ်မိနေသေးတဲ့ ‘ဝေဘာဂီ’ ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်ကားဟာလည်း ဒီဇာတ်လမ်း ပါပဲ။

‘ဒွေးမယ်နော်’ ဆိုတာဟာ ‘ထွေးမနော်’ ပေါ့။ ညီအစ်မ ခုနှစ်ဖော်မှာ အထွေးဆုံး ‘မနောဟရီ’ ကိန္နရီ နတ်မိမယ်ကလေးကို ဆိုလိုတာ မဟုတ်လား။ မူရင်း ဇာတ်လမ်းကျောရိုးကို အခြေခံပြီး စိတ်ကူးပေါက်သလို ချဲ့ယူထားကြတာပေါ့။

ဒီတော့ သုခနုဇာတ်တော်ကို အခြေခံပြီး ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ စီရင်လိုက်တဲ့ ‘သူဇာပျို့’ ရဲ့ ဇာတ် ကြောင်းကို ပထမ မိတ်ဆက်ပေးလိုက်ပါ့မယ်။

ဇေယျာပူရ နေပြည်တော်ကြီးမှာ ရာဇိန္ဒရာဇာ မင်းကြီး စိုးစံတော်မူတယ်။ မိဖုရားက နရိန္ဒာဒေဝီ၊ သားတော်က မဟာဥပရာဇာ။ အဲဒီ နေပြည်တော်က

မခုလေ ဆိုတဲ့ရေကန်ကြီးထဲက ဒီပစိတ္တ ဆိုတဲ့ နဂါး
မင်းကြောင့် ဇေယျာပူရပြည်မှာ မိုးလေဝသ မှန်ကန်
ကောင်းမွန်တယ်။

သုရမ္မပူရ တိုင်းပြည်က သီဟသူရရာဇာ
မင်းနဲ့တကွ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူတွေက တရား
မစောင့်ဘူး၊ ဒီတော့ မိုးလေဝသ မကောင်းဘူး။
အစာရေစာ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးကြတယ်။ ဇေယျာပူရ
တိုင်းပြည်မှာတော့ နဂါးမင်းကြောင့် မိုးလေဝသ
ကောင်းမွန်နေတယ်ဆိုတာသိရတော့ ဇေယျာပူရ
မှာလည်း မိုးပိတ်အောင်လုပ်ရမယ်လို့ ရှင်ဘုရင်က
မလသီလပုဏ္ဏားကို အမိန့်ပေးတယ်။ ပုဏ္ဏားက
ဇေယျာပူရတိုင်းပြည်က နဂါးနေတဲ့ရေကန်ကိုသွားပြီး
ဂဠုန်မန္တာန်ကို ရွတ်တော့ ရေကန်တစ်ခုလုံး အခိုးတွေ
ဖုံးပြီး နဂါးလည်း စင်းစင်းကြီးပေါ်လာရတယ်။
ပုဏ္ဏားက သတ်ပစ်ရမှာလား ဘယ်လို စီရင်သင့်သလဲ
ဆိုတာ ရှင်ဘုရင်ကိုမေးဖို့ ခဏပြန်သွားတယ်။

နောက်တစ်နေ့မှာ ဇေယျာပူရပြည်ရဲ့
မြောက်ဖျားစွန်း တရုဏရွာက ကက္ခလိစ္ဆမုဆိုးက
တောလည်ရင်း ရေကန်ကို ရောက်လာတယ်။ သည်
တော့ နဂါးကလူယောင်ပြီး မုဆိုးကို ဇေယျာပူရ
ပြည်မှာမိုးလေဝသ မှန်ရဲ့လားလို့ မေးတယ်။ မခုလေ

ရေကန်က နဂါးမင်းတန်ခိုးကြောင့် မှန်ကြောင်း ပြောတော့ လူယောင်ဆောင်တဲ့ နဂါးမင်းက အဲဒီ နဂါးကို တစ်ယောက်ယောက်က သတ်ဖို့ ကြိုးစားရင် ဘာလုပ်မလဲလို့ ထပ်ပြီးမေးပြန်တယ်။ မှုဆိုးက အစိမ်း လိုက်တောင် ဝါးစားဦးမယ်လို့ ပြန်ပြောတော့မှ နဂါးက ပုဏ္ဏားအကြောင်းကို ပြောပြပြီး သူ့အသက်ကို ကယ်ဖို့ တောင်းပန်တယ်။ ပုဏ္ဏားလာတော့ မှုဆိုးက လေးနဲ့ပစ် သတ်လိုက်တယ်။ နဂါးက ကျေးဇူးတင်လို့ အကူအညီ လိုရင် လာခဲ့ပါလို့ မှာလိုက်တယ်။

မှုဆိုးလည်း တစ်နေ့မှာ ဟိမဝန္တာတောကို ရောက်သွားတော့ သုဒ္ဓါစာရ ရသေ့ရဲ့ ကျောင်းသင်္ခန်းကို တွေ့တာနဲ့ ခဏလောက်ဝင်နားပြီး တောခရီးဆက် လိုက်တာ သီတုဒက ရေကန်ကြီးကို ရောက်သွားတယ်။

ဟေမာဂီရိတောင်တော်က ဒေဝိန္ဒရာဇာနဲ့ အတူလဒေဝတာ မိဖုရားတို့ရဲ့ သမီးတော်ခုနှစ်ပါးဟာ ရေကန်မှာ ရေကစားနေတာကို တွေ့လိုက်တော့ မှုဆိုးဟာ တပ်မက်ခြင်းဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီအကြောင်း ကို ရသေ့ကိုလျှောက်ထားတော့ နာဂပတ္တကျော့ကွင်း နဲ့သာဖမ်းနိုင်ကြောင်း ပြောပြတယ်။ ဒီတော့မှ မှုဆိုးက နဂါးဆီကိုသွားပြီး နာဂပတ္တကျော့ကွင်း ခေတ္တငှါးယူခဲ့ တယ်။ နောက်တစ်ကြိမ် နတ်ကိန္နရီခုနှစ်ဖော် လာတဲ့

အခါမှာ မုဆိုးက နဂါးပတ်ကျော့ကွင်းနဲ့ ပစ်ဖမ်းတော့ အထွေးဆုံး သူ့ဇာကို ဖမ်းမိတယ်။

မုဆိုးလည်း သူ့ဇာကို ကြည့်လိုက်တော့ သူ့လို သာမန်ယောက်ျားက သားမယားအဖြစ် ပြုကျင့်မယ် ဆိုရင် သေသော်လည်းသေ၊ မသေရင်လည်း နှူလောက်ရာတယ်လို့ အောက်မေ့တာကြောင့် အိမ်ရှေ့ မင်းသားလေးကို ဆက်လိုက်တယ်။

မင်းသားလေးနဲ့ သူ့ဇာတို့ဟာ ဘဝရေစက် ကြောင့် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် အသက်ပမာ မြတ်နိုးကြတယ်။ သူ့ဇာ ကလည်း ကောင်းကင်ပျံနိုင် စေတဲ့ လည်ဆွဲဘယက်ကို မင်းသားမယ်တော်ထံမှာပဲ အပ်ထားလိုက်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ သားလေးတစ်ယောက် ဖွားမြင်တယ်။

ရာဇဂုရုပုဏ္ဏားက တရားစီရင်မှုတွေမှာ တံစိုးစားစီရင်တာကြောင့် တိုင်းသူပြည်သားတွေက မကျေနပ်ကြကြောင်းကို မင်းသားလေးက သိလာရ တော့ ကိုယ်တော်တိုင် မှန်မှန်ကန်ကန်ဖြစ်အောင် စီရင် တယ်။ အဲဒီမှာတင် ပုဏ္ဏားက မင်းသားလေးကို ရန်ငြိုး ဖွဲ့တယ်။

ဒီအခိုက်မှာပဲ ‘ဟတ္ထိပူရ’ ပြည့်ရှင်က နိုင်ငံ တော်ကို ထိပါးလာတယ်။ သည်တော့ သားတော်

အိမ်ရှေ့မင်းလေးကိုယ်တိုင် စစ်ထွက်ရတယ်။ မင်းသား စစ်ထွက်လို့ စခန်းတထောက်ရောက်တဲ့ ညမှာပဲ ခမည်းတော်မင်းကြီးက မင်္ဂလာရထားကိုစီးနင်းပြီး နတ်ပြည်ကို တက်ရတယ်လို့ အိပ်မက် မက်မြင်တယ်။

ဒါနဲ့ ပုဏ္ဏားကိုခေါ်ပြီး အိပ်မက်အဖတ် ခိုင်းတော့ ပုဏ္ဏားက အလွန်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ အိပ်မက် ဖြစ်တာကြောင့် ယတြာယာဇ်ကြီး စီရင်ရပါ မယ်။ မင်းကြီး ကိုယ်တော်တိုင်လည်း ဥယျာဉ်တော်မှာ ယာယီတဲနန်း ဆောက်ပြီး ခုနှစ်ရက်တိုင်တိုင် လူတွေ မခံဘဲ ဥပုသ်ကျင့်သုံးတော်မူပါလို့ လျှောက်ထားတယ်။ မင်းကြီးက ယတြာအတွက် ပုဏ္ဏားလိုရာကို ယူစေလို့ အမိန့်ချ လွှဲအပ်တော်မူပြီး ယာယီတဲနန်းမှာ ဥပုသ်ဆောင် ဝင်တယ်။

ပုဏ္ဏားက ယာဇ်ပူဇော်ဖို့ ကြက်ငှက် ဆင်မြင်း ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန် သေဒဏ်ကျလူ စသည်ဖြင့် သတ္တဝါ မျိုးစုံအောင် ရှာတဲ့ပြင် ကိန္နရာတစ်ကောင်လည်း ပါရမယ်ဆိုပြီး သူဇာကိုဖမ်းဖို့လာတယ်။ သူဇာရော မိဖုရားကြီးပါ ထိပ်ထပ်ပျာပျာဖြစ်ပြီး မင်းချင်းတွေကို ဘုရင်းမင်းမြတ်ထံ အကြောင်းစုံ လျှောက်ထားဖို့ စေလွှတ်လိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် တဲနန်းတော်မှာ အစောင့်ရဲမတ်တွေက အမိန့်တော်အရဆိုပြီး

ဘယ်သူ့ကိုမှ ဝင်ခွင့်မပေးဘူး။ သည်တော့ မိဖုရားကြီး ကလည်း ရှင်ဘုရင်ကိုယ်တိုင် ကြံရာပါ ဖြစ်ဟန် ရှိတယ်လို့အောက်မေ့တာကြောင့် ဘယ်ကံကို ထုတ်ပေးလိုက်ပြီး သူ့ဇာကို သားတော်ရှိရာ စစ်စခန်း ဆီကိုသာ ကောင်းကင်ခရီးက လိုက်ပေတော့လို့ လွတ်လိုက်တယ်။

သူ့ဇာလည်း စစ်စခန်းကို မှန်းဆပြီးလိုက်တာ ပါပဲ။ သို့သော်လည်း သူတို့မောင်နံ့ဟာ ဘဝဟောင်းက ကရဝိတ်ဖိုမကို ခဏတာမျှလေး ခွဲထားခဲ့ဖူးတဲ့ ဝဋ်ဟောင်းကြောင့် မျက်စိလည်လမ်းမှားပြီး သူ့ကို မုဆိုးဖမ်းမိခဲ့တဲ့ ရေအိုင်ကိုပဲ ပြန်ရောက်သွားခဲ့ရတယ်။

သူ့ဇာက အဲဒီမှာရှိတဲ့ ရသေ့ထံဝင်ပြီး သူ့ခင်ပွန်း လိုက်လာခဲ့ရင် ရွှေတောင်ကို ပြန်သွား ကြောင်းပြောပါ။ ရွှေတောင်ကို လိုက်လာမယ်ဆိုရင် ဘေးအန္တရာယ် အလွန်များတာကြောင့် မလိုက်အောင် တားဆီးပေးပါ။ အမျိုးမျိုးဖျောင်းဖျလို မရတော့ရင်ဖြင့် ဒီနတ်ဆေးလုံးနဲ့ ဒီစိန္တာမဏိပုတီးကို ပေးပြီးခရီးလမ်းကို ညွှန်လိုက်ပါလို့ ခရီးစဉ်ကိုပါ လျှောက်ထားပြီး ဟေမာ ဂီရိရွှေတောင် ကိုပြန်သွားတယ်။

ဇေယျာပူရပြည်မှာတော့ မင်းကြီး ဥပုသ် ဆောင်က ထွက်တော်မူတယ်ဆိုရင်ပဲ ပုဏ္ဏားရဲ့

ကောက်ကျစ်မှုကို သိတာကြောင့် တိုင်းပြည်က နှင်ထုတ်လိုက်တယ်။ စစ်အောင်တော်မူပြီးလို့ မင်းသားလေး ပြန်ရောက်လာတဲ့အခါမှာ အကြောင်းစုံကို သိတော့ သူ့ဖာကိုဆက်ခဲ့တဲ့ မုဆိုးကိုခေါ်ပြီး ရေကန်ရှိရာ လမ်းပြခိုင်းတယ်။ ရသေ့ဆီကို ဝင်တယ်၊ ရသေ့က အမျိုးမျိုးတားတယ်၊ မရဘူး၊ ဒီတော့မှ ရသေ့က နတ်ဆေးလုံးနဲ့ ပုတီးကိုပေးပြီး လမ်းညွှန်လိုက်တယ်။

မင်းသားလည်း တောတောင်ခရီးကို ဆက်သွားတဲ့အခါမှာ ကက္ခလိယက္ခဆိုတဲ့ ဘီလူးကို တွေ့တယ်။ ဘီလူးက သတ်မယ်စားမယ် ကြံစည်လို့ အနားကပ်လာလိုက်တော့ ဦးခေါင်းမှာ ကွဲမတတ် နာကျင်လာတာနဲ့ ဘုန်းသမ္ဘာကြီးမြတ်သူမှန်း သိတာကြောင့် ကျွန်ရင်းခံပြီး ရွှေတောင်ကို ပို့ပေးပြီး သီတာဇလ ရေကန်ကြီးနားမှာ ထားခဲ့တယ်။

ဟေမာဂီရီ ရွှေတောင်မှာလည်း လူ့ပြည်က ပြန်ရောက်လာတဲ့ သူ့ဖာကို ခေါင်းဆေးသန့်စင်ဖို့ ကိန္နရီ အပျိုတော်လေးတွေက ရေခတ်ဖို့ ထွက်လာကြတယ်။ မင်းသားက သူတို့ကိုမြင်တော့ အကြောင်းကို စူးစမ်းကြည့်တဲ့အခါ သူ့ဖာ ခေါင်းဆေးသကြိန်တော်ခေါ်ဖို့ ရေလာခပ်ကြောင်း သိလိုက်တော့ အငယ်ဆုံး ကိန္နရီ

မလေးနော်ဇာရဲ့ မြူတာအိုးဟာ ‘ငါကိုယ်တိုင် မချီမ
သော် မကြွပါစေသတည်း’ လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုလိုက်တယ်။
အိုးကို ချီလို့မရတော့ဘူး။

ဒီတော့မှ အိုးပင့် ပေးပါလို့ မင်းသားကို
တောင်းပန်တယ်။ မင်းသားက အိုးကိုပင့် ပေးတယ်။
ဒါပေမယ့် ‘ရေသွန်းသောအခါ ပုတီးသည်
သူ့ဇာဏီလက်ကို ရစ်ဖွဲ့စေသတည်း’ လို့ ဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး
ပုတီးကိုရေးအိုးထဲ ထည့်လွှတ်လိုက်တယ်။

ရေသွန်းလိုက်တော့ ပုတီးက သူ့ဇာလက်ကို
ရစ်သွားတယ်။ ဒီတော့ သူ့ဇာကလည်း ချစ်သူ
မောင်ဘုရားက ဒီလောက်ဘေးအန္တရာယ်များတဲ့
ခရီးကိုအသက်ကို အသက်မထင် လိုက်လာပါကလား
ရယ်လို့ အံ့ဩသွားတယ်။ နောက်တော့ အစ်မတော်
ခြောက်ပါးကို ခမည်းတော်ထံ အသနားခံပေးဖို့
လျှောက်ထားခိုင်းတယ်။

မင်းကြီးက ပထမတော့ အမျက်ထွက်တယ်
နောက်တော့ ဒီလိုခက်ခဲတဲ့ဒေသ ရောက်အောင်
လိုက်လာနိုင်တာဟာဖြင့် ဘုန်းကံကြီးမားသူမို့သာ
ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိတာက တစ်ကြောင်း သမီးထွေး
ကလေး သူ့ဇာကို သနားတာလည်း တစ်ကြောင်းမို့
နန်းတွင်းသို့ ဝင်စေလို့ ခွင့်ပြုလိုက်တယ်။

မင်းသားရဲ့စွမ်းရည်ကို ကိုယ်တိုင်လည်း သိချင်လို့၊ အခြားမှူးမတ်ဗိုလ်ပါတွေလည်း မြင်စေချင်လို့ မြင်းရေးကို ပြစေတယ်၊ ဆင်ရေးကိုပြစေတယ်၊ လေးအတတ်ကိုပြစေတယ်။ စစ်သေနာပတိကြီးကိုယ်တိုင်က မကြံဖူး မကြားဖူးအောင် ထက်မြက်လှပါကြောင်း ဝန်ခံရတယ်။ အဲဒီအပြင် ညီအစ်မ ခုနှစ်ဖော်ကို တင်းထိမ်ထဲမှာ နေစေပြီး တင်းတိမ်ကို လက်ညှိုးထောက်ထားစေကြပြီး သူ့ဇာလက်ညှိုးကို မှန်အောင် အရွေးခိုင်းတယ်။ သိကြားမင်းက လိပ်ပြာယောင်ဆောင်ပြီး သူ့ဇာလက်ညှိုးပေါ်မှာ နားပြတယ်။ ဒါကြောင့် လက်ညှိုးမှန်ကို ဆွဲမိတယ်။ နန်းတွင်းတစ်ခုလုံး အံ့ဩသွားကြတယ်။ ဒီတော့မှ မင်းသားကို အိမ်ရှေ့အရာထားတယ်။

ဟေမာဂီရီရွှေတောင်မှာ မောင်မယ်အတူ ပျော်ပါးစွာ စံစားရင်းမှာပဲ သမီးတော်ကလေး ရတနာထိပ်ပန်းကို ဖွားမြင်လေတော့ ခမည်းတော် မယ်တော်နဲ့ အစ်မတော်တွေပါ အလွန်ပျော်ရွှင်ကြတယ်။ အဲသည်အခါမှာ မင်းသားကလည်း ခမည်းတော် မယ်တော်တို့ထံ ပြန်ချင်တယ်။ သူ့ဇာကလည်း သားတော်လေးကို လွမ်းတယ်၊ ဒါကြောင့် ဇေယျာပူရပြည်ကို ပြန်ခွင့်တောင်းတယ်။ အားလုံးက ကြေကွဲလျက်နဲ့ပဲ

နားလည်စွာ ခွင့်ပြုကြပါတယ်။ နေပြည်တော် ရောက်
အောင် ကောင်းကင်ခရီးနဲ့ပဲ လိုက်ပို့လို့ လွယ်ကူ
ချောမောစွာ ပြန်ရောက်ကြပါတယ်။ ဇေယျာပူရမှာပဲ
ပျော်ရွှင်စွာ ဇာတ်ပေါင်းပါတယ်။

အဲဒါကတော့ ‘သူ့ဇာပျို့’ ရဲ့ ဇာတ်လမ်း
အကျဉ်းချုပ်ပါပဲ။ မူရင်း သုဓနုကုမာရ ဇာတ်တော်
ကို မွမ်းမံ ထားတာပါပဲ။ ဇာတ်လမ်းမွမ်းမံ
တာလောက်ဆိုရင် ဒီလို ဆောင်းပါးတစ်စောင်တဖွဲ့
လုပ်ပြီး တစ်ခမ်းတနားရေးမိမယ် မထင်ပါဘူး။
ဇာတ်ဆောင်တွေရဲ့ ကံသုံးပါး အမူအရာကို
ဖော်ပြတဲ့ အခါမျိုးရောက်မှ စာဆိုတော်ကြီးရဲ့
အရည်အချင်းကို တအံ့တဩ ဖြစ်လောက်အောင်
တွေ့ရတာပါ။

ဒီခေတ် တချို့ဝတ္ထုဆရာတွေတောင် စာဆို
တော်ကြီးကို မမီနိုင်လောက်အောင် ပြောင်မြောက်
တယ်လို့ ရှေ့ပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒီလမှာ
တော့ဖြင့် ဇာတ်လမ်းအကျဉ်းချုပ် လောက်နဲ့ပဲ ရပ်လိုက်
ရပါတယ်။ ရှေ့လမှာတော့ စာဆိုတော်ကြီး
ပဒေသရာဇာရဲ့ ဝတ္ထုဇာတ်ဆောင် တွေကို
ကိုင်တွယ်ပုံ၊ သူတို့ရဲ့ ကံသုံးပါးအမူအရာကို သရုပ်
ဖော်ပုံ စတာတွေကို တင်ပြသွားပါမယ်။

အဲဒီကျတော့မှ ဆောင်းပါးရှင် ချီးကျူးတာ
 ဟာ ချဲ့ချဲ့ကားကား ပြောသလား၊ မပြောဘူးလား
 ဆိုတာ စာဖတ်သူက အကဲဖြတ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။
 (ရွက်နုဝေ ၊ ဇန်နဝါရီ ၊ ၁၉၉၉)

ဒီကနေ့ ကာလပေါ်ဝတ္ထုတွေရဲ့
အစပိုင်းဆရာတွေတောင် အဲဒီပေတံတွေကို
ကြောက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်
သူတို့ဝတ္ထုတွေဟာဖြင့်
စာဖတ်သူကို အကျိုးပြုပါတယ်၊ မှတ်သားစရာ
ဆင်ခြင်စရာ သင်ခန်းစာယူစရာတွေ ပါပါတယ်
ဆိုတာမျိုး ပြောနိုင်အောင် တမင်ထည့်ပြီး
ရေးခဲ့ ကြရသေးတယ်။
တချို့ဝတ္ထုဆရာ တွေဆိုရင် ဒါနိပေါက်ချက်နည်း၊
အမဲသားနုပ်နည်း ဆိုတာမျိုးတွေကိုတောင်
မဆီမဆိုင် ဇာတ်ဝင်အောင်
ထည့်ရေးခဲ့တာတွေရှိတယ်။
မှတ်သားစရာတွေ ပါပါတယ်ပေါ့။

ချစ်သောသူဇာ (၂)

အရင်တစ်ပတ်က သူ့ဇာပျို့ရဲ့ ဇာတ်လမ်း အကျဉ်းကို တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ ဇာတ်လမ်းလောက်ကို ပြောချင်တာဆိုရင် ဖြင့် တကူးတကလုပ်ပြီး ဒီဆောင်းပါးကို ရေးမနေပါဘူးလို့လည်း ရေးခဲ့ပါတယ်။ လူ့စရိုက် အမျိုးမျိုးကို ဝန်ကြီးပဒေသာရာဇာ သရုပ်ဖော် ထားလိုက်ပုံဟာဖြင့် ဒီခေတ်စာရေးဆရာ တွေတောင် ငိုငင်သွားလောက်ပါတယ်လို့လည်း ရေးခဲ့လိုက်ပါသေးတယ်။

ဘယ်လိုတွေ ရေးခဲ့သလဲဆိုတာ မြင်သာ အောင်ပထမဆုံး အိမ်ရှေ့မင်းသားနဲ့ သူ့ဇာတို့ရဲ့ ချစ်မေတ္တာ ဆုံခန်းကလေးကို ထုတ်ပြလိုက်ချင် ပါတယ်။

မုဆိုးက သူ့ဇာကို အိမ်ရှေ့မင်းထံ ဆက်လိုက်တော့ သူ့ဇာကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် ဆက်တာ မဟုတ်ဘဲ မြို့တော် မြောက်ဘက်မှာ ယာယီတည်းနန်းမှာ သူ့ဇာကို ခေတ္တထားပြီး အိမ်ရှေ့မင်းသားထံ အကျိုးအကြောင်းကို လျှောက်ထားတာပါ။ ဒီတော့မှ မင်းသားက သူ့ဇာရဲ့ တည်းနန်းဆောင်ကို ကြံချီလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ဇာရဲ့ တင်းထိမ်ခန်းထဲကို ရောက်သွားချိန်မှာ သူ့ဇာက တစ်ထောင်ခန့်မြင့်တဲ့ မွေ့ရာပေါ်မှာ ထိုင်နေတယ်။ မင်းသားလေးက မြင်လျှင်မြင်ချင်းပဲ စိတ်ကို မထိန်းနိုင်လောက်အောင် တပ်မက်ချစ်ခင် သွားမိတယ်။ ဒါကြောင့် မွေ့ရာမှာ ဝင်ထိုင်လိုက် တယ်။ သူ့ဇာက ရှက်လည်းရှက် ကြောက်လည်း ကြောက် ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် မျက်နှာလွဲပြီး လက်ကလေးကို ခပ်ရွှေရွှေထောက်လို့ ကျောခိုင်း နေလိုက်တယ်။ ဒီတော့ အနီးမှာခစားနေတဲ့ ရံရွေ့တော်တွေကလည်း အလိုက်သိစွာ အပြင် ထွက်သွားကြတယ်။ မင်းသားလေးက နောက်ကျော ဘက်ကနေ ခြေဆုံးဆံဖျား ကြည့်နေရင်း ဖြစ်သွားပုံ ကို ဝန်ကြီးက ဘယ်လိုဖွဲ့ခဲ့လဲ ဆိုတာ ဖတ်ကြည့် စမ်းပါဦး...

(၄၄) . . . . . သူ့ဇာတိခန်း ၊ တဲတော်
နန်းသို့၊ ရွှင်လန်းသာပျော် ၊ ရောက်လေသော် တည့် ၊
မူးမောလွန်ပြင်း၊ တင်းထိမ်တွင်းသို့ ၊ ချက်ချင်း
အလျင်ကြွတည့်ဝင် ၊ မထင်ပုံထုံး ၊ စိတ်နှလုံးကို၊
စုရုံးကြွင်းမဲ့၊ ယူဘိကဲ့သို့ ၊ ယဉ်နွဲ့မှုရာ ၊
မယ့်ဆင်းဝါကို၊ ပွင့်လျာဗောဓိ ၊ မြင်သည်ရှိသော် ၊
ပီတိဖရဏာ ၊ ဟုတ်သည်းစွာကို ၊ မေ့ကာသတိ ၊
ရပ်ထိုင်းရှိမှ ၊ ခဏကြာလျှင် ၊ မင်းရှင်နေရာ ၊
နှစ်ထွာထုစွင့် ၊ မွေ့ရာမြင့်သို့ ၊ ဘုန်းပွင့်လှိုင်ဝေ၊
တက်နေလေသော်၊ ကျက်သရေဝင်းဝါ၊ မင်းသူဇာ
ကား ၊ ပျာပျာထိတ်မျှ ၊ ရှက်ကြောက်လှ ၊ ဝမ်းက
လိုက်ဟာ ၊ မျက်နှာမရဲ၊ ရုတ်ခြည်းလွဲ ၊ နွဲ့နွဲ့လက်ရွေ ၊
ထောက်လျက်နေက၊ ရံရွေခစား၊ စေပါများလည်း၊
လိုက်လားသိထွေ ၊ ရှောင်နေလေ၏။ ဘုန်းနေ
ကွန်ဖြာ ၊ နန်းပွင်းလျာလည်း၊ ကလျာငါးအင် ၊ မင်းလှ
ရှင်၏၊ ဖြူစင်နှုရွှေ ၊ ခြေကစသည်၊ စိမ်းမြညိုရောင်၊
ဆံတိုင်အောင်လျှင်၊ ဝင်းပြောင်လှုံမြူး၊ နောက်ပြင်
ကျူးကို ၊ ရှုမူးမိန်လှည့်၊ တက်သက်ကြည့်သော်၊
မြူရှည်ပြစ်ခြည် ၊ မထင်သည်ကြောင့်၊ ဆောက်တည်
မရ၊ လက်ခြေရွသည်၊ ထိန်မျှကိုယ်လုံး ရိုက်၏
တည်း။

(၄၅) ကိုယ်လုံးထိန်မျှ ၊ တုန်ရိုက်ကလျှင် ၊
လက်လှသန္တာ၊ နုဖြူဝါကို ၊ ဆိတ်စာသာကြည်၊ ကိုင်တော့
မည်ဟု၊ ဆောက်တည်မှတ်နေ၊ ကိုင်တည့်ချေသော်၊
ထူးထွေကျူး၊ နတ်အတွေ့ကြောင့်၊ ချမ်းမြေ့ကိုယ်လုံး၊
ပတ်ကုံးစိမ့်စိမ့်၊ ကြောချဉ်ငြိမ့်မျှ၊ နှစ်သိမ့်မိန်းမော၊
စောလျက်မှိုင်ကာ၊ မနည်းကြာမှ၊ လွန်စွာပြင်းလှ၊
တပ်ရာဂဖြင့်၊ ယုယစုံမက်၊ ပြေးတည့်ဘက်လျှင်၊
အဆက်များစွာ၊ သံသရာက၊ လှူဒါပုည၊ ကံဆုံကြ၊
ချစ်ရတော့မည်၊ မှန်ပြီးသည်ကို၊ ဖြူကြည်မွတ်စင်၊
နုရွန်းရွှင်သည်၊ မင်းရှင်မျက်တော် ၊ ထွက်ရှိသော်လည်း
ထွေငေါ်ပြင်းပြ၊ မိန့်သမျှကို၊ ခံရတော့မည်။
တည်ကြည်စောင့်ရှပ်၊ မချုပ်နိုင်ပါ၊ မေတ္တာမိုးမျှ၊
မြေမက၊ ဖြစ်ရတော့မည်၊ မင်းရွှေရည်ဟု၊
ဖြေဆည်ဆီးကြို၊ ဆောလျင်ဆို၊ မွေးချိုဘယ်ညာ
ပါးနုဝါကို၊ သက်ပါလူယူး၊ ရှုပ်ရှုကျူး၊ မူးမျှမိုက်မိုက်၊
ပန်းတော်ဟိုက်၏၊ ယဉ်မြိုက်နုရွှင်၊ မင်းလှရှင်လည်း
မကျင်ကျမ်းပါ၊ ပူဆာဝမ်းက၊ ရှက်ကြောက်လှ၊ စီးကျ
မျက်ရည်၊ ငိုလှသည်နှင့်၊ ဆိုမည်နှုတ်က ၊ ဟလည်း
မထွက်၊ ရှုသက်မသာ ၊ ရုန်းရင်းရှာလည်း၊ ဘုန်းဝါ
တောက်လည်၊ နန်းပွင့်ရည်မှာ၊ မျက်ခြည်မထွက်၊
မလွှတ်ရက်၊ စွဲမက်လွန်ကဲ၊ တလဲလဲသည်။

ဆုပ်ဆွဲဘက်ပြန် ပိုက်၏တည်း။

။

အောက်မျဉ်းသားထားတဲ့ အပိုင်းကလေးတွေကို သေချာဖတ်ကြည့်စေချင်ပါတယ်။ သူ့ဇာတဒါမျိုးတစ်ခါမျှ မကြုံဘူးတာကြောင့် ရှက်လွန်းကြောက်လွန်းလို့ ပါးစပ်က ငြင်းချင်ပယ်ချင် တောင်းပန်ချင်သော်လည်း ပါးစပ်ကလေးကို ဟရုံသာ ဟလိုက်နိုင်ပြီး အသံက လည်ချောင်းထဲမှာ ပျောက်သွားပုံကလေးကို ရေးလိုက်တာများ မလှပေဘူးလား။

မင်းသားလေးကလည်း မြင်လျှင်မြင်ချင်း ချစ်စိတ်ကို မထိန်းနိုင်လို့ ဒီလိုပြုမူမိတာကို ချစ်သူက အပြစ်ပြောရင်လည်း ခံရတော့မှာပါပဲ။ မိန့်ချင်သလိုသာ မိန့်တော်မူပါတော့၊ မိုးမြေမက ချစ်လွန်းလို့သာ ဒီလို ဖြစ်ရတာပါလို့ တောင်းပန်ဆင်ခြေပေးတာလေးတွေဟာ ဒီကနေ့အထိ ခေတ်မီနေသေးတယ်လို့သာ ပြောလိုက်ချင်တော့တာပဲ။

နောက်တော့ ခမည်းတော် မယ်တော်တို့က အိမ်ရှေ့မင်းသားလေးနဲ့ သူ့ဇာတို့ကို ခမ်းနားစွာ လက်ထပ်ပေးလိုက်တယ်။ လက်ထပ်ပြီးတဲ့အခါ မင်းသားလေးက သူ့ဇာကို ရင်ခွင်ထက်မှာထားပြီး သူ့ကိုချစ်တယ် မချစ်ဘူး ဘာမှ ခုထက်ထိ မပြောသေး

ဘူးလို့ ထပ်ပြီးမေးပြန်တယ်။ ခုခေတ်မှာဆိုရင် “သားတစ်ယောက်ရပြီးမှ မေးပါလားမောင်” လို့ ပြောချင်ပြောမှာပေါ့။ သူ့ဇာ ပြောတလေးကို ဖတ်ကြည့်စမ်းပါဦး..

(၅၄) . . . . . ကျွန်မကိုလေ ၊ ဟိုမုဆိုးပါ ဘမ်းမိစက ၊ ကျွန်မစိတ်မှာ၊ မကြာလျင်တောင်း၊ ဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ ငုံ့ညောင်းမဆည်၊ သေရမည်ကို ကြံစည်စိတ်ထဲ၊ အမြဲသေချာ၊ အောက်မေ့ရာတွင် ၊ တောသာလည်လား၊ မုဆိုးသားသည်၊ တိုင်းကား ပြည်ရွာ၊ သာသည်ကစ ၊ ယဉ်လှရွန်းမြွေ၊ အိမ်ရှေ့သခင်၊ ထိပ်တင်နာမ၊ သည်နှယ်ပဟု ၊ ကျွန်မကိုလေ၊ အထွေထွေသည်၊ သံခြေပွက်ဟ စေရှာသည်။

(၅၅) သို့လျှင်ကျွန်မ ၊ မပျမရွှင် ၊ သေတည့် ချင်တည့် ၊ အလျင်စိတ်များ၊ ဘယ်ကိုသွားဘိ၊ တခြား အသစ်၊ ဖြစ်ပြန်တော့ကို ၊ ဟိုကစ ၊ ခုနေ့ ရောက်တိုင်၊ မြဲ ကိုင်စွဲကြိတ် ၊ ကျွန်မစိတ်သည်၊ အဆိတ်ကယ်မျှ ၊ လျှင်းခွပြီဘူး၊ ရှည်းကျူး နောက်နောင်၊ သက်ဆုံးအောင်လည်း စိန်တောင် ကဲ့သို့၊ မနဲ့မယိုင် ၊ ခိုင်တော့မည်ပ ၊ ကျွန်မစိတ်လက်၊

သည်ဖြစ်ချက်ကို၊ မော်မြွက်စေ့ငှာ ၊ ခုလျှောက်ဘူးရှင်၊
နှစ်ဖြင်များလွေ့ ၊ သက်ရာစေ့ ၊ စုတေ့မည့်စိတ် ၊
နိမိတ်ထင်ထင် ၊ မြင်သော်ခါမှ ၊ ယဉ်လှသည့်ရှင် ၊
ထိပ်တင်ခြေတော်၊ ရွှေလျော်ရွှေသား၊ ဖဝါးစေတီ၊
မြတ်သိင်္ဂီကို၊ လှိုင်ညီကေသာ၊ ဆံပန်းကြာနှင့် ၊
စေတနာမြတ်လှ ၊ ပူဇော်ရမှ၊ ကျွန်မသာကြည်၊
လျှောက်ပါမည်ဟု . . . .

မျဉ်းသားထားတာလေးတွေကို သေချာ ဖတ်ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ သူ့ဇာလျှောက်တင် လိုက်ပုံ ကလေးက မလှပေဘူးလား။ သေဇာငင်နေတော့မှ မောင်ဘုရားရဲ့ ဘဝါးကို ဦးဆံနဲ့ ပွတ်သပ်ပူဇော်ရင်း လျှောက်ပါရစေတော့ ပေါ့။

အဲဒီ နောက် အိမ်ရှေ့မင်းသားလေး စစ်ထွက်သွားတဲ့အခါမှာ သူ့ဇာရဲ့ အလွမ်းတွေကို သရုပ်ဖော် ထားလိုက်ပုံကတော့ လက်ဖျားခါ လောက်ပါတယ်လို့ ပြောချင်မိတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ထူးထူးခြားခြား ပါလာတာလေးတစ်ခုကို ပြောလိုက် ချင်ပါသေးတယ်။ မောင်တော် မင်းသားလေးရဲ့ ခြေရာမျက်နှာကြက်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး ရေးဖွဲ့ထား တာကိုတွေ့ရပါတယ်။ ကဗျာဆရာကြီး ‘တဂိုး’ ရဲ့

‘ကာဗူလီဝါးလား’ ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတို ကလေးထဲမှာ သစ်သီးခြောက်ယိုတွေ ရောင်းတဲ့ ကာဗူလီ (ပထန်) ကြီးက သူ့သမီးထွေးလေးကို သတိရတဲ့အခါ အလွမ်းပြေကြည့်ဖို့ သမီးလေးရဲ့ ‘လက်ရာ’ ကလေးကိုစက္ကူပေါ်မှာ နှိပ်ပြီးယူလာခဲ့တာ သတိရ မိတယ်။ ဓာတ်ပုံတွေဘာတွေ မပေါ်သေးတဲ့ ခေတ် ဆိုတော့ ဒီလိုပဲ ဖြတ်တတ်သမျှ သင်္ကေတကလေး တွေနဲ့ အလွမ်းဖြေကြရရှာမှာပေါ့။

ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာက ဒီလိုဖွဲ့ခဲ့တာ ထောက်တော့ ရှေးခေတ်မြန်မာတွေမှာ ဒီလိုအလေ့ အထမ်းရှိခဲ့လို့လား၊ ဒါမှမဟုတ် အိမ်နီးနားချင်းလူမျိုး အချို့မှာ ဒီလို အလေ့အထမျိုးရှိကြောင်းကို ဝန်ကြီးက ကြားဖူးတာကြောင့်ပဲ ထည့်ပြီးရေးလိုက်သလားဆိုတာ စဉ်းစားစရာပါပဲ။ ဝန်ကြီးဟာ စိတ်ကူးစိတ်သန်း ကတော့ တကယ်ကိုအံ့ဩလောက်အောင် ကောင်းပါ ပေတယ်။ မောင်ဘုရားရဲ့ ကိုယ်သင်းရနံ့ သင်းနေ သေးတဲ့ ဝတ်လဲဟောင်းကလေးတွေကို ပွေ့မိနမ်းမိ တယ်။ သူ့မောင်တော် တီးနေကျစောင်းကလေးကို ပိုက်ပြီး မောင်ဘုရားရဲ့ လက်ကလေးတွေကို ထိခဲ့တဲ့ နေရာကလေးတွေကို နမ်းမိတယ်။ တကယ်ကို လှအောင် လွမ်းအောင်ဖွဲ့နိုင်တဲ့ စာဆိုကြီးပါပဲ။

ဖတ်ကြည့်ပါဦး . .

(၁၀၆) . . . ထပ်ကာလောင်းဆင့် ၊
 အလွမ်းမြင့်၊ သခင့်ခြေရာ ၊ ထိပ်ချာဗွေထက်၊
မျက်နှာကြက်ကို ၊ ရှိလက်စုံကာ ၊ ကြိမ်ခါများလှ။
 ဦးသာချ၊ ထိပ်စတင်တင်၊ သခင်ညစ်ခံ ၊
 ညိုလှုံလှုံရှမ်း၊ အစိမ်းဆယ်မည် ၊ ရွှေခြည်ကပ်ကွက် ၊
 လက်ချိပ်ရက်သည်၊ ချောညက်ကျူးကျော် ၊ ဝတ်လဲ
 တော်ကို၊ ထိပ်ပေါ်တင်ကာ ၊ မျက်နှာအုပ်လွမ်း ၊
 ကြိမ်ကြိမ်နမ်း၊ အလွမ်းမပြေ ၊ သည်းလေလေဖြင့် ၊
 ဘွေဘွေရှာရှာ ၊ စက်မွေ့ရာကို ၊ နမ်းပါသော်လည်း၊
 လွမ်းပြန်သည်၊ တင့်ရည်းသာရွှင် ၊ ထိပ်တင်
 မင်းလှ ၊ တီးနေကျသည်၊ စိမ်းမြခြယ်စီ ၊ သိင်္ဂီမြူမဲ့ ၊
 ရွှေညိုဖွဲ့လျက်၊ နှိုင်းရှဲ့မရ ၊ ကရဝိက ၊ ယောသ
 မည်မှတ်၊ စောင်းတုလွတ်ကို ၊ လေးမြတ်စုံမက်၊
ပိုက်ကာဖက် ၊ ရွှေလက်ထိရာ၊ သည်ဆီမှာဟု ၊
ဖွေရှာယောင်ယမ်း ၊ ကြံကာနမ်းသည်၊ အလွမ်းထပ်
 ကျယ်၊ သနားဖွယ်သည်၊ ပြိုက်သွယ် မျက်ရည်နှင့်
 သာတည်း။

(၁၀၇) . . . . သို့နှင့်မနေ ၊ ရှာဖွေကာကာ၊
 မင်းသူဇာမှာ ၊ ဖန်ပြာအိကျုံး၊ ရောင်မြုံးပတ္တလား

ပန်းရောင်ဝါးနှင့် ၊ ပိတ်သားရွှေချည်၊ ထိုးသည်
 သေသပ်၊လက်ခက်အမိုး၊ သန္တာရိုးကို၊ မြတ်နိုး
 ကြည်လင်၊ထိပ်မှာတင်၊ ရင်မှာချပ်လျက် ၊ ပြိုက်
 စက်သွယ်ရွှမ်း ၊ ခုနုနမ်းသည်၊ အနမ်းထက်ကာ၊ မပြေ
 ရှာသော်၊ ဝေဆာမူးမှောင် ၊ ပြုယောင်ပြုမှား ၊ ဖိုးများ
နုလှ၊ ပန်းကန်မြတွင် ၊ ကြိုင်မြဖြိုးပြည့် ၊ နင်းရည်ထည့်
ယင်းသည့်ထိပ်ကွက် ၊ တီးမြမှတ်သည်၊ လက်ခတ်
သစ်ပေါ့ ၊ ပန်းရည်ဖျော့ကို ၊ ပျောင်းပျော့ပူဆာ ၊
 ထိပ်မှာလည်းတင် ၊ ရင်မှာလည်းချပ် ၊ ပါးမှာကပ်၊
 ပွတ်သပ်ဖန်များ ၊ နမ်းသည်သားနှင့် . . . . .

မျဉ်းသားထားတာလေးတွေကို သေချာဖတ်
 ကြည့်စမ်းပါ။ ဝန်းကြီးရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းက မအံ့ဩ
 လောက်ပေဘူးလား။ ဝန်ကြီးက ဂီတမှာလည်း အလွန်
 ကျွမ်းကျင်တီထွင်နိုင်သူ ဖြစ်လေတော့ အိမ်ရှေ့ကိုယ်
 တော်လေးကိုလည်း ဂီတထုံသူ အဖြစ် ဖန်တီးထား
 လိုက်ပါတယ်။ ကြည့်စမ်းပါဦး ရိုးရိုး စောင်းတွေ
 ပတ္တလားတွေကိုသာမက ‘ပန်းကန်ဆိုင်း’ ကိုပါ
 ထည့်ထားလိုက်သေးတယ်။ ပန်းကန်ဆိုင်းဆိုတာကို
 လူငယ်တချို့ သိချင်မှသိမယ်။ ပန်းကန်လုံးတွေထဲမှာ
 ကိုယ်လိုချင်တဲ့ အသံကို ရအောင်ရေထည့်ပြီး ညှိယူ

ရတယ်။ ပြီးမှ ပန်းကန်လုံးတွေကို ခေါက်ပြီး ဂီတသံစဉ် ဖွဲ့ယူတာပါ။ မင်းသားလေးကတော့ ရိုးရိုးရေကို မထည့်တော့ဘူး။ နှင်းရည်ကိုထည့်တယ်။ နှင်းရည် ဆိုတာက ပေါင်းခံရေမွှေးကိုပြောတာပါ။ (Spirit) ပေါ့။ ဆီ (Oil) မဟုတ်ဘူး။

ပန်းကန်ပြား နှုတ်ခမ်းကို ခေါက်ရလေတော့ သစ်မာသားနဲ့ ခေါက်ရင် အသံလည်း မကောင်းနိုင်ဘူး။ ပန်းကန်လည်း ကွဲနိုင်တာပေါ့။ ဒါကြောင့် ‘လက်ခတ် သစ်ပေါ့’ လို့ ရေးခဲ့တာဖြစ်မှာပါ။ သစ်ပေါ့သား (သစ်ပွသား) နဲ့ခေါက်တော့ အသံကလည်း ခပ်ဖုံဖုံလေးထွက်တာပေါ့။

မောင်ဘုရားရဲ့ ကိုယ်နဲ့သင်းနေတဲ့ ဝတ်လဲ တော်ကို ‘သခင်ညစ်ခံ’ လို့ တိုတိုလေးနဲ့ ပေါ်လွင် အောင်ဖွဲ့လိုက်တာဟာ ဝေါဟာရတွေကို ဘယ်လောက် နိုင်နင်းကြောင်း သိသာစေပါတယ်။ အဲဒီလို အသေးစိတ်အလှကလေးတွေကို အရသာခံတတ်ကြ စေချင်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အသေးစိတ်အလှ ကလေးတွေလို့ ပြောရမှာပေါ့။

ဒါတွေက စကားကြုံလို့သာ ရှင်းပြသွားရတာ တွေပါ။ တကယ်အရေးကြီးတာက ဝန်ကြီးပဒေသ ရာဇာဟာ အချစ်အလွမ်းကို ဘယ်လောက်ဖွဲ့တတ်

တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ပြောလိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ပုဏ္ဏားရဲ့ အကောက်ကြံ မှုကြောင့် သူ့ဇာတာ မယ်ဖုရားထံမှာ အပ်နှံထားတဲ့ ဘယ်ကို ပြန်ယူပြီး ကောင်းကင်ခရီးနဲ့ မောင်တော်ဘုရားရှိရာ စစ်စခန်းဆီကို လိုက်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် မျက်စိ လည်ပြီး သူ့ကိုမုဆိုးဖမ်းမိခဲ့တဲ့ ရေကန်ဆီကို ပြန်ရောက် သွားတယ်။ ဒီတော့မှ ရသေ့ဆီကိုသွားပြီး မောင်တော်ဘုရားလိုက်လာမှာ သေချာကြောင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်တွေ များလွန်းလို့ လိုက်မလာဖို့ မောင်ဘုရားကို နားချပေးပါ။ နောက်ဆုံးတားလို့ မရတော့ဘူးဆိုရင်ဖြင့် ဒီဆေးနဲ့ ပုတီးကို ပေးလိုက် ပါလို့ လျှောက်ထားတယ်။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ရွှေတောင်ကို ဆက်ပြီး ပျံသန်း သွားတော့တယ်။

မင်းသားကလည်း လိုက်ကိုလာတာပါပဲ။

ရသေ့ကြီးကလည်း တရားချတာပါပဲ။

တရားချလိုက်တာမှ ဘယ်သူမဆို ဘာမျှ မက်မောစရာမရှိ တဲ့ အပုပ်ကောင်တွေ သာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အဲဒီအပြင် မိန်းမဆိုတာ မိုက်မဲယုတ်မာ ဖောက်ပြန် တတ်ကြောင်း ဆိုတာတွေကိုပြောလိုက်တာ မနည်းပါဘူး။ မင်းသားက ရသေ့ကို ပြန်လျှောက် ထားတာလေး ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ။

(၁၈၂) . . . ဟောကြားမိန့်ဟ | ဓမ္မကထာ၊
 ဒေသနာကား၊ သံဝါချစ်ချစ် | မိုးကြိုးထစ်သို့၊ ဖြစ်ဖြစ်
 သမျှ | လန့်ထိတ်လှ | ဘဝသုံးပါး | မီးပွား
 စပ်လျှောက်၊ ပြောင်ပြောင်တောက်သည်။
 ကြောက်ဖွယ်တစေ | ဖြစ်ပေတော့သည်၊ မှတ်တည်
 ဆက်ဆက် | သို့ကို လျက်လည်း၊ ဖြစ်ခက်ဆန်းပြား၊
 ကျွန်ုပ်နားမှာ | သံပြား ရာဂ | ကားဆီးဆ | ဆနဝိုးဝါး၊
 မကြားမိချေ၊ ကြားမိချေနှင့် | ထွေထွေလာလာ |
 တကာတော်မ | မြတ်ဟ သြဇာ | နှုတ်ကိုသာလျှင် |
 နားမှာပျံ့ရွှင်၊ ထင်ခဲ့သည်ကြောင့် . . .

အရှင်ဘုရားက လမ်းခရီးအန္တရာယ်
 ဘယ်လောက်ကြီးကြောင်း ဘယ်လိုပဲ ဟောနေနေ |
 တရားဘယ်လိုပဲချနေနေ တပည့်တော်ကဖြင့်
 အရှင်ဘုရား ဟောတာကို မကြားတစ်ချက် | ကြား
 တစ်ချက်နဲ့ နားထဲမှာ သူဇာရဲ့ ထွေထွေလာလာ
 ပြောတာလေးတွေကိုသာ ကြားနေမိတော့တာပဲ”
 ဆိုတာကို ဖတ်လိုက်ရတော့ ဖတ်နေရင်းတောင်
 ‘ရသေ့ကြီး စိတ်ဓါတ်ကျလောက် ပါပေတယ်’ လို့
 တွေးမိပြီး ပြုံးလိုက်မိပါသေးတယ်။

နောက်တစ်နေရာမှာတော့ ပိုလို့တောင်

ပြုံးလိုက်မိတယ်။ တားလို့မရနိုင်တော့ ရသေ့က သူ့ဇာပေးထားခဲ့တဲ့ ဆေးနဲ့ ပုတီးကို ထုတ်ပေးလိုက် တယ်။ အဲဒီတော့ အိမ်ရှေ့မင်းသားပြောပုံကို ကြည့်ပါဦး . . .

(၁၈၃) . . . ဘုန်းကျော်သည် ရှင် ၊ ထွတ်ထိပ်တင်မှာ ၊ သာရွှင်ပျံ့ပျူး၊ ဝမ်းပန်းမြူး၊ ဦးဦးကသာ၊ သည်အရာကို အရိယာမြတ်စော၊ မပြောတည့်ပါ။ အသာအကြည် ၊ နေတော့သည်ဟု၊ ရောင်ခြည်လျှံပြေး၊ ပုတီးဆေးကို ၊ မနှေးလှမ်းယူ၊ လွယ်ကူရက်ရက်၊ ကျောင်းကထွက် . . .

“စောစောကများ ၊ ပြောလိုက်ပါတော့ ဘုရား၊ အချိန်တောင် မနည်းကုန်သွားပြီ” ဆိုတာမျိုး ပြောပြီး ဆေးနဲ့ပုတီးကိုယူ၊ ရသေ့ကို ဦးလေး ကမန်းကတမ်းချတဲ့ပြီး ကျောင်းကထွက်သွားပုံကို မျက်စိထဲ မြင်လာတာပဲ။

သူ့ဇာကို နောက်တစ်ပါတ် ဆက်ပြီးရေးဦး မှာပါ။ ဒါပေမယ့် သူ့ဇာပျို့ကို အလွယ်တကူ ရနိုင်မယ်ဆိုရင် ဖတ်ဖြစ်အောင် ဖတ်ကြည့်ကြ စေချင်ပါတယ်။

သူ့ဇာပျို့ဟာ လင်္ကာသွားနဲ့ ရေးထားတာ
ဖြစ်သော်လည်း ပျို့ကိုဖတ်နေရတာနဲ့ မတူဘဲ
ပြဇာတ်ကြီးတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်နေရသလိုပါပဲ။
ဇာတ်ကောင်စရိုက် လူစရိုက်တွေက သိပ်ကိုပီပြင်
ပါတယ်။ နောက်တစ်ပတ်မှာ အဲဒါတွေကို တင်ပြ
ပါဦးမယ်။

(ရွက်နုဝေ၊ မတ်လ ၊ ၁၉၉၉။)

ကဗျာဆရာကြီး 'တဂိုး' ရဲ့
'ကာဗူလီဝါးလား' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတိုကလေးထဲမှာ
သစ်သီးခြောက်ယိုတွေရောင်းတဲ့
ကာဗူလီ (ပထန်) ကြီးက သူ့သမီးထွေးလေးကို
သတိရတဲ့အခါ အလွမ်းဖြေကြည့်ဖို့
သမီးလေးရဲ့ 'လက်ရာ' ကလေးကို စက္ကူပေါ်မှာ
နှိပ်ပြီးယူလာခဲ့တာ သတိရမိတယ်။
ဓာတ်ပုံတွေဘာတွေ မပေါ်သေးတဲ့ ခေတ်ဆိုတော့
ဒီလိုပဲ
ဖြစ်တတ်သမျှ သင်္ကေတကလေးတွေနဲ့
အလွမ်းဖြေကြရရှာမှာပေါ့။

ချစ်သောသူဇာ (၃)

အရင်တစ်ပတ်က ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာရဲ့ လူ့သဘာဝ လူ့စရိုက်အဖွဲ့ကောင်းပုံကို တင်ပြပါဦးမယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဝန်ကြီးဟာ ရှေးခေတ်မြန်မာစာဆိုအားလုံးထဲမှာ အလွန်အံ့ဩစရာ ကောင်းပါတယ်။ သူ့ခေတ်သူ့အခါက စာဆိုတို့ရဲ့ အယူအဆ၊ ပညာရှိ ရဟန်းတော်တို့ရဲ့ စာပေမူဝါဒကို ဘာမျှ မစဉ်းစားဘဲ ဝတ္ထုကို ဝတ္ထုနဲ့တူအောင် လူကို လူနဲ့တူအောင် ရေးခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။

မင်းသမီးလေးသူဇာ ရွှေတောင်ကို ပြန်ရောက်လာတော့ နန်းတော်ကြီးတစ်ခုလုံး သဲသဲလှုပ်အောင် ပျော်မြူးနေကြပုံကို ဖွဲ့ထားလိုက်တာ စာဖတ်သူပါ ရောပြီး ပြုံးယောင်မြူးပျော် ဖြစ်လာလောက်အောင် ပါပဲ။ အထူးသဖြင့် လေဖြတ်သလိုဖြစ်ပြီး ချိနဲ့နေသူ တွေတောင် လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်နေကြောင်းကို ရေးဖွဲ့တဲ့ အခန်းပါပဲ။

ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ . . .

တိမ်တိုက်မိုးမြေ ၊ ပျံသွားလေ ၊ ရွှေမြေဂီရိ၊
 တိုင်သည်ရှိသော် ၊ မဏိရောက်ထွန်း ၊ နန်းမတော်နောက်၊
 ပျော်လောက်ထူးပြား၊ တန်းလျားရွှေတွင်၊ နန်းကြမ်းပြင်
 ထက်၊ အသာသက်သော်၊ ကြွက်ကြွက်ဆူသည်း၊
 ခမည်းမယ်တော်၊ ခြောက်ဘော်အစ်မ၊ များလှပည်းထူး၊
 နန်းသူအလုံး၊ ရွှင်ပြုံးကြည်ဖြူ၊ အိပ်ပျော်သူလည်း၊
 ဟောက်ရှုရာက ၊ ထကြွအပြင်း၊ ထမင်းစားခွက်၊
 ပက်လက်ပစ်ခဲ့၊ ယဲ့ယဲ့နာကိုယ်၊ လူဆွံ့အိုလည်း၊
 အလိုပြီးထိုင်၊ ရှိလက်စုံမိုး၊ ခိုးကြမြတ်လေး၊
 မေးကြဆင့်ဆင့်၊ ချစ်ပွင့်လန်းကြ၊ မစားရဘဲ၊ ဝသည်
 ဝမ်းဝယ်၊ ပီတိကြွယ်၊ ရယ်ကြရွှင်ကြည် ၊ တစ်ချို့
 သည်လည်း ၊ မျက်ရည်ရွမ်းကျ၊ ကြေကွဲကြ၏၊ ဒေဝိန္ဒ
 ရာဇာ၊ ရွှေတောင်ချာလည်း၊ ကြင်နာလွန်ကဲ၊ ဆံကိုခွဲ ၊
 ယိုရွဲပြိုက်သွယ် ၊ ထိပ်လယ် ပျံ့ကြူ ၊ နမ်းတော်မူသည်၊
 ကြည်ဖြူပီတိ ၊ လန်း၏တည်း။

မင်းသမီးလေး သူဇာ ပြန်ရောက်လာလိုက်
 တော့ အလန့်တကြား အံ့ဩပျော်မြူးကြပုံကို ရေးဖွဲ့
 ထားလိုက်တာ မပေါ်လွင်ဘူးလား။ တရူးရူး မြည်
 အောင်ဟောက်ပြီး အိပ်မောကျနေတဲ့ သူကတောင်

နိုးပြီးပြေးလာသတဲ့။ ထမင်းစားနေတဲ့သူကလည်း ပန်းကန်ကို သည်အတိုင်းထားပြီး ပြေးလာသတဲ့ ၊ လေဖြတ်ထားလို့ ချိနေတဲ့အဘိုးအိုလည်း စိတ်ဆောင် လို့ လူကောင်းဖြစ်ပြီး ထလာနိုင်သတဲ့၊ ခမည်းတော် ဘုရားကတော့ သမီးဖြစ်သူရဲ့ ဆံပင်ကလေးကိုခွဲပြီး ဦးကင်းထိပ်ကလေးကို တယုတယနမ်းပြန်သတဲ့။ ဒီလို စိတ်ကူးစိတ်သန်းကောင်းဖို့ လွယ်တာ မဟုတ်ပေဘူး။ ခုခေတ်စကားနဲ့ ပြောရရင် ဝန်ကြီးက ‘ပြော’ တာ မဟုတ်ဘူး။ ‘ပြ’ သွားတာ။ များသောအားဖြင့် စာဆိုတွေ၊ စာရေးဆရာတွေဟာ ‘အပြ’ ထက် ‘အပြော’ ကို သန်တတ်ကြတယ်။ ဆိုလိုတာက ‘ချစ်ကြောင်း’ ကို ရေးဖွဲ့တော့မယ်ဆိုရင် အသည်းနှင့် အောင် ချစ်တယ်၊ ရင်ထဲမှာ ဘယ်လိုနေအောင် ချစ်တယ်၊ မြင်းမိုရ်တောင်မက ချစ်တယ်၊ ပင်လယ်ပြင် လောက်ချစ်တယ် ဆိုတာမျိုးတွေကိုသာ ‘အပြောနည်း’ နဲ့ဖွဲ့ကြတာများတယ်။ ‘ချစ်ကြောင်း’ ကို ပေါ်လွင် လာအောင် ‘အပြနည်း’ နဲ့ ဖွဲ့နိုင်သူ အလွန်နည်း တယ်။ ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာကတော့ ‘အပြနည်း’ ကို ပိုင်ပိုင်ကြီး သုံးသွားတာပဲ။

မယ်တော်ဖုရားကလည်း သူ့သမီးထွေးလေး သူ့ဇာကို ဝိုင်အုံနမ်းနေကြတာ ငါနမ်းဖို့မှ ကျန်ပါတော့

မလား ၊ ရနံ့တွေ ပြယ်ကုန်တော့မှာပဲဆိုပြီး လှမ်းဟန် လိုက်သေးတယ်။ ဖတ်ကြည့်ပါဦး - - -

အတုလဒေဝမိတာ၊ မိမြတ်စွာလည်း၊ မေတ္တာ ဖြီးစည်၊ မျက်ရည်ရွှမ်းစို၊ ငိုလည်းငို၊ တိုင်းဆိုမသိ၊ ဇော်ပီတိနှင့် ၊ မ ကြီးသခင်၊ နှောင်းမြင်ရှင်မ ၊ အထွေးလှကို ၊ ယုယရင်ခွင် ၊ ထားတင်ပိုက်မ၊ မနမ်း ရသည်၊ ကြာလှပြီရှင့် ၊ နှစ်မြင့်ကျူး ၊ ယနေ့မှသာ၊ နမ်းရပါ၏၊ ငါသာနမ်းမည် ၊ ငါ့သွေးရည်ကို၊ ချစ်ကြည် ထပ်မွမ်း ၊ အံ့ကာနမ်းသော်၊ ညှိုးနွမ်းယုံကြည်၊ ပြယ်တော့မည်ဟု၊ ဆိုမြည်နီးကန်၊ ဝေးကဟန်လျက်၊ စုံမက်ကြိမ်ဖန် ၊ နမ်းပြန်လေလေ ၊ ဖက် နေ၏ . . .

မင်းသားလေး နန်းတော်ကို ရောက်လာတော့ လည်း ယောက်ျားတို့စွမ်းရည်ကို သိလိုတာကြောင့် ဝလာဟကမြင်းကို စီးစေတော်မူတယ်။ မင်းသားလေး က နိုင်နင်းစွာ စီးနင်းပြလိုက်တယ်။ မင်းကြီးသာမက ကျန်တဲ့ များမတ်ဗိုလ်ပါ အပေါင်းကပါ အံ့ဩချီးကျူး ကြတယ်။ ပရိသတ်အားလုံးကလည်း အံ့ဩနှစ်သက် ကြလွန်းလို့ ဘုရင်မင်းမြတ် ကိုယ်တော်တိုင် ရှုစားတော် မူနေတဲ့ မင်းပွဲသဘင်ပါလားလို့ သတိမရနိုင်တော့ဘူး အော်ဟစ် ကြွေးကြော်မိတော့တယ်။

မြင်းရေးကို စမ်းသပ်ပြီးတဲ့နောက် ဆင်ရေးကိုပြစေပြန်တယ်။ ဆင်ကို အဝပ်မခိုင်းတော့ဘဲ သည်အတိုင်း ခုတ်တက်လိုက်တယ်။ ချွန်းလည်း မကိုင်ဘူး။ ဆင်ကို ခြေနဲ့နှိမ်လိုက်တာ ဆင်ကြီးဟာ ဖင်ထိုင်ကျသွားတယ်။ ဒီတော့မှ ဆင်ရဲ့ ဦးကင်းပေါ်တက်လိုက်တယ်။ ဆင်ရဲ့ ‘နောက်ထိုင်’ ဆင်သမားခမျာကတော့ ကိုယ့်ကားယား ပက်လက်လန်ကျသွားတော့တာပေါ့။ ပရိတ်သတ်က ဝေါခနဲရယ်ကြတယ်။

ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ဝံ့ဝံ့စားစား ရေးရဲတာကလေး တစ်ခုကိုလည်း ထုတ်ပြလိုက်ချင်ပါသေးတယ်။ သူ့ဇနီး အစ်မတော် မင်းခြောက်ပါးက အပျိုကြီးတွေမဟုတ်လား။ သူတို့ကလည်း မင်းသားလေးကို ကျိတ်ပြီး ချစ်နေကြတာ။ သူတို့ရဲ့ချစ်သူလို့ ထင်ယောင်နေကြတာ။ အဲဒါမျိုးကိုရေးဖို့ဆိုတာ မလွယ်လှဘူး။ ဖိုမသဘာဝကိုသိတယ်ပဲ ထားဦးတော့ ထုတ်ဖော်ပြီး ရေးလိုက်ဖို့လွယ်တာမဟုတ်ဘူး။ ဝန်ကြီးကတော့ ရေးပစ်လိုက်တာ။ မင်းသားလေးက ဆင်ရေး စွမ်းရည်ပြပြန်တော့ ဖင်ထိုင်ကျသွားတဲ့ဆင်ကို ဦးကင်းကျော်တဲ့ပြီး ပန်းကုံးပေါ်လှမ်းတက်လိုက်တဲ့အခါမှာ အပျိုကြီးခြောက်ယောက်က မင်းသားလေး လိမ့်ကျပြီထင်လိုက်လို့ ယောင်ပြီးအော်လိုက်ကြမိတာ ကြည့်ပါဦး --

ယဉ်မျိုးအလုံး၊ ပေါင်းယူကျုံးသည်၊ ထွက်ဆုံး
 တင့်ရာ၊ မင်းသူဇာနှင့်၊ ကိုယ်ဝှေ့ရောင်မြူး၊ မင်းခြောက်ဦး
 လည်း၊ သွယ်ဖြူမိုးရောက်၊ အနောက်နန်းမြင့်၊ ထက်ဘုံ
 ဆင့်က၊ လှစ်ဖွင့်လေသာ၊ ကြည့်ကြရာဝယ်၊ နန်းလျာ
 ရည်ထင်၊ အိမ်ရှေ့ရှင်ကို၊ သူ့လင်လုပ်၊ ရွှင်မွေ့ရွှေရင်၊
 တူပင်ပျံပျူး၊ မြူးထူးကြဟန် ၊ ပြန်ပြန်ထွေပြား ၊
 စိတ်ကစားလျက်၊ တမ်းပါးမူးမိုက်၊ မောခိုက်ဝယ်ပင်၊
 ထိုဆင်ရုတ်ချည်း၊ ခွေထိုင်လည်းသော်၊ ကျော်သည်း
 မြေပြင်၊ သူသည့်ရှင်သည်၊ အလျင်ရုတ်ချင်း၊ ဦးကင်း
 ကိုကျော်၊ ပန်းကုံးပေါ်သို့ ၊ ပြိုင်ပေါ်လျှပ်ခြည်၊
 တက်တည့်သည်ကို ၊ ယိမ်းဖည်လက်လွတ်၊ ကျမည်မှတ်၊
 လှမြတ်စံထား၊ ခုနှစ်ပါးတွင်၊ ရှေ့ဘွားအကြီး ၊
 ထွန်းဦးအင်ညီ၊ မင်းဟာရီက ၊ ထပ်ဆီထားတင် ၊ ‘အို
 ငါ့လင်’ ဟု ၊ ဆောလျင်နှုတ်လွတ်၊ ဆိုမိချွတ်၏၊
 လျှံပတ်ရောက်မြူး၊ မင်းငါးဦးလည်း ၊ ထူးထူးပြားပြား၊
 စကားထဲနက်၊ လျှို့ဝှက်သင့်စွာ ၊ မဆိုရာလျက်၊ ကြီးစွာ
 စိတ်ထား ၊ ရာဂအားဖြင့်၊ လန့်ကြားထိတ်လှ၊ ဆိုယောင်
 ကြ၏ ၊ သို့မှ့သတိ ၊ ရသည်ရှိသော် ၊ သီရိဝင်းဝါ၊
 မင်းသူဇာကို ၊ ရှက်ရှာလှ ၊ ယဉ်မြေ့မျက်နှာ ၊ မသာ
 ညှိုးငယ်၊ သနားဖွယ်သည်၊ ပန်းနှယ် ညှိုးညစ်ညူး၏
 တည်း။ ။

အကြီးဆုံးအစ်မကြီး ‘ဟာရီ’ ကစပြီး ညီအစ်မ ခြောက်ဖော်ဟာ မင်းသားလေးအတွက် စိုးရိမ်ထိတ်လန့်သွားလို့ လွတ်ခနဲ အော်မိအော်ရာ အော်လိုက်ပြီးမှ ညီမလေးသူဇာကို ရှက်သွားလိုက်ပုံ ဟာအံ့ဩစရာမကောင်းပေဘူးလား။ ဒီလိုမတ်တော် မောင်ကို စုံမက်နေမိကြောင်းကို ဖွဲ့သော်လည်း ကလက်တတ်တတ် မိန်းကလေးမျိုးတွေအဖြစ် ရောက်မသွားအောင် ပြန်ပြီး ထိန်းထားလိုက်တာလေး ကကော မပီရိပေဘူးလား။ အလွန်ကို တတ်နိုင်တဲ့ စာဆိုကြီးပါလားလို့ ဖတ်နေရင်းတောင် ပြုံးမိပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ ခမည်းတော် မယ်တော်တို့က သဘောတူနှစ်သက်ကြတာကြောင့် ငွေတောင်မှာပဲ ဇနီးမောင်နှံအဖြစ်သာမက အိမ်ရှေ့အရာကိုလည်း အပ်နှင်းပါတယ်။ သူဇာလည်း သမီးတော်လေးတစ်ပါး ထပ်ပြီးဖွားမြင်ပါတယ်။ ထုတ်ပြချင်တာက အဲဒီ သမီးတော်လေးအတွက် ဝန်ကြီးရေးဖွဲ့ခဲ့တဲ့ ပုခက်လွဲ ‘ဧချင်း’ ကလေးပါ။ မင်းသား မင်းသမီးတွေအတွက် ဧချင်းဆိုရင် ခမည်းတော် မယ်တော် ၊ ဘိုးတော် ဘွားတော်တွေရဲ့ ဘုန်းတန်ခိုးစွမ်းရည်ကိုသာ ရေးဖွဲ့ ကြတာပါ။ သဘောကတော့ ‘အို--အရှင်သားလေး ဘုရား - အရှင်ဘိုးတော်ဟာဆိုရင် ဘယ်နိုင်ငံကို

ဘယ်လို ချီတက်အောင်မြင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အရှင်
 ခမည်းတော်ဟာဆိုရင် ဘယ်လို ဘုန်းလက်ရုံး
 စွမ်းရည်ကြီးခဲ့ပါတယ် ဆိုတာမျိုးတွေကို ရေးဖွဲ့ကြ
 စမြဲပါ။ အဲဒါတွေကို အချီတော် အယတော် အထိန်း
 တော်တွေက သီကျူးပြီး ကလေးကို ချော့ကြ သိပ်ကြရ
 ပါတယ်။ အခု ဒီသူဇာပျို့ထဲမှာ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ
 ဧချင်းဖွဲ့ပုံကို ကြည့်ပါဦး - - -

သို့ကိုမဲ့ကို၊ စက်လိုပဲပါ၊ နွဲ့ယဆော့လှ၊ ပြန်ကာ
 လေ၊ ဟေမာမည်မှတ်၊ ဂီရိထွက်ဝယ်၊ နတ်ကိုအုပ်စိုး၊
 အခေါင်မိုးလျက်၊ တန်ခိုးရောက်ထိန်၊ နေနှယ်ရှိန်၊
 ဒေဝိန္ဒရာဇာ၊ မည်သာလွှံ့ပေါ်၊ ထိန်ထိန်ကျော်သည်၊
 ဘိုးတော်ဘုရား၊ နတ်ထွက်ဖျားကို ရွှေနားကြားအောင်၊
 ထိပ်ခေါင်ဖျားမှာ၊ ထားစရာသည်၊ ထိပ်ချာသလေး၊
 ကွေးလေးပျံ့ပျူး၊ စက်လိုဘူးဟု၊ စူးစူးသွားရောက်၊
 ပြေးတည့်လျှောက်လျှင်၊ ရွှေမှောက်ထွတ်တင်၊
 ဘိုးရှင်ပင်သည်၊ နာကျင်တည့်ရိုက်မည်တကယ်သာ၊
 စက်ပါတည့်လျှင်ရေး၊ ဘိုးရှင်မြေး။ ။ ညီရေး စုဝေး၊
 နွဲ့ယာဉ်လေးသည်၊ ယဉ်ကျေးနုမွှေး ချိုပျောင်းစ။ ။

အော် ပြက်ကယ်ဆို၊ ရွှေကိုယ်ဖန်ပြု၊ ရုပ်တု
 ယဉ်နု၊ ပြိုင်မှုလေ၊ မတူနိုင်ဘူး၊ လှမျိုးကျူးသည်။

ထိပ်ဦးတင်ကာ ၊ ထားစရာကို ၊ မဖြူစိတ်လက် ၊
ရိုက်ရက်ပါမည် . . . .

ကိုင်း - - ကြည့်စမ်း။

“အိပ်ပါဆိုလည်း ခုထက်ထိမအိပ်ဘူး။
လက်လှုပ် ခြေလှုပ်နဲ့ဆော့နေတာပဲ။ နတ်အပေါင်းကို
အစိုးရတဲ့ ဘိုးတော်ဘုရားကို သံတော်ဦး သွားတင်
လိုက်ရင် ဘိုးတော်က ရိုက်လိမ့်မယ်နော်။ အော် --
အေးအေး တိတ်ပါ တိတ်ပါ အလကားပြောတာနော်--
ဒီလောက်ချစ်စရာကောင်းတဲ့ကလေးကို ဘယ်သူက
ရိုက်ရက်ပါ့မလဲ--- ချစ်လို့ ကျီစားတာပါ အေးအေး”
ဆိုတာမျိုး ဖြစ်မနေပေဘူးလား။ ကလေးကို တကယ်
ချော့နေတဲ့ ရပ်သံရွာသံပါပဲ။

စိတ်ထင် ပြောလိုက်ရရင်တော့ ဝန်ကြီး
ပဒေသရာဇာက အနောက်ဘက်လွန်မင်းတရားကြီးကို
အလွန်မြတ်နိုးရိုသေသော်လည်း (တကယ်တော့ ချစ်လို့
ချစ်တာပါ) အဲဒီလိုချစ်သော်လည်း “လူဆိုတာ လူပါပဲ”
လို့ လူကိုလူလိုပဲ တစ်ပြေးတည်းမြင်ခဲ့တဲ့ စာဆိုကြီးလို့
ပြောချင်မိပါတယ်။ နောက်ပြီး ကလေးချော့တဲ့
ဧချင်းကိုကလေးအိပ်ချင်အောင် ချော့တာမျိုးမဟုတ်ဘဲ
ဘိုးတော် ခမည်းတော်တွေကို မွန်းနေတာကိုလည်း

မကြိုက်ဘူးနဲ့ တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဧချင်းကို ဧချင်းနဲ့ တူအောင် ထည့်ရေးခဲ့ဟန်ရှိပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ မင်းသားလေးက ခမည်းတော် မယ်တော်တို့ရှိရာ လူတို့ဌာနီကို ပြန်ချင်တယ်။ သူ့ဇာကလည်း သားတော်လေးကို လွမ်းတယ်ပေါ့။ ပြန်ကြတော့မယ်။ ဒီအခါမှာ ခမည်းတော်နတ်မင်းကြီးကလည်း မင်းကျင့်တရားအသွယ်သွယ်ကို သွန်သင်ဆုံးမ မှာကြားတော်မူတယ်။ မယ်တော်ကလည်း သမီးထွေးလေး သူ့ဇာအတွက် စိတ်မချနိုင်လို့ အမျိုးမျိုး မှာကြားတော်မူတယ်။ မှာကြားပုံတွေဟာ ဒီကနေ့ မိဘတွေ မှာကြားပုံအတိုင်းပါပဲ။ ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ --

xxxx နေပြည်ရပ်ခွင်၊ ရောက်လေလျှင်သာ၊
မ ရှင်သည်းကြား၊ မောင့်မြောက်သားမှာ ၊ ဆွေဝါး
သားချင်း၊ အရင်းအချာ ၊ ဖွေရှာထူးလည်၊ တစ်ယောက်
မည်မျှ ၊ မောင့်ပြည်ရပ်ဝယ် ၊ ကိုးကွယ်ရမည်၊ မရှိသည်
ကို၊ ရှေ့ရည်ရတနာ၊ ထောက်ထားညှာ၊ ကြင်နာသနား၊
များများချစ်ပါ။ မိသည်းချာသည်၊ လိမ္မာနည်းလှခဲ့
သည်တည်း။ ။

ကြင်နာစလောက်၊ သားနှစ်ယောက်ပင် ၊
တင့်ထောက်ဖွားမြော်၊ မြင်သော်ငြားလည်း၊ မြော်ခေါ်

ရေးရာ ၊ မည်သည်မှာမျှ ၊ သိရှာပါဘူး၊ အရူးတိုင်းပင်၊
မမြင်ထောက်ငဲ့၊ ဖြစ်ခဲ့သည်မောင်၊ ကုန်အောင်မကြွင်း၊
သားချင်းအစ်မ၊ တို့မိဘကို၊ ဒေါသ မျက်ပါ၊
ငယ်ရုပ်ဝါနှင့်၊ လိုရာဖြစ်စေ၊ ထွေထွေဆိုးနွဲ့ ၊ ဆိုသကဲ့သို့
မငဲ့မညွှာ၊ မနာအားပါး၊ ဆိုမိငြားလည်း၊ ဘုရားဆုယူ၊
နှလုံးမှု၊ ကြည်ဖြူထဲသံ၊ သည်းခံပါလေ . . . .

“သားရယ် မောင်တို့နေပြည်တော်မှာ
သမီးလေးအဖို့ ဆွေမျိုးသားချင်းရှိတာ မဟုတ်ဘူး၊
ထည့်လိုက်ရပေမယ့် သမီးကအမိုက်ကလေးမို့ စိတ်မချ
ဘူး။ ဒင်းကလေးက ကလေးနှစ်ယောက်သာ ရလာခဲ့
ပေမယ့် ဘာမှသိတတ်သေးတာ မဟုတ်ဘူး။ တကယ့်
ရူးရူးနှမ်းနှမ်းရှိသေးတာ။ အိမ်မှာတော့ အငယ်ဆုံး
လေးမို့ အကုန်လုံးက အလိုလိုက်ထားတော့ နွဲ့ဆိုး
ဆိုးပြီးသူလိုချင်တာလောက်ကိုသာ သိတတ်တာ။ အဲဒီ
လိုများ နွဲ့ဆိုးဆိုးလာရင် ငါ့သားကြီးက ဘုရားဆုပန်
မင်းယောက်ျားပါ။ သားက သည်းခံလိုက်ပါနော်”

ကဲ . . . ဝန်ကြီး ရေးဖွဲ့လိုက်ပုံက
ဘယ်လောက်များ လက်တွေ့ဘဝဆန်လိုက်ပါသလဲ။
ဒီနေ့မိခင်တွေဟာလည်း သမီးကို တစ်ရပ်တစ်ရွာ
ထည့်လိုက်တော့မယ်ဆိုရင် ဒီလိုပဲမှာကြားနေကြတာပဲ။

ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာဟာ ဝန်ကြီးဖြစ်နေသော်လည်း
တကယ့်ကို လူသားတွေကို နားလည်နိုင်ပေတာပဲ။

မယ်တော် ဘုရားက မှာကြားသလိုပဲ
အစ်မတော် (မရီးတော်) တွေက မှာကြားပုံကိုလည်း
နားထောင်ကြည့်ပါဦး - -

မင်းရှင်လှငယ်၊ စိတ်ချလျှော့ကာ၊ မမေ့ပါနှင့်
မကြာနေ့ရက်၊ ကိုယ်လက်ကျန်းကြောင်း၊ မကျန်း
ကြောင်းက ၊ လဲပြောင်းထွေလည်၊ တို့ပြည်ရပ်မှာ ၊
သုံးဆောင်ရာလျှင် ၊ ခန္ဓာစုံစေ့၊ လိုသ နှင့် ၊ ညဉ့်နေ့
မကင်း၊ အခင်းကိစ္စ၊ ရှိသမျှကို ၊ တီးတွမကြာ၊
ရွှေပေစာနှင့်၊ ကြားမှာသတင်း၊ ကြောင်းခြင်းကြိမ်ခေါက်၊
ရောက်ပါစေရှင် ၊ အလျင်နိုးထ ၊ နောက်မှအိပ်လေ့၊
မေး မူဆောင် ၊ ချစ်အောင်ကျင့်ရွယ် . . .

အစ်မတော်တွေမှာပုံကလည်း ချစ်စရာ၊
သနားစရာပါပဲ။ သူတို့ညီမထွေးလေးကို “ဟိုရောက်ရင်
လည်း နောက်ကြောင်းကို မေ့မပစ်လိုက်နဲ့ဦး၊
မာကြောင်းသာကြောင်း စာမကြာခဏရေး၊ ကြားလား
ဒီမှာ လိုချင်တဲ့ပစ္စည်းရှိရင်လည်း လှမ်းပြီးမှာလိုက်။
ဒီမှာနေသလို နေမြင့်အောင်လည်း အိပ်မနေနဲ့၊

အိမ်ရှင်မဆိုတာ ကိုယ့်လင်ယောက်ျားအလျှင် နှိုးရတယ်။ သူဘာလိုချင်သလဲ ၊ ဘာစားချင်သလဲဆိုတာကို မေးပြီး အကြိုက်ကိုဆောင်ပေးရတယ်၊ ကြားလား”

ကဲ. . . တကယ့်ကိုသဘာဝနဲ့ ဟပ်မနေပေဘူးလား။ ရေးလိုက်တဲ့ ဇာတ်လမ်းကတော့ တကယ့်စိတ်ကူးပုံပြင်ပါပဲ။ တကယ့် ဒဏ္ဍာရီပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဇာတ်ဆောင်စရိုက်ကတော့ လူပြီသလိုက်သမှ ဒီခေတ်ဝတ္ထုရေးဆရာတွေတောင် မိနိုင်ပါ့မလားလို့ ထင်ရလောက်အောင်ပါပဲ။

ဝန်ကြီးက ရာဇရေး၊ ဓမ္မရေး၊ လောကရေး စတဲ့အဆုံးအမတွေကို ဦးစားမပေးဘူး။ တကယ့်ကို ဝတ္ထုကို ဝတ္ထုပီသအောင် ရေးပစ်ခဲ့တာ။ ဒါကြောင့် “သူ့ဇာကိုလည်း မပစ်နဲ့ ၊ စာနုကိုလည်းမချစ်နဲ့” “အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်” မဖြစ်စေနဲ့လို့ ပြောခဲ့ကြပေတာပဲ။ ။

(ရွက်နုဝေ ၊ ဧပြီလ ၊ ၁၉၉၉)

ချစ်သော သူဇာ (၄)

“သူဇာပျိုကို ရေးနေတာ ပြီးပဲမပြီးနိုင်တော့ ဘူးလား” လို့ မဖြစ်ကြစေချင်ဘူး။ တခြား ပညာရှင်တွေက အမှတ်မထင် ချန်ထားခဲ့တာလေးတွေက စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလွန်းလို့ ရေးနေတာပါ။ ဒီတစ်ပတ်ကတော့ နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့အတိုင်းသူဇာပျို နိဂုံး အကြောင်းကို ရေးပါတော့မယ်။

သူဇာပျိုနိဂုံးကို ဖတ်ရတာဟာ တခြားပျိုနိဂုံးတွေကို ဖတ်ရတာနဲ့ မတူပါဘူး။ ကြည်နူးစရာ လွမ်းမောစရာတွေနဲ့ ပြည့်ဝနေတဲ့ နိဂုံးလို့ ပြောလိုက်ချင်ပါတယ်။ သူဇာတို့ ဇာတ်ကြောင်းကိုထက် နိဂုံးကို မကြာခဏ ပြန်ပြန်ဖတ်မိတတ်ပါတယ်။ သူဇာတို့ ဇာတ်ကြောင်းက စိတ်ကူးဇာတ်လမ်း မဟုတ်လား။ နိဂုံးကတော့ စာဆိုတော်ကြီးရဲ့ တကယ့်ဇာတ်လမ်း ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီနိဂုံးကို ဖတ်လိုက်မိပြီဆိုရင် ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာကို သူဇာထက်တောင်ပိုပြီး ချစ်မိစရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ တကယ့်ကို မေတ္တာတရား ကြီးမားတဲ့ စာဆိုကြီးပါပဲလို့ ခဏခဏ လွမ်းမိပါတယ်။

စကားဖြတ်ပြီး ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ နိဂုံးတွေဟာ စာဆိုရဲ့ သဘောထားကို ထောက်ပြလေ့ရှိတယ် မဟုတ်လား။ ဆရာတော် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ကလည်း ကိုးခန်းပျို့နိဂုံးမှာ ရေးခဲ့ဖူးသေးတယ်လေ၊ တွေ့ဖူးကြ မှာပါ။

“ပညာမုန်ယို၊ အရွယ်ပျိုက၊ မဆိုစလောက်၊ မာန်စောင်မြောက်၊ နှုတ်ငေါက်လွန်မိ၊ ဒေါသရှိလည်း နောက်ပြီးတစ်ခါ၊ ရိုသေစွာလျှင်၊ ဤစာ ‘ကိုးခန်း’ ပုလဲ ပန်းဖြင့်၊ စိတ်ကျန်းမာန်လျော့၊ ငါကန်တော့၏” တဲ့။

မင်းတို့ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တွေတော့ဖြင့် မပြောတတ်ပေဘူး။ ငါဖြင့် ငယ်ငယ်က အဲဒီစာလေးကို ဖတ်ပြီး ကယောင်ကတမ်း ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရကို သနား သလိုလို ၊ ချစ်သလိုလို၊ လွမ်းသလိုလို ဖြစ်ခဲ့မိတာအမှန် ပါပဲ။ အခု သူ့ဇာပျို့နိဂုံးကတော့ ပိုလို့တောင် လွမ်းမောစရာ ကောင်းပါသေးတယ်။

ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာက သက္ကရာဇ် ၁၀၄၅ လောက်မှာ ဖွားမြင်ပါတယ်။ ဟံသာဝတီ ရောက် မင်းတရားကြီးက ၁၀၇၅ မှာ ဖွားမြင်တယ်။ အသက် ၃၀ လောက် ကွာပါတယ်။ သူ့ဇာပျို့ကို ၁၁၀၃ ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၈ ရက် စနေနေ့မှာ ရေးဖွဲ့ပြီးတယ်။ ဒီတော့ ဝန်ကြီးရဲ့ အသက်ဟာ ၅၈ နှစ်ရှိနေပြီပေါ့။

သူဇာပျို့ကို မရေးမီ ပျို့ခြောက်စောင်ကိုရေးပြီး ဆက်ခဲ့သေးတယ်။ အဲဒါတွေက မနော်ပျို့၊ ကုမ္မာဘယပျို့၊ ဒန္တာသီရိပျို့၊ နုအူပျို့၊ ကြာနတ်ကေသာပျို့၊ မဟာပတိပျို့ ဆိုတာတွေပါပဲ။ အဲဒါတွေပြီးမှ သူဇာပျို့ကို ရေးတာပါ။ သူဇာပျို့ကို ရေးနေစဉ်မှာပဲ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား တောထွက်သွားတဲ့အခါမှာ ယသော်ဓရာမင်းသမီး လွမ်းဆွေးကျန်ရစ်ပုံကိုဖွဲ့တဲ့ ‘ယသော်တမ်းချင်း’ ပျို့၊ ဆန္ဒအမတ်နေပြည်တော်ကို ပြန်လာလျှောက်ထားခန်းကိုဖွဲ့တဲ့ ‘ငဆန်ပြန်’ ပျို့၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးတဲ့နောက် ဘုရားရှင် ကပ္ပိလဝတ်နေပြည်တော်ကို ပြန်ကြွဝင်လာခန်းကိုဖွဲ့တဲ့ ‘ပြည်တော်ဝင်’ ပျို့တွေကို ကြားဖောက်ပြီး ရေးလိုက်ရသေးတယ်။ အဲဒီပျို့တွေ ရေးပုံရေးနည်းကို ကြည့်စမ်းပါဦး .

ကဗျာယဉ်ကျေး၊ စီတည်ဦးဟု ၊ ဘုန်းမြူးရောင်ဝါ၊ ထိန်ထိန်ဖြာသည်၊ ရာဇာများဘ၊ ဗျာဒိတ်ဟ၊ ကာလလည်းမီ၊ ကျမ်းလည်းညီလျက် ၊ နာအီဘွယ်မှု၊ နုလည်းနုရွှင် ၊ လေးဖင်ချိုကျော် ၊ ယသောတမ်းချင်း၊ သာညင်းချိုလွန် ၊ ငဆန်ပြန်နှင့် ၊ တတန်မည်ပင်၊ ပြည်တော်ဝင်ဟု ၊ စီရင်ဖန်ဆောင် ၊ ပျို့သုံးစောင်ကို၊ ကုံးမြောက်လွယ်ကာ၊ မကြာလျင်လျား ၊ လေးငါး ရက်ပ၊ ရေးဆက်ရ၏။

ပျို့သုံးစောင်ကို လေးငါးရက်လောက်နဲ့ ပြီးအောင် ရေးလိုက်တယ်ဆိုတော့ ဝန်ကြီးရဲ့ ကဗျာ ပါရမီဟာ မအံ့ဩလောက်ပေဘူးလား။

ဝန်ကြီးရဲ့ အဘိုး အဖတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ဝန်စု၊ များစုဝင်တွေဖြစ်ခဲ့လေတော့ ဝန်ကြီးကိုယ်တိုင် လည်း ငယ်စဉ်ကတည်းက ထီးရိပ်နန်းရိပ်မှာပဲ ကြီးပြင်း ခဲ့ရတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၆၀ မှာ နန်းတက် တဲ့ စနေမင်းလက်ထက်မှာ စုရေးစုတို့အဖြစ် အမှုထမ်း တော့ အသက်ဆယ့်ငါး ဆယ့်ခြောက်လောက်ရှိမှာ ပေါ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအချိန်မှာ ကဗျာတွေ အတော်ရေး နေပြီ။ အဲဒီနောက် ၁၀၇၆ မှာ နန်းတက်တဲ့ တနင်္ဂနွေမင်း လက်ထက်မှာတော့ နောင်အခါမှာ ဟံသာဝတီ ရောက်မင်းတရားကြီး ဖြစ်လာမယ့် အိမ်ရှေ့ မင်းသားရဲ့ အချီတော်အဖြစ် ခစားရတယ်။ ဒီတော့ သူ့သခင်လေးဟာ သူ့လက်ပေါ်မှာပဲ ကြီးလာခဲ့တာလို့ တောင် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ မင်းသားလေးကလည်း သူ့ရဲ့ အချီတော်ကို ‘ကျွန်’ ရယ်လို့ သဘောမထားဘူး။ အလွန်ချစ်ရှာတယ်။ ခေါ်တာတောင် ‘ဆရာ’ လို့ ခေါ်တာသာ ကြည့်တော့။

ညောင်ရမ်းမင်း ဆက်ဆက်မှာ နောက်ဆုံး မင်းဖြစ်တဲ့ ‘သောကြာမင်း’ ခေါ် ‘မဟာဓမ္မရာဇာဓိပတိ’

ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရားကြီး နန်းတက်လာတော့ ဝန်ကြီးကို 'ဘယကျော်သူ' ဆိုတဲ့ ဘွဲ့နဲ့တကွ အဆောင် အယောင်တွေပါ ချီးမြှင့်မြောက်စားတော်မူတယ်။ အဲဒီနောက် မကြာခင်မှာပဲ ဘယကျော်သူရဲ့ ဇနီးသည်က ကွယ်လွန်သွားတယ်။ သည်တော့ သူလည်း စိတ်လေဟန်တူပါတယ်။ အိမ်မှာလည်း အိမ်ထောင် ထိန်းသိမ်းသူ မရှိလေတော့ ကစဉ့်ကလျား ဖြစ်နေမှာပေါ့။ စားချိန်အိပ်ချိန်ဆိုတာမျိုးတွေကိုလည်း တယ်ပြီး ဂရုပြုဟန်မရှိဘူး။ ဒါကို အရှင်သခင်ဖြစ်တဲ့ ရှင်ဘုရင်က သတိထားမိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုသတိထားမိတာကို က သူတို့နှစ်ဦးရဲ့ တွယ်တာဆက်ဆံမှုကို ပေါ်လွင်စေတယ်။

ဒီအချိန်မှာ တိုက်ဆိုင်လာပုံက ဝန်ကြီးမှူးမတ် မျိုးရိုးထဲက အမျိုးသမီးမုဆိုးမ တစ်ယောက်ရှိနေတယ်။ သူက ခင်ပွန်းသည်ကွယ်လွန်သွားတော့ မိခင်လည်း ရှိနေသေးတာမို့ မောင်ငယ်တစ်ယောက်နဲ့ အတူ သားအမိသုံးယောက်နေကြတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ခြွေရံသင်းပင်းအလွန်ပြည့်စုံတဲ့ မိသားစုပါ။ မောင်ဖြစ်သူကလည်း စစ်ဘက်ကမှူးကြီးတစ်ယောက်ပါ။ အမိကကွယ်လွန်သွားတယ်။ မကြာခင်မှာပဲ မောင်ဖြစ်သူကလည်း ကွယ်လွန်ပြန်တယ်။ ဒီတော့ အမွေပစ္စည်းတွေ

အတွက် ပြဿနာဖြစ်လာတယ်။ အမွေဟာ အထက်
 သို့ မဆန်ရဘူးဆိုတဲ့ ဓမ္မသတ် ပညတ်ချက်လည်း ရှိနေ
 တယ်မဟုတ်လား။ ဒီတော့ အစ်မကြီး ဖြစ်သူဟာ
 မောင်ငယ်ရဲ့ ပစ္စည်းအမွေစုကို ယူပိုင်ခွင့် မရှိဘူး။
 အစ်မဖြစ်သူကလည်း သူ့မှာ ကိုယ်ပိုင် စည်းစိမ်တွေ
 ရှိနေလေတော့ မမက်မောပါဘူး။ ဒါကြောင့်လည်းနဲ့
 တိုက်ပြီး ဘုရင့်ဘဏ္ဍာတော်တိုက် သွင်းစေတယ်။
 ဒီအခါမှာ မင်းတရားကြီးက ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာကို
 နားချတာပဲ။ ဒီအကြောင်းကို ဝန်ကြီး ပြန်ပြီးရေးထား
 တာလေးကို ဖတ်ကြည့်စမ်းပါ။ လွမ်းစရာလေးမို့ပါ။

ချစ်သည်လူပေါင်း အိမ်ရှင်ဟောင်းလည်း၊
 လှဲပြောင်းရွှေ့ကာ၊ ခန္ဓာတည်မဲ့၊ ဖြစ်ခဲ့နောက်ဝယ်၊
 တစ်ယောက်တည်းသာ၊ ချုပ်ချာထင်ပေါ်၊ အမှုတော်ကို
 သွေချော်မကွက် ၊ ထမ်းဆောင်ရွက် ၊ မြဲချက်မှာပင်၊
 နေ့ဝင်ညဝင်၊ ဖင်ဖင်မူးမော်၊ ခေါ်တော်ခေါ်တော်၊
 ချိန်လျော်မဲ့ထွေ ၊ ညနေနံနက် ၊ ညဉ့်နက်သန်းခေါင်၊
 တိုင်အောင်ကြာစောက်၊ မရောက်အိမ်ရာ၊ ရှိသော
 ခါဝယ်၊ ထိပ်ချာထားတင်၊ ကျေးဇူးရှင်ကား ကြည်လင်
 မေတ္တာ၊ ဝါစာပေယျ၊ သင်္ဂဟကို ၊ နေ့ညမမေ့၊ ဆောင်မြဲ
 လေ့ဖြင့်၊ ချမ်းမြေ့ သာလှ၊ ရွှေခန်းဟ ၊ ဆရာအိမ်ဝယ်၊

အလွယ်တည်းလည်း၊ သိမ်းဆည်းမည့်သူ၊ ကိုယ်တူမရှိ၊
 ဖြစ်ဘိသောအား၊ မလျောက်လျားခဲ့၊ မယားမညီ ၊ ခိုမှီ
 လှာကြ၊ ဧည့်မလှ၊ ဆိုထစဉ်လျား၊ ထိုစကားလည်း၊
 မမှားမသွေ ၊ မှန်ပချေဟု ၊ တူနေပေါင်းရှက်၊ ငါစုံဘက်မှု၊
 ငဲ့ကွက်မခွါ၊ နားထောင်ပါဟု၊ သာယာဖြားဖြား၊ သားကို
 မိဘ၊ ဆုံးမတိုက်တွန်း၊ အိမ်ထောင်ညွှန်းသို့၊ ရွှေခွန်း
 ပျံ့ကြည်၊ ဗျာဒိတ်ရည်ကို ၊ ကြားသည်မှစ ၊ ရက်လ
 များမြောင်၊ ခုတိုင်အောင်ပင်၊ သည်းခေါင်ဆွတ်လွတ်၊
 ချစ်မြတ်ကြီးအင်၊ သည်အရှင်သို့၊ သည်းခေါင်ဆွတ်
 လွတ်၊ ချစ်မြတ်ကြီးအင်၊ သည်းအရှင်သို့၊ တူပင်မျှရာ၊
 ကမ္ဘာသာတိ၊ သင်္ချာသင်္ချေ၊ ကပ်လွန်လေလည်း၊
 တွေ့ချေဘယ်မှာ၊ ကြံ့ကြိုက်ပါလိမ့်၊ နှိုင်းရာမရ၊ အဘ
 သခင်၊ ကျေးဇူးရှင်ဟု ၊ မြော်တင်မိဖျား၊ ပြောစားသံချို၊
 ဆိုလည်းဆိုမြွက်၊ ရှိလက်ထိပ်ပြင်၊ မတင်ဖူးမိ၊
 မည်မရှိသည်၊ ပီတိရွှင်ပျော်လန်းလန်းတည်း ။ ။

‘ဖင်ဖင်’ ဆိုတာက အဖန်ဖန်လို့ ဆိုလိုတာပါ။
 ‘ဝါစာပေယျ’ ဆိုတာက ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုလို
 တာပါ။ ဟံသာဝတီရောက်မင်းတရားကြီးက စိတ်နှလုံး
 အလွန်နူးညံ့တော်မူဟန်ရှိတယ်။ အပြောအဆိုလည်း
 ချိုသာဟန်ရှိပါတယ်။ မင်းတရားကြီးနဲ့ ဝန်ကြီးဟာ
 ကျွန်-အရှင်ဆက်ဆံရေးမျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ သွေးသား

ရင်းချာလို ရင်းနှီးနေကြပုံရပါတယ်။ မင်းတရားကြီးက ဘယ်လောက်ပင် အရေးပေးထားသော်လည်း ဝန်ကြီးကရောင့်တက်ရောဝင်မနေဘဲ အရှင်သခင် အဖြစ် မြတ်နိုးရုံသေမှု မပျက်အောင် နေတတ်ပါ လိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်လည်း မင်းတရားကြီးက ချစ်မြတ် နိုးတာဖြစ်မှာပေါ့။ ဝန်ကြီးက နန်းတော်ဝင်းထဲမှာပဲ နေရမှာပေါ့။ ဒီတော့ နေ့နေ့ညညဆိုသလို မင်းတရား ကြီးနဲ့တွေ့နေရမှာပေါ့။ နောက်ပြီး ညဉ့်နက်သန်းခေါင် တိုင်အောင် အိမ်ပြန်မရောက်ဘဲ စိတ်လေပြီး သွားလာ နေတတ်တာကိုလည်း သိနေတော့မှာပေါ့။ စိတ်ထင် မှန်းပြီးပြောရရင် ‘လယ်သမား’ ‘ထန်းတက်သမား’ ‘လှေသမား’ စတဲ့ ဆင်းရဲသားတွေရဲ့ ဘဝဝန်းကျင်ကို အဲဒီအချိန်မှာ သေသေချာချာ ထိတွေ့ခဲ့တယ်လို့တောင် ထင်မိပါတယ်။ နောက်ပြီး အဲဒီတျာချင်းတွေမှာ များသောအားဖြင့် သူတို့တစ်တွေ မြိန်ရေရှက်ရေ ထမင်းစားကြပုံကို အားကျစိတ်နဲ့ ရေးထားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ သူကတော့ စားလို့မမြိန် အိပ်လို့ မပျော်ဖြစ်နေရှာမှာကိုး။ ဒါကြောင့် သူတို့တစ်တွေက ဘာမှမဟုတ်တဲ့ ဟင်းတွေနဲ့ အားရပါးရ ‘ငုံ့လျက်ကိုယ် စီသာ ဆုပ်ကာလွေး’ ကြတာကို စာဖွဲ့တာ ဖြစ်မှာပေါ့။

ဒါကို အရှင်သခင်ဖြစ်တဲ့ မင်းတရားကြီးက

သိနေတော့ မနေနိုင်တော့ဘူး။ “ဆရာရယ် . . . . .
 အိမ်ရှင်မ မရှိတော့ ဆရာ့မှာလည်း စိတ်လေပြီး
 ဟိုသွားဒီသွား ၊ သန်းခေါင်သန်းလွဲတောင် အိမ်ပြန်
 မရောက်ဖြစ်နေပြီ။ နောက်ပြီး အိမ်ရှင်မ မရှိတော့
 ကိုယ့်ကိုမို့ခိုတဲ့သူတွေ ဘာတွေလာရင်တောင် ဧည့်မလှ
 ဖြစ်နေမှာပေါ့။ ဒီတော့ . . . ” စသည်အားဖြင့် နားချ
 ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကို ဝန်ကြီးကလည်း “ဪ. . . .
 ငါ့အပေါ် မိဘက သားသမီးကို ဂရုစိုက်သလို
 ချစ်ခင်ရှာပေတယ်” ကျေးဇူးတင်တယ်။ ဒါကြောင့်
 ဒီလိုအရှင်သခင်မျိုး ကမ္ဘာအဆက်ဆက်မှာတောင်
 တွေ့နိုင်မယ် မဟုတ်ပေဘူးလို့ ရေးခဲ့တာပေါ့။

ဝန်ကြီးက သူ့အရှင်သခင်လေးကို
 ဘယ်လောက်ချစ်လိုက်သလဲဆိုရင် ကြည့်ပါဦး။

တရားအလျော်၊ သက်တော်မြင့် ရှည် ၊
 ဘုန်းတော်တည်၊ ကြံစည်ရာရာ ၊ မကြာလျင် လျား၊
 အောင်စေသားဟု ၊ ထိပ်ဖျားဆယ်ချောင်း ၊ စုံကာ
 ပေါင်းလျက် ၊ ဆုတောင်းမေတ္တာ၊ ပြုသည်သာလျှင် ၊
 ထိပ်ချာဖုန်းမော်၊ ကျေးဇူးတော်ကို၊ သင့်လျော်ဆပ်ရာ၊
 မထောင်းတာဟု ၊ စိတ်မှာယူဆ ၊ ကောင်းမှတ်ရ၏၊
 ဘဝသည်ဝယ်၊ ယခုနှယ်လျှင်၊ များကြွယ်သံသာ၊
 နောင်သောခါလည်း၊ မကွာဆင့်ဆင့်၊ ရှင်နှင့်ကျွန်သာ၊

ဆက်ကာကာလျှင် ၊ ဖြစ်ပါရကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်တောင်းသည်၊ ရည်ချောင်းမြဲမြဲသေချာတည်း။

သက်တော်ရှည်၊ ဘုန်းတော်ကြီးလို့ တရားနဲ့ အညီ နိုင်ငံတော်ကို အုပ်စိုးနိုင်ပါစေ ၊ ကြံသမျှစည်သမျှ အောင်မြင်တော်မူပါစေလို့ လက်စုံမိုးပြီး ဆုတောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုဆုတောင်းတာလောက်နဲ့ ကျေးဇူးတော် မပြေနိုင်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် သံသရာ အဆက်ဆက် ဘဝအဆက်ဆက်မှာ မင်းတရားကြီးနဲ့ အရှင် - ကျွန် အဖြစ်ဆုံပါရစေလို့ ဆုတောင်းတယ်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ်မှာ အရှင်နဲ့ ကျွန် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ဒီလောက်တွယ်တာ ချစ်ခင်ကြတာ အလွန်ရှားတယ်။ ဒါမျိုးလေးတွေကို တွေ့လိုက်ရတဲ့အခါ စိတ်ထဲမှာ လွမ်းလွမ်းဆွေးဆွေးဖြစ်မိတယ်။ ဗိုလ်မင်းပြတ်ဇေသတော့ ရာဇာဓိရာဇ် ဝမ်းနည်းပမ်းနည်း ငိုတာ၊ လဂွန်းအိမ်ရဲ့ အလောင်းကိုတွေ့တဲ့အခါ ရာဇာဓိရာဇ်က အလောင်းကို ဖတ်ငိုတာတွေ ဖတ်ရတဲ့အခါ စိတ်ထဲမှာ လွမ်းလွမ်းဆွေးဆွေးကြီး ဖြစ်နေမိတော့တာပဲ။ စကားကြုံလာလို့ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ဆရာဇော်ဂျီဟာလေ (ကိုယ့်ဆရာမို့ ကိုယ်မွန်းတာမဟုတ်ပါဘူး) သိပ်ကို အပြောတတ်တာပဲ။ “တကယ်လို့ မြန်မာ့သမိုင်းဟာ ခရီးလမ်းကြီးတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ရင်

မင်းခေါင်နဲ့ ရာဇာဓိရာဇ်တို့ခေတ်မှာ အတော်ကြာကြာ လေး နားနေချင်တယ်” တဲ့။ ဆရာ့စကားလေးဟာ ဘယ်လို နားဝင်ချိုမှန်းကို မသိဘူး။

အခုလည်း မြန်မာစာပေသမိုင်းဟာ ခရီးလမ်း ကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေခဲ့ရင် ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရား ကြီးနဲ့ ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာတို့ခေတ်မှာ အတော်ကြာ ကြာလေး နားနေချင်မိတယ်လို့ ပြောရတော့မှာဘဲ။

ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာအကြောင်းကို ပြန်ကောက်လိုက်ရဦးမယ်။ ဝန်ကြီးက မေတ္တာတရား လည်း အလွန်ကြီးမားပုံရတယ်။ တစ်ဖက်သား ကိုလည်းဘယ်သူ့ကိုမဆို အလေးထားတတ်ပုံရတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း လယ်သမား ထန်းသမားတွေရဲ့ နေ့စဉ်ဘဝကို ချစ်စိတ်နဲ့ ရေးဖွဲ့နိုင်တာပေါ့လေ။ ဝန်ကြီးက အရှင်သခင်စုံဖက်ပေးတဲ့ ဇနီးသည် ကိုလည်း မြတ်မြတ်နိုးနိုးချစ်ရှာတယ်။ ဇနီးသည်ကို ဖွဲ့ထားလိုက်တာလေးကလည်း တကယ့်ကိုလှပေ တာပဲ။ ကြည့်ပါဦး - -

စုံဘက်တော်မူ ၊ အတူတကွ ၊ ပေါင်းနေရ သော်၊ နေကြစိတ်ရှိ ၊ အမိတစ်ခါ။ ပေါ်ပြန်လှာသို့၊ မေတ္တာခွေရစ် ၊ ရိုသေချစ်၏။ မညစ်မညူး၊ လွန်ကျူး ကြည်ဖြူ လူလည်းချစ်နေ၊ ရိုသေတုပ်ကွ၊ မယားအပြား၊

ခုနှစ်ပါးတွင် ၊ မြတ်ဖျားထားသည်၊ ဒါသီမည်ဟု ၊
ဆက်တည်သဖြင့် ၊ ကောင်းကျင့်မြတ်မှတ် ၊ လင်၌
ဝတ်လည်း ၊ မချွတ်စေရ . . .

‘အမိတစ်ခါ၊ ပေါ်ပြန်လှာသို့’ ဆိုတာလေးကို
ကြားလိုက်ရရင် ဝန်ကတော်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဘယ်
လောက်များ ကြည်နူးလိုက်လေမလဲလို့ မှန်းပြီး
မြင်ယောင်ကြည့်မိတယ်။ မယားအပြား ခုနှစ်ပါး
ရှိတာမှာ အမြတ်ဆုံးဟာ ကျွန်နှင့်တူသော မယားပေ
ကိုး။ ဝန်ကြီးက ဇနီးသည်ကို အမိနဲ့တူတယ်တဲ့။
အမြင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်သော ကျွန်နှင့်တူသော မယား
လည်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဒါပေမယ့် ဝန်ကြီးက
အိမ်ထောင်ရေး ကံမကောင်းရှာပါဘူး။ အဲဒီဇနီးဟာ
လည်း နှစ်နှစ်လောက်ပဲ ပေါင်းလိုက်ရတယ်။ ကွယ်လွန်
သွားရှာပြန်ပါတယ်။ ချစ်တတ်သူတွေဟာ အလွန်ခံစား
ရတတ်မြဲမဟုတ်လား။ ဝန်ကြီးက အလွန်ချစ်တတ်
တဲ့သူဆိုတော့ သူခံစားရပုံလေးကို “မဏိကတ်ပျို့”
နိဂုံးမှာ ဒီလိုဖွဲ့ထားခဲ့ပါတယ် . . .

နှမလည်းသွင် ၊ မိခင်းလည်းမှန် ၊ ခင်ပွန်း
အဆွေ ၊ ကျွန်ရာနေသည်၊ မသွေမေတ္တာ၊ ကြင်နာမြင်ပင်၊
အိမ်ထောင့်ရှင်နှင့် ၊ ဘယ်တွင်ဒေါသ၊ မြူမှုဆံ့ရှိ၊

မငြိတွေးခေါ် ၊ ရှင့်မှုတော်ကို၊ သာပျော်စိတ်ကြည်၊
 ထမ်းပါသည်ကို ၊ မရှည်နှစ်ဆစ် ၊ နှစ်နှစ်စံပ၊ မပေါင်းရ
 ပါ။ သေမင်းခွါ ၊ အူချာပြတ်မျှ ၊ ကွေကွင်းရအောင်၊
 ရူတမပြေ ၊ စွဲလမ်းနေလည်း၊ အိမ်ဆွေမွေးမယ်၊ ရှိသည့်
 နှယ်လျှင် ၊ စိတ်ဝယ်ထင်လျက် ၊ တသက်သက်သာ၊
 နက်ဖန်ခါလျှင် ၊ ပေါ်လာနိုးနိုး၊ သန်းညှိုးမူးမော်၊
 သန်ဘက်သော်လည်း ၊ ဖူးမျှော်ရမည်၊ စိတ်စွဲရည်၊
 ကြံစည်ပျံ့လွင့်၊ တထင့်ထင့်ပင်၊ နှစ်မြင့်ကြာရှည်၊
 မျက်ရည်ရှိုန်းနူး၊ ရရှိဖူး၏ . . .

‘ဒေါသ’ ဆိုတာက ဒီနေရာမှာ အမျက်ကို ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ ‘အပြစ်’ ကိုဆိုလိုတာပါ။ အပြစ်ဆိုလို့ မြူလောက်တောင် မရှိခဲ့တဲ့ ဇနီးသည်ပေါ့။ နှမလေးကိုလည်း ချစ်ရ၊ မိခင်ကိုလည်း ချစ်ရ၊ မိတ်ဆွေကောင်းလိုလည်း အားကိုးရ ဆိုတာလေးတွေ ရေးသွားလိုက်ပုံဟာ ဝန်ကြီးရဲ့ မေတ္တာဓာတ် ကြီးမားပုံ ကို ထင်းထင်းကြီး ပေါ်လွင်နေစေတော့တာပါပဲ။

အလွန်ချစ်ပြီး အရှင်သခင်ရဲ့ အမှုတော်ကို ပျော်ပျော်ကြီးထမ်းနေတုန်းမှာ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန် သွားဟန်တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဟိုနား ဒီနားခရီးသွား လိုက်သလို ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်ပြီး နက်ဖန်ပဲ ရောက်လာ တော့မလိုလို့ သန်ဘက်ခါပဲ ရောက်လာ တော့မလိုလို့

အမှတ်မထင် ယောင်ယောင်မှားမှား မျှော်လင့်နေရင်း
သွေသွားပါလား၊ ဘယ်တော့မှ ပြန်လာတော့မှာ
မဟုတ်ပါလားလို့ တွေးမိလိုက်တော့မျက်ရည် မဆည်
နိုင်အောင်ဖြစ်ပုံကို ရေးထားလိုက်တာများ ဖတ်ရတဲ့သူ
တကယ့်ကို ရင်နင့်လောက်ပါပေတယ်။

တို့များတစ်တွေက ဦးပုညရဲ့ စာတွေကို
ရှေးဦးတွေ့ရတာမဟုတ်လား။ ဝန်ကြီးရဲ့ သူဇာပျို့ကို
နောက်မှ တွေ့ကြရတာကိုး။ ဦးပုညရဲ့ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း
ဝတ္ထုကို ငယ်ငယ်လေးကတည်းက ဖတ်ပြီးလွမ်းခဲ့
ရတယ်။ နောက်ဆုံး ဇာတ်သိမ်းပိုင်းမှာ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း
ရဲ့ အလောင်းကို မီးသဂြိုလ်အပြီးမှာ မဟာသုဘဒ္ဒါ
မိဖုရား လွမ်းပုံကို ဦးပုညက . . .

ခေါ်ယောင်မျှော်ကာ၊ ပေါ်လာလိမ့်နိုး။
ထင့်ကိုဆိုင်းလင့်၊ တဖင့်နွဲ့နွဲ့၊ မျက်ရည်ရွှဲနှင့် . . .

ဆိုတာလေးကို ဖတ်လိုက်ခဲ့မိစဉ်က
ဦးပုညဟာတကယ်ကို ကောင်းပါပေရဲ့၊ စိတ်ကူး၊
စိတ်သန်းလည်း ဆန်းပါပေရဲ့လို့ အောက်မေ့ခဲ့ဘူး
တယ်။ ခုကျတော့ ဦးပုညဟာလည်း တို့များလိုပဲ
ဝန်ကြီးရဲ့ အလွမ်းကို ခံစားမိရှာပေလိမ့်မယ်လို့
တွေးလိုက်မိပါတယ်။

ကဲ - - အထက်မှာပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပါပဲ၊ သူဇာ

မင်းသမီးလေးနဲ့ အိမ်ရှေ့မင်းသားလေးတို့ရဲ့ ဇာတ်လမ်း
 ကောင်းပုံက တစ်မျိုး၊ ဝန်ကြီးရဲ့ နိဂုံးဇာတ်လမ်းကောင်း
 ပုံက တစ်မျိုးပါပဲ။ အရှင်ဖြစ်သူ ဟံသာဝတီကို ပါသွား
 တော့ ကျွန်ဖြစ်သူလည်း ပါရတော့တာပေါ့။ ကွယ်လွန်
 ကြတော့ ဟံသာဝတီပါ မင်းတရားကြီးက အသက်
 ၄၀လောက်၊ ဝန်ကြီးက အသက် ၇၀ လောက်ရှိပါပြီ။
 သန်လျင် ကျိုက်ခေါက်ဘက်ကို ရောက် လိုက်ရင်
 ဝန်ကြီးကို မလွမ်းဘဲမနေနိုင်ဘူး။

သူ့ဇာကို ချစ်နေမိတာကိုး။ ။

(ရွက်နုဝေ၊ မေလ ၊ ၁၉၉၉)

ဆရာဇော်ဂျီဟာလေ

(ကိုယ့်ဆရာမို့ ကိုယ်မှန်းတာမဟုတ်ပါဘူး)

သိပ်ကို အပြောတတ်တာပဲ။

“တကယ်လို့ မြန်မာ့သမိုင်းဟာ

ခရီးလမ်းမကြီးတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ရင် မင်းခေါင်နဲ့

ရာဇာဓိရာဇ်တို့ခေတ်မှာ အတော်ကြာကြာလေး

နားနေချင်တယ်” တဲ့။

ဆရာ့စကားလေးဟာ

ဘယ်လို နားဝင်ချိုမှန်းကို မသိဘူး။

မင်းလှိုင်မင်္ဂလာရတနာပျဉ်း (၁)

မန်လည် မင်္ဂလာရတုများ (၁)

ဂန္ထဝင်မိတ်ဆက်ကို ရေးရာမှာ လေးလေးနက်နက်တွေကိုချည်း ဆက်တိုက်ရေးနေရင် စာဖတ်သူ လူငယ်တွေမှာ ပျင်းရိငြီးငွေ့သွားမှာ စိုးတာကြောင့် ပေါ့ပေါ့ပါးပါးလေးတွေကိုလည်း အလှည့်ပေးပြီး ရေးသွားပါဦးမယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒီတစ်ခါမှာတော့ ဖြင့် မန်လည်ဆရာတော်ရဲ့ ‘မင်္ဂလာရတု’ တွေကို မိတ်ဆက်ပေးလိုက်ပါရစေ။

ဒီမင်္ဂလာရတုတွေကို ‘သျှိုးလိုက်ရတု’ လို့ လည်းခေါ်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ဖြင့် ‘သျှိုး’ က နေပြီး ‘ရွဲ’ ကိုပြောင်းသွားပါတယ်။ ရှင်ပြုအလှူမင်္ဂလာ ပွဲတွေမှာ ‘ရွဲတိုက်’ တယ်ဆိုတာ ကြားဖူးကောင်း ကြားဖူးပါလိမ့်မယ်။ မောင်ရင်လောင်း သီချင်းထဲမှာ တောင် ‘ရွဲတိုက်’ သံကလေးတစ်ချက်ကို တွေ့လိုက်ပါ

သေးတယ်။ ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်ရေးတဲ့ ‘ပြောသံ’ ကို သီချင်းဖွဲ့ပြီး ‘ဥက္ကလာမောင်’ သီဆိုထားတဲ့ ‘တောအလှူ’ သီချင်းထဲမှာလည်း ‘ရွဲတိုက်’ သံလေး တစ်ချက် ထည့်ထားတာ ကြားလိုက်ရပါသေးတယ်။

ရှေးခေတ်က ရှင်ပြုအလှူမင်္ဂလာ လုပ်ကြပြီ ဆိုရင် မောင်ရှင်လောင်းရဲ့ သူငယ်ချင်းတွေက သူတို့ သူငယ်ချင်း မောင်ရှင်လောင်းကို လက်ကငင်ပြီး မဏ္ဍပ်အတွင်း သွင်းကြပါတယ်။ ရှင်လောင်းသွင်းတယ် လို့လည်းခေါ်ပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ဘိသိက်ဆရာလို ရှင်လောင်းသွင်း အခမ်းအနားလုပ်ပေးတဲ့ ရှင်လောင်း သွင်း ဘိသိက်ဆရာကို ငှားရတဲ့အခါလည်း ရှိပါတယ်။ သူ့ခေတ်ရဲ့ သူ့အခါမှာတော့ အဲဒီရှင်လောင်းသွင်းတဲ့ လူတွေကလည်း တယ်ပြီးခေတ်ကောင်းခဲ့ဆိပ်။ သူတို့ ရွတ်ကြတဲ့ စာတွေကလည်း အလွန်ပဲ ပြောင်မြောက် တယ်လို့ ပြောကြတာမှတ်သားခဲ့ရဖူးပါတယ်။ ငါတို့ ကြားခဲ့ရဖူးသလောက်ကို (စကားကြုံလာလို့) ပြော လိုက်ရပါဦးမယ်။ တောင်တွင်းကြီးမြို့ရဲ့ အနောက် ဘက် ၈ မိုင်ကွာလောက်မှာ သဖန်းကုန်း ဆိုတဲ့ရွာရှိ ပါတယ်။ အဲဒီရွာက သူငယ်ချင်း တစ်ယောက် ပြောပြ တာကို အမှတ်မထင် မှတ်သားလိုက်ရတာပါ။ တစ်ခါ မှာ ‘မိတဆိုးရှင်ပြု’ လေး တစ်ခုလုပ်တယ်။ စီးပွားရေး

တောင့်တင်းတော့ အတော်လေး ခမ်းခမ်းနားနား လုပ်လိုက်တယ်ပေါ့။ ဒီမှာ ရှင်လောင်းသွင်းတဲ့ ဘိသိက် ဆရာက မိခင်ကိုယ်တိုင်က ရှင်လောင်းကို ဆံချတဲ့ အခါမှာ ပိတ်ဖြူစွန်းကို ဖခင်နဲ့ အတူကိုင်စေချင်ကြောင်း၊ မိခင်မရှိတော့ လွမ်းတမိကြောင်း၊ ကောင်းကင် တာဝတိံသာက ဆင်းလာပြီး သင်္ကန်းတောင်းကို ရွက်စေချင်တဲ့ အကြောင်း ဆိုတာမျိုးတွေကို ဆိုင်းတစ်လှည့် အဆိုတစ်လှည့်နဲ့ ရှင်လောင်း သွင်းလိုက်တာ တစ်ဆွေတစ်မျိုးလုံး မျက်ရည်မဆည် နိုင် ရှိုက်ကြီးတင် ဖြစ်ကြပြီး ၊ အလှူပွဲဟာ ငိုပွဲကြီး ဖြစ်သွားလို့ ရှင်လောင်းသွင်းဆရာကို တော်ပါတော့လို့ ဝိုင်းပြီး တောင်းပန်ယူရတယ်လို့ ပြောပြပါတယ်။

ပြောချင်တာက ရှေးခေတ်က ခုလို လေယာဉ်ပျံခေတ် ၊ ခုံးပျံခေတ် ၊ ဂဒေါဂ်မျောခေတ် မဟုတ်ဘဲ အေးအေး ဆေးဆေး ခေတ်ဖြစ်လေတော့ ရှင်လောင်းလှည့်တာ ရှင်ပြုတာကို အေးအေး ဆေးဆေး ဖြေးဖြေး နှေးနှေးပဲ။ ရှင်လောင်းကို မြင်းနဲ့ လှည့်တယ်။ နားထွင်းမိန်းကလေးကို လှည်းယာဉ် ကျော့နဲ့လှည့်တယ်။ ဘေးကကြည့်တဲ့လူကလည်း သေချာ အေးအေး ဆေးဆေး ကြည့်ရတာ။ ခုခေတ် ရန်ကုန်မှာ ရှင်လောင်းလှည့်တာမျိုး မဟုတ်ဘူး။

ရန်ကုန်မှာ ရှင်လောင်းလှည့်တာ မင်းတို့လည်း မြင်ဖူး
 ကြပါလိမ့်မယ်။ လောက်စပီကာနဲ့ ‘ဗုံခြမ်းဗုံခြမ်း’ နဲ့
 အော်ဂင်တီးသံပါကြားလိုက်လို့ ဘာပါလိမ့်မလဲလို့
 လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ မော်တော်ကားနောက်မြီးပဲ
 မြင်လိုက်ရတော့တယ်။ ဘေးကလူပြောတော့မှ
 ‘အော်. . . ရှင်လောင်းလှည့်တာကိုး’ လို့ သိလိုက်ရ
 တော့တာ။

ဒီတော့ ရှေးခေတ်က ကဗျာတွေကို
 လေ့လာပြီဆိုရင် သူတို့ခေတ်က အခြေအနေကိုလည်း
 သိပါဦးမှဖြစ်တာ။ အထက် ပြောခဲ့သလို အေးအေး
 ဆေးဆေးခေတ်။ အချိန်ကိုဘာမှ ငဲ့နေစရာမလိုတဲ့
 ခေတ်။ အချိန်တွေပိုနေတဲ့ခေတ်။ ပိုက်ဆံငွေကြေး
 ရှိရင်ရှိသလို ရှင်ပြုမင်္ဂလာကိုပဲ သုံးလေးရက်လောက်
 လုပ်ချင်လုပ်နေကြတာ။ ရုံးပိတ်ရက်တို့ ဘာတို့ကို
 ထည့်ပြီးစဉ်းစားစရာ လိုတာမဟုတ်ဘူး။ ဒါတွေကို
 အခြေခံ သိထားဖို့လိုပါတယ်။

သျှိုးလိုက်ရတု

အထက်မှာ ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မောင်ရှင်
 လောင်းကို သူငယ်ချင်းတွေက ပိုင်းဝန်းခေါ်ငင်ထား
 ကြပြီး မဏ္ဍပ်အတွင်း ဝင်လာကြတယ်။ အဲဒီမှာ အသံ

ကောင်း အဆိုကောင်းတဲ့ သူငယ်ချင်းက ရတုကိုတိုင်ပြီး ဆိုရတယ်။ ရတုတစ်ပိုဒ် ဆုံးလိုက်တိုင်းမှာ ကျန်တဲ့ အဖွဲ့က ‘ရွဲ’ လို့ အော်ကြတယ်။ ရတုတစ်ပိုဒ်ဆိုတာ ကလည်း အရှည်ကြီးမဟုတ်ဘူး။ ခပ်တိုတိုလေးပါ။ မူလကတော့ ‘သျှီး’ လို့ အော်ခဲ့ကြဟန်တူပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ ‘ရွဲ’ လို့ အော်တာပဲ ကြားဖူးပါတော့တယ်။ “သျှီး” ဆိုတာက ‘သျှီရီ’ ကျက်သရေ မင်္ဂလာ ပြည့်စေသတည်း ဆိုတာမျိုးဖြစ်တယ်လို့ ဆရာကြီးများပြောတာ မှတ်သားရဖူးပါတယ်။ ဒီဆောင်းပါးမှာတော့ ‘ရွဲ’ လို့ပဲ သုံးပါတော့မယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာလည်း အလှူကြီးနေမတိုင်မီ ညနေပိုင်း လောက်မှာ မောင်ရှင်လောင်းကို သူငယ်ချင်းတွေက ပိုင်းဝန်းခေါ်ဆောင်ပြီး မောင်ရှင်လောင်းရဲ့ ဆွေတွေ မျိုးတွေ အိမ်တွေကိုသွားပြီး ရွဲတိုက်ကြတာလဲရှိတယ်။ ကာလသားပေါက်စဘာဝ ပျော်ပျော်ပါးပါး မုန့်ဖိုး တောင်းကြတာပါပဲ။ ဆွေမျိုးတွေကလည်း ဆုပေး ရတာပေါ့။ ကာလသားပေါက်စလေးတွေရော မောင်ရှင်လောင်းပါ ပျော်ရတဲ့ပွဲပါ။ မောင်ရှင်လောင်း က ပိုးပန်းနေသူ၊ သို့မဟုတ် မောင်ရှင်လောင်းရဲ့ ချစ်သူ အိမ်ဖြစ်နေရင်၊ ရွဲတိုက်ခေါင်းဆောင် ပိုးပန်းနေသူ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ရဲ့ အိမ်ဖြစ်နေမယ်ဆိုရင်

သူတို့ အချင်းချင်း ဓာတ်သိတွေ့မို့ ဘယ်လောက် ပျော်နေကြမယ်ဆိုတာ မှန်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

သျှိုးလိုက်ရတုရဲ့ အသံအသွားအလာလေးကို ရိပ်မိအောင် နဲနဲထုတ်ပြလိုက်ပါတယ်။ မာန်လည် ဆရာတော်ရဲ့ ‘အသဒိသ’ ရတုက အစပိုဒ်လေးတွေကို ထုတ်ပြလိုက်ပါတယ်။ နောက်တော်သားတွေက ရွဲလိုက်ရတဲ့နေရာမှာ ‘ရွဲ’ ဆိုတာကိုပါ ထည့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ကြည့်ပါဦး

ဇာတိပုည ၊ ဂုဏ်မာနဖြင့် ၊ သံပကြူး ရိုက်တွန် . . . ရွဲ

မိုးစွန်ထောင်လွှား ၊ မျိုးလေးပါးတို့ ၊ တက်ပွား မာန်တန်ခွန်ကို . . . . ရွဲ

လွန်ထက်လွန်သည်၊ သည်းဝှန်စက်မုန်တိုင်း၊ ခြေတော်ရင်းအောက်၊ မြူနယ်ပျောက်အောင် ၊ လှုပ်ချောက် ဖြတ်ချွေပိုင်းသား . . . . ရွဲ

တုမဲ့နှိုင်းသည်၊ စံခိုင်းဘက်မမြင် ၊ ဥက္ကာဘိဇာတ်၊ ဥက္ကာနတ်သည်၊ သက္ကဋ်သာကီစင် တည်း . . . ရွဲ

ခုခေတ်လို အသံချဲ့ စက်တွေဘာတွေလည်း မရှိသေးဘူးမဟုတ်လား။ ဒီတော့ အသံပေါက်ပြီး အာရှင်းတဲ့ ကျောင်းသား နှစ်ယောက် သုံးယောက်က

တစ်လှည့်စီ တိုင်ရတယ်။ တို့များခပ်ငယ်ငယ်က တောအလှူတစ်ခုမှာ ‘ရွဲတိုက်’ တာ ကြားလိုက်ဖူးပါ သေးတယ်။ ကျောင်းသားနှစ်ယောက်က တစ်လှည့်စီ တိုင်တာပါ။ အတော်လေး နားထောင်လို့ ကောင်းတာ ကို မှတ်မိနေပါသေးတယ်။ ‘တိုက်’ ဆိုတာဟာ ‘တိုင်’ တာပါပဲ။ ရွဲတိုက်တယ်ဆိုတာ ရွဲတိုင် တာပါပဲ။

မာန်လည်ဆရာတော်လို့ ဆိုလိုက်ရင် မဟာ သူတကာရီ မဃဒေဝလင်္ကာကြီးကို ပြေးပြီး မြင်ယောင်လိုက်မိတာချည်းပါပဲ။ ကြောက်ခမန်း လန့်မခန်း ကောင်းတဲ့ လင်္ကာကြီးပါပဲ။ အဲဒီ လင်္ကာကြီး ကို အမှာစာရေးတဲ့သူက လင်္ကာကြီးဖြင့်ပင် ကဗျာ ပါရဂူ အောင်လံတော်ကြီးကို လွှင့်ထူတော်မူခဲ့သည်လို့ ရေးခဲ့တာ တကယ့်ကို ရေးလောက်လို့ ရေးလိုက်တဲ့ အမှာစာ ဆိုလောက်ပါပေတယ်။ အဲဒီလို ခန့်ထည် လေးနက်တဲ့ စာတွေကို ဖတ်လိုက်ရတော့ စာကိုဖတ် နေရင်း ဆရာတော်ကို ကြောက်လာတယ်။ သူ့စာသံထဲ မှာ သူ့အသံက ဟိန်းပြီးထွက်နေသလို ခံစား ကြားယောင်နေရတာကိုး။ မကြောက်ဘဲ နေနိုင်ပါ့ မလား။ ဒါပေမယ့် ဒီသျှိုးလိုက်ရတုတွေကို ဖတ်လိုက်ရ ပြန်တော့ ဆရာတော်ကြီးကို ချစ်လာမိ ပြန်တယ်။ ဆရာတော်က ကလေးတွေကို တယ်ချစ်တတ်တာပဲ။

တယ်အလိုလိုက်တာပဲလို့ ခံစားမိပြန်တယ်။ ဒါတွေက နောက်ပိုင်း ရောက်မှ ရှင်းလာပါလိမ့်မယ်။

ဆရာတော်က အလှူအကြောင်းတွေ၊ အလှူရှင်ရဲ့ အကြောင်းတွေ ၊ ဒါနအကြောင်းတွေ ၊ သာသနာတော်အကြောင်းတွေကို မဖွဲ့ဘူး။ ဇာတ်တော် တွေကိုပဲ ဖွဲ့တယ်။ ကြားနာသူတွေ ဗဟုသုတ ရစေချင်တဲ့ စေတနာကြောင့် ဖြစ်မယ်ထင်ပါတယ်။ ပထမဆုံး ‘အသဒိသ’ ရတုကို တင်ပြလိုက်ပါတယ်။

အသဒိသဝတ္ထု

အသဒိသဝတ္ထုကို လူတိုင်းမသိကြဘူး။ သိတဲ့လူနည်းတယ်။ ဒါကြောင့် မူရင်းဝတ္ထုအကြောင်း လေးကို အတိုချုပ်တင်ပြ လိုက်ပါဦးမယ်။

ဗာရာဏသီဘုရင် မင်းမြတ်မှာ သားတော် တစ်ယောက်ဖွားမြင်တယ်။ အသဒိသ လို့ အမည် မှည့်တယ်။ အသဒိသ မင်းသားပြေးတတ်လွှားတတ် အရွယ်ရောက်တော့ နောက်သားတော် တစ်ယောက် ကို ဖွားမြင်တယ်။ ဗြဟ္မဒတ် လို့မှည့်တယ်။ အသဒိသမင်းသား ဆယ့်ခြောက်နှစ်ရောက်တော့ တက္ကသိုလ်ပြည်ကို ပညာသင်သွားရတယ်။ လေး အတတ်မှာ သူမတူအောင် ထူးချွန်တယ်။

ဗာရာဏသီမင်းကြီးက ငါမရှိရင် သားတော်ကြီး အသဒိသကို ထီးနန်းပေးပြီး ဗြဟ္မဒတ်ကို အိမ်ရှေ့ အရာနှင်းကြလို့ မှာကြားပြီး နတ်ရွာစံသွားတယ်။ အသဒိသမင်းသား ပြန်ရောက်လာတော့ ထီးနန်းကို အပ်နှင်းပေမယ့် လက်မခံဘူး။ ညီတော်ကိုပဲ ထီးနန်းသိမ်းစေတယ်။ အဲဒီမှာ မလိုသူ တွေက ဗြဟ္မဒတ်မင်းကို တွန်းကြတိုက်ကြလုပ်တော့ ဗြဟ္မဒတ်က အသဒိသကို သံသယဖြစ်လာတယ်။ အသဒိသ မင်းသားအကျိုးကို လိုလားတဲ့သူတွေက ဒီအကြောင်းကို ပြောပြတော့ အသဒိသ လည်း အမျက်ထွက်တာနဲ့ တိုင်းတပါးကိုထွက်ပြီး ဘုရင် တစ်ပါးထံမှ လေးသည်တော်အဖြစ် ခစားတယ်။ သူ့ကိုဘုရင်ကပေးတဲ့ ရိက္ခာလစာဟာ တစ်ခြား လေးသမားတွေကို ပေးတာထက်များတော့ တခြား လေး သမားတွေကလည်း သိပ်တော့ မကျေနပ်ကြ ဘူး။

ဒါနဲ့ တစ်နေ့မှာ ဘုရင်က ဥယျာဉ်တော် ကစားထွက်တယ်။ ဥယျာဉ်တော်ထဲမှာ ဘုရင်က ကျောက်ဖျာတစ်ခုကို ဘေးကတင်းတိမ်ကာပြီး စံမြန်းနေရင်း မော့ကြည့်လိုက်တော့ သရက်သီး တစ်လုံးကို မြင်လိုက်မိတယ်။ လူတက်ခူးလို့ ရနိုင်

တာမျိုးမဟုတ်ဘူး။ လေးနဲ့ပစ်ယူရမယ့် သရက်သီး
ဖြစ်နေတာကို သိတယ်။ လေးသည်တော်တွေကို
ပြောတော့ သူတို့က လေးသည်တော်အသစ်ရဲ့
စွမ်းရည်ကို စမ်းသပ်သင့်ကြောင်း လျှောက်ထားကြ
တယ်။

ဒီတော့မှ အသဒိသမင်းသားက တက်သော
မြားနဲ့ရတဲ့ သရက်သီးကို အလိုရှိပါသလား။
သက်သော မြားနဲ့ ရတဲ့ သရက်သီးကို အလိုရှိပါသလား
မေးတယ်။

ဘုရင်က တက်သောမြားနဲ့ သရက်သီးကို
ရစေတာ တွေ့ဖူးပြီး သက်သော မြားနဲ့ ရတဲ့
သရက်သီးကို လိုချင်တယ်လို့ပြောတယ်။ ပေးဆက်
ပျံ့မယ်၊ တင်းတိမ်တွင်းကို ဝင်ပါရစေလို့ ပြောပြီး
တင်းတိမ်ထဲမှ အဝတ်အစားလဲတယ်။ ကိုယ်မှာ
ဝှက်ပြီးယူလာတဲ့ အဆက် တစ်ထောင်ရှိတဲ့ ဆိတ်ချို
လေးတော်ကို ဆင်တယ်။ တင်းတိမ်ထဲက ထွက်လာ
လိုက်တော့ မြေကိုခွဲပြီးထွက်လာတဲ့ နဂါးလုလင်လို
တင့်တယ်တယ်။ ပရိတ်သတ် အားလုံးဟာ ရင်သပ်
ရှုမောပေါ့။

မင်းသားက ပထမမြားတစ်စင်းကို လွှတ်
လိုက်တယ်။ အဲဒီမြားက သရက်ညှာကို တစ်ဝက်လွှာ

သွားတယ်။ နောက်မြား တစ်စင်းကို ရှေ့မြားထက် အဟုန်ပိုပြင်းစွာ လွှတ်လိုက်တယ်။ ရှေ့မြားက စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်အရောက်မှာ နောက်မြားက မီလာပြီး မြားချင်းခတ်လိုက်တော့ ပထမမြားက လည်ပြီးပြန်ဆင်းလာတယ်။

ဒုတိယမြားကတော့ တာဝတိံသာထိအောင် တက်သွားတယ်။ မြားဆင်း လာတဲ့ အသံဟာ မုန်တိုင်းသံ မိုးကြိုးသံလို မည်ဟီး တာကြောင့် ပရိတ်သတ်အားလုံး ထိတ်လန့်ကြတယ်။ ဆင်းလာတဲ့ မြားက ကျန်တဲ့ သရက်ညှာတစ်ခြမ်းကို ဖြတ်လိုက် တော့မှ ကျလာတဲ့ သရက်သီးကိုရော မြားကိုပါ မင်းသားက ဖမ်းယူလိုက်ပြီး သရက်သီးကို မင်းကြီးထံ ဆက်လိုက်တယ်။

မကြာမီမှာပဲ သူ့ညီတော်စံရာ ဗာရာဏသီ ပြည်ကို ခုနှစ်ပြည်တောင်က စစ်ပြုဖိုးဝိုင်းထား လေတော့ ညီတော်ဟာ ကြံရာမရဖြစ်ပြီး နောင်တော် အသဒိသ မင်းသားထံ တိတ်တဆိတ် လူလွတ်ပြီး အကူအညီတောင်းရတယ်။ မင်းသားက နေပြည် တော်ကို ပြန်သွားပြီး ခုနှစ်ပြည်တောင် မင်းတို့ရဲ့ စားတော်ရွှေခွက် တွေပေါ်မှာ မြားတစ်စင်းစီ ကျအောင် လွှတ်လိုက်တယ်။ မြားတွေမှာ စာရေး

ထားလိုက်တာက ‘ငါအသဒိသရောက်ပြီ၊ မသေ
ချင်ရင်ပြေးကြ’ ပေါ့။ ခုနှစ်ပြည်ထောင် မင်းတွေ
ပြေးကြတယ်။ အသဒိသ မင်းသားက ညီတော်ထံ
ခွင့်ပန်ပြီး တောထွက်တယ်။

ဇာတ်ပေါင်းတော့ ညီတော်က ရှင်အာနန္ဒာ
ဖြစ်လာတယ်။ အသဒိသမင်းသားကတော့ ဘုရား
ဖြစ်လာတယ်။

ဆရာတော်ဇာတ်ကွက်ယူပုံ

ကဲ ဒီဇာတ်လမ်းအတိုင်းဆိုရင် ဘာများ
စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းမှာလဲ။ ဆိုလိုတာက
ကျောင်းသား ကာလသားပေါက်စတွေအတွက်
ပျော်စရာအကွင်း အကွက် ဘယ်မှာရှိနိုင်ပါတော့မလဲ။

ဒီနေရာမှာ ငါတို့ဆရာကြီး ပါဠိပါရဂူ
ဦးအောင်မိုး ပြောတာကို သွားပြီးသတိရမိပြန်ပါ
တယ်။

“ကိုအောင်သင်းရေ - အညာဆိုတာ
ကိုအောင်သင်း သိတဲ့အတိုင်း အလွန်ပူတာ
ကလား။ အဲဒီလို နေပူလေပူမှာ ကျောင်းသား
သူငယ်လေးတွေကို ရွဲတိုက်ရင်း ပျော်ကြပါကြ
စေချင်လို့ ဟာသတွေကို ထည့်ပေးချာတာပေါ့။

ဟာသလို့သာ ပြောလိုက်ရပေမယ့် လူ့သဘော
လူ့သဘာဝကို ပေါ့ပေါ့ပါးပါးထည့်ပြီး ရေးသွား
လိုက်တာကတော့ ကိုအောင်သင်းတွေ့တဲ့အတိုင်း
ပါပဲ” တဲ့။

ကဲ ဘယ်နေရာကို ဟာသဇာတ်ကွက် အဖြစ်
ယူလိုက်သလဲ ဆိုတာ ကြည့်ကြရအောင်။

ပထမတစ်ချက်ကတော့ အလောင်း
မင်းသားလေးတော်ကို စွဲပြီး တင်းတိမ်ထဲက
ထွက်လာတဲ့အခါမှာ မိန်းမပရိတ်သတ်တွေ ရုတ်ရုတ်
သဲသဲဖြစ်သွားပုံကို ရေးလိုက်ပါတယ်။

ဆရာတော် သရုပ်ဖော်ထားတာကို
ဖတ်လိုက်ရရင် လူငယ်စာဖတ်ပရိတ်သတ်ဟာ
‘မိုက်ကယ်ဂျက်ဆင်’ ပွဲမှာ ကောင်မလေးတွေ
တရုန်းရုန်းဖြစ်နေတာ၊ ဒါမှမဟုတ် စင်တင်
တေးဂီတပွဲမှာ နာမည်ကြီး အဆိုကျော်တစ်ယောက်
တက်လာလိုက်တဲ့အခါ မိန်းကလေးတွေ တရုန်းရုန်း
ဖြစ်နေပုံကို သတိရကြလိမ့်မယ် ထင်မိပါတယ်။
ဖတ်ကြည့်ပါဦး - (ရွဲတွေကို မထည့်လိုက် တော့ဘူး)

လေးတော်ရွှေစင် ၊ မပစ်ခင်ပင် ၊ လူလင်
မင်းရဲ၊ ဟန်ယူဆဲဖြင့် ၊ ပွဲလုံးသိမ့်သိမ့် တုန် . . .

ရင်ကို သပ်တီး ၊ အံ့မပြီးသည်၊ ဆံကြီး
ဖါးယားခုန် . . .

အိုဘဲ လူသဲ့ယောက်ျား၊ ယမန်ကသာ ၊
ရောက်ပေလာသည်။ ဗာရာပြည်ကြီးသား တဲ့ . . .

ဘယ်သူ့သား၊ ဘယ်မျိုးဆွေ ၊ မသိပါငြား၊
တစ်ပြည်သားငယ်၊ သနားစရာပေရှင့် . . .

အထွေထွေဆို ကြပြော ၊ ဗျာဆံခါခါ ၊
ပျိုကညာတို့၊ စေတနာ တဖောဖောတည်း . . .

ဘဝင်မောမျှ ၊ ချစ်ကြောတင်ငင်၊ ရွှေရင်
စုန်စုန် ၊ ပါးပုံပုံမှာ၊ လွင်မှုန် နံ့သာတင် . . .

အို . . . တော် . . . ရှင် ၊ ခေါ်ချင်တဟဟ၊
တစ်ခုလပ်ဟာ ၊ ပျိုမသာသည်၊ လင်ကွာ
မုဆိုးမနှင့် . . .

ရင်ပွပွသည်၊ ကြင်စမူပလီ ၊ သား
တစ်ယောက်မိ၊ နှစ်ယောက်မိသည်၊ ဣတ္ထိ
ကုမာရီတို့ . . . . .

ရွှေဒါလီသည်၊ အာနီမုတ်ပုတီး ၊ နားတောင်း
စိန်ရောင် ၊ ပါးလုံးပြောင်သည်၊ ထိန်အောင်
ကိုယ်လုံးညီးမျှ . . .

လေးဘက်မြိတ် ၊ ဖဲကွမ်းတုံ၊ စိန်တိုင်နီမြန်း၊
ထွေထွေဆန်းသည်၊ လွတ်ပန်း နဂါးရုံကို . . . .

ခံသူခံ ၊ သိုင်းသူသိုင်း ၊ တောမြို့စရိုက် ၊
ပိုက်သူပိုက်သည်။ အလိုက်ယဉ်မရိုင်းဘဲ . .

လိုရိုတိုင်း လောဘတင်၊ ပြုံးချို ပြုံးချို၊
အသုံးလိုက ၊ ဘုန်းမို့ ယူလှဲ့ရှင်ဟု . . .

မဆိုပင်လည်း၊ ဆိုချင် စိတ်ဝမ်းထဲ၊
ဆေးလိပ်ကွမ်းယာ ၊ ဖဲပဝါနှင့် ၊ ထုတ်ကာပစ်ကြ
ကြသည် . .

ရွှေပွဲတော်ဘောင် ၊ မင်းကျော်ခေါင်မှာ ၊
ဂုဏ်ရောင် လနယ် ဆန်း၏လေး . . .

အပျို အအို ၊ မေတ္တာပို့သည်၊ ကိုယ်ကို
အပ်ချင်စမ်းတည့်လေး . . .

မယ့်ရွှေရင်ပေါ် ၊ မင်းကျော်ကျော်သည်၊
လေးတော် တင်လှည့်စမ်းတည့်လေး . . .

မယ့်ရွှေရင်ပေါ် ၊ မင်းကျော်ကျော်သည်၊
လေးတော်တင်လှည့်စမ်းဟု ၊ စိတ်မှန်းဆိုမိချင် . . .

မျက်နှာချိုအေး ၊ ပျိုကလေးတို့၊ အရေးစ
ထင်ထင်နှင့် . . .

မင်းကျော်ထင်ကို ၊ ချစ်ကြင်စေနာလှိုင်း ၊
သူ့ထက်ငါကဲ၊ လေးတော်ပွဲတွင် ၊ သဲသဲရံပတ်ပိုင်း
. . . . .

ခုလပ်ပိုင်းသည်၊ ပျိုဟိုင်းတစ်လင်ကွာ ၊

ဗျာဆံ့ဝိုက်ကွေး ၊ မျက်ချိုသွေးသည်၊ ဟိုရေး
တတ်လှစွာနှင့် . . .

လွန်ချူချာသည်၊ မူရာတစ်ကိုယ်လုံး ၊
ရမထာကြိမ် ၊ သိုင်းနဲ့ နှိမ်လည်း၊ မငြိမ်တရုန်းရုန်း
တည်း. . .

‘မယ့်ရွှေရင်ပေါ်၊ မင်းကျော်ကျော်သည်၊
လေးတော်တင်လှည့် စမ်းတည့်လေး’ ဆိုတာ
ဖတ်လိုက်ရတော့ ဆရာတော်နွယ် ကတ်သီး
ကတ်သတ်ရေးမှ ရေးတတ်ပလေလို့ အောက်မေ့
လိုက်မိတယ်။

‘ရမထာကြိမ် ၊ သိုင်းနှင့် နှိမ်လည်း ၊ မငြိမ်
တရုန်းရုန်းတည်း’ ဆိုတာမှာ ‘သိုင်း’ ဆိုတာကို တုတ်
သိုင်း ၊ ဓားသိုင်းတွေ ထင်မနေနဲ့ဦး ၊ ‘ကြိမ်’ ကို ပြော
တာ။ ရာဇဝင်း ခင်းတဲ့အခါမှာ ရှေ့က (ကြိမ်) ကိုင်သွား
တာကို တွေ့ဖူးကြမှာပါ။ လမ်းရှင်းဖို့ ရှေ့ပြေး ပေါ့။
ခုခေတ် ရှေ့ပြေးဆိုင်ကယ်စီး ယဉ်ထိန်းရဲတွေလိုပေါ့။

ဒီနေရာမှာတော့ ဆရာတော်က အမျိုးသမီး
တွေဟာ ပွဲခင်းလုံခြုံရေးရဲတွေတောင် ထိန်းလို့မရ
တော့အောင် သောင်းကျန်းနေတယ်လို့ သရုပ်ဖော်
လိုက်တာပါပဲ။

မိုးပေါ်က ပြန်ကျလာတဲ့ မြားသံဟာ
ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ ကောင်းလွန်းလို့ လူတွေပြေးလွှားကြ
ရုတ်ရုတ်သဲသဲ ဖြစ်ကြပုံကို သရုပ်ဖော်ထားတာမှာ
ကျတော့ ဒီထက်တောင် ပိုကောင်းပါသေးတယ်။
ဆက်ကြသေးတာပေါ့။

(ရွက်နုဝေ ၊ ဇွန်လ ၊ ၁၉၉၉)

ဆရာတော် သရုပ်ဖော်ထားတာကို
ဖတ်လိုက်ရရင်
လူငယ်စာဖတ်ပရိတ်သတ်ဟာ
'မိတ်ကယ်ဂျက်ဆင်' ပွဲမှာ
ကောင်မလေးတွေ တရုန်းရုန်းဖြစ်နေတာ၊
ဒါမှမဟုတ်
စင်တင်တေးဂီတပွဲမှာ
နာမည်ကြီး အဆိုကျော်တစ်ယောက်
တက်လာလိုက်တဲ့အခါ
မိန်းကလေးတွေ တရုန်းရုန်းဖြစ်နေပုံကို
သတိရကြလိမ့်မယ် ထင်မိပါတယ်။

မင်းလှိုင်မင်းလှိုင်

(၂)

The Tale

မန်လည် မင်္ဂလာရတုများ (၂)

အရင်တစ်ပတ်က သျှိုးလိုက်ရတု အကြောင်းကို ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ မန်လည်ဆရာတော်ရဲ့ သျှိုးလိုက်ရတုတွေထဲက အသဒိသဝတ္ထုကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အသဒိသ မင်းသား လေးတင်ခန်း ရောက်တော့ ပျိုပျိုအိုအို မိန်းမတွေ အလောင်းတော် မင်းသားကိုကြည့်ပြီး ဝိုင်းဝိုင်းလည် ‘ငမ်း’ ကြပုံကို ဆရာတော်က ဟာသဉာဏ် သဘာဝဉာဏ် ကောင်းကောင်းနဲ့ ဘယ်လိုသရုပ်ဖော်ခဲ့တယ် ဆိုတာကိုလည်း တစ်ပိုင်းတစ်စ တင်ပြခဲ့ပါသေးတယ်။ အခုတစ်ပတ်တော့ဖြင့် အလောင်းတော်မင်းသား ပစ်လိုက်တဲ့မြား ဟာ ကောင်းကင်ကပြန်ကျလာတော့ လူတွေအားလုံး ထိတ်လန့်တကြားဖြစ်ကြပုံကို ဆရာတော်က ဘယ်လို ဖွဲ့တယ်ဆိုတာကို တင်ပြလိုက်ပါဦးမယ်။

ပထမမြားတစ်စင်းကို လွတ်လိုက်တယ်။
 ဒုတိယမြားကိုတော့ ပိုပြီး အဟုန်ပြင်းပြင်း လွတ်လိုက်
 တော့ ရှေ့မြားကို နောက်မြားက စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံ
 မှာမိတော့ ပထမမြားကို ဒုတိယမြားက ခတ်လိုက်ရာမှာ
 ပထမမြားက လည်ပြီးပြန်ဆင်း လာတယ်။ မြားဆင်း
 လာလိုက်တဲ့ အသံဟာ မိုးကြိုးမုန်တိုင်း ကျသလို
 ပြင်ထန်လွန်းတော့ လူတွေအားလုံး ဟာ ရုတ်ရုတ် သဲသဲ
 ပြေးကြ လွှားကြ ပုန်းကြ ဖြစ်ကုန်တာပေါ့။

မြားကျလာတဲ့အခါ အသံမြည်ဟိန်းပုံ ကို
 ဖွဲ့ထားတာကို ကြည့်ပါဦး

ပတ်ပတ်လည် ကောင်းကင်ထဲ ၊ လေသင်
 ဓုန်းစက်၊ ဟုန်းဟုန်းတက်ကို ၊ ဝက်ဝက် အကုန်ခွဲ

မိုးမြေကွဲမျှ ၊ ခြိမ်သဲကြွက်ကြွက်ဆူ၊ ဝရဇိန်မျိုး၊
 ထစ်ကကြိုးသည်၊ မိုးကြိုးကျသည့် တူသို့ ၊
 ဘရဘူသည်၊ လှိုက်ဆူလွန်ထန်ပြင်း၊ မိုးလုံးကြွက်ညံ၊
 ပြိုမည့်ဟန်သို့၊ အသံမည် ဆင်းက -

လူတွေ အထိန်တလန်၊ ဖြစ်ကြပုံကို
 ဆရာတော် ဖွဲ့ထားလိုက်တာကြည့်ပါဦး

အုန်းအုန်း အင်းသည်၊ ရုန်းရင်းများလူရှင်၊
 သိနိုင်ပြီပဲ၊ ဝမ်းရင်ထဲမှာ ၊ အူသဲပြတ်မည့်သွင်တည်း-

ချုံ့ကိုဝင်၊ ဥမင်ဂူသို့အောင်း၊ ဘူးစင် ပဲစင် ၊ ဖရုံစင်မှာ၊
ခိုင်လွတ်ကြောင်းကြောင်းနှင့်

ဘမ်းကိုဆောင်း တောင်းနှင့် ကာသူကာ၊
ဦးခေါင်းစောက်ထိုး၊ လက်ကို မိုးသည်၊ ရှိခိုး
တစာစာတည်း။

ကယ်ကြပါ ၊ ကယ်ပါ အိုအမိ ၊ ဘုရား ဘုရား၊
ကျွန်တို့အားကိုး ၊ သိကြား မြင်ပါဘိလော့

သေ-မချိသည်၊ မျက်စိမူးဝေရီ ၊ ဘယ့်နှယ်
မသိ ၊ မိုးလုံဖိသည်၊ ပြိုအိ ကျချေပြီတည်း

တစီစီသည်၊ ငိုမည်အော်ဟစ်ကြွေး ၊
တစ်ယောက်ကိုတိုက် ၊ တစ်ယောက်ခိုက်သည်၊ မြေ၌
လိမ့်ကာထွေး

လူတို့ သဘာဝမှာ ဆရာတော် ဟာသသွင်း
လိုက်ပုံကိုကြည့်ပါဦး

ပြေးသူပြေး ၊ မှိုင်သူမှိုင် ၊ ရွှေရင်ဖွေးဖွေး ၊
ပျိုကလေးတို့ ၊ ကိုယ်ရေးမလုံနိုင်ခဲ့

တယိုင်ယိုင်သည် ၊ ထ-ထိုင်တကုန်းကုန်း ၊
ထက်အောက်တွင်းပြ ၊ တက်တက်စင်အောင် ၊

ဘဝင်ပြာ အုံးသည်။
တစ်လုံးနှစ်လုံး၊ ချိုးဥလုံးကို ၊ မဖုံးနိုင်ပြီဘဲ

တည့်လေး

တစ်ပေါင် နှစ်ပေါင် ၊ သပြေရောင်ကို ၊
လုံအောင် တတ်နိုင်ဘဲ တည့်လေး

တစ်ပေါ် နှစ်ပေါ် ၊ ကိုယ်လုံးပေါ်သည်၊ ပဲလှော်
အာတာကွဲတည့်လေး။

“တစ်ပေါင် နှစ်ပေါင် သပြေရောင် . . . ”

ဆိုတာကို ဘယ်လို သဘောကျမှန်း မသိဘူး။
ဆရာတော်ကြီးနှယ် ကတ်သီးကတ်သတ် သူမို့လို့မှ
နှိုင်းတတ်ပလေ လို့ရယ်မောမိပါတယ်။

တို့များ ကျောင်းသားဘဝမှာ ဒီရတုတွေကို
သင်ရတော့ သင်တဲ့ဆရာက ဓမ္မာစရိယ ပါဠိပါရဂူ
ဆရာကြီး ဦးအောင်မိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးက
ရဟန်းဘဝက လာတာဖြစ်လေတော့၊ စာသင်တဲ့အခါ
အလွန်ကို ဣန္ဒြေကြီးပါတယ်။ ရယ်တာ ပြုံးတာမတွေ့
ရဘူးလို့ ဆိုလောက်အောက်ကိုပဲ ဣန္ဒြေကြီးတာပါ။
ငါတို့ ကျောင်းသားတွေကတော့ ‘တစ်လုံး နှစ်လုံး ၊
မျိုးဥလုံးကို ၊ မဖုံးနိုင်ပြီပဲတည့်လေး’ ဆိုကတည်းက
တခိုခိုဖြစ်နေကြပြီ။ ဆရာကြီးက သုံးသပ်ပြရဦးမယ်
မဟုတ်လား။ ဘယ်လို သုံးသပ်ပြ မလဲဆိုတာကို
စောင့်ကြည့်ကြတာပေါ့။ တကယ်ဆိုတော့လည်း
ကျောင်းသားအားလုံး ဆရာတော်ရဲ့ ဟာသရသကို

သုံးသပ်ခံစား နိုင်နေကြပြီးသားပါပဲ။ သို့ပေမယ့် ဆရာကြီးက ဣန္ဒြေကြီး တစ်ခွဲသားနဲ့မို့ ဒါမျိုးကို ဘယ်လို သုံးသပ်ပြမလဲဆိုတာ စောင့်ကြည့်ကြ တာပါပဲ။

ဆရာကြီးက ဘာမျှရှင်းပြမနေတော့ဘဲ ၊ ဒီအတိုင်းဘဲ ခပ်ဖြေးဖြေးဖတ်ပြသွားတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် “တစ်ပေါ်နှစ်ပေါ်၊ ကိုယ်လုံးပေါ်သည်၊ ပဲလှော် အာတာကွဲတည့်လေး” ဆိုတာကိုရောက်တော့မှ “ပွဲတော်ကြီးတစ်ခုလို ဖြစ်နေတော့ ပဲလှော်သည်တွေ ဘာတွေလည်းလာကြလို့ဖြစ်မှာပေါ့လေ’ လို့ ခပ်တည် တည် ကြီးဖောက်ပြောလိုက်တော့ တစ်တန်းလုံးဟာ ဝါးခနဲဖြစ်သွားတာ ခုထက်ထိမှတ်မိနေသေးတယ်။ တကယ်ဆိုတော့ ဆရာကြီး ဦးအောင်မိုး ဟာ ဟာသကို အလွန် နှစ်သက်တတ်သူ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ နောင်အခါ ရင်းနှီးလာတော့မှ သိလာရတယ်။ သူလည်း ဆရာတော်ရဲ့ ဟာသတွေကို အလွန်သဘောကျတာ။ လူပြန်တော်ဖြစ်စမို့သာ တည်တည်ကြီး ဖြစ်နေခဲ့ရရှာ တာပါ။

ဆရာတော်ရေးခဲ့တဲ့ စာတွေကို ညစ်ညမ်း စာပေတွေနဲ့ ရောထွေးမသွားစေချင်ဘူ။ ညစ်ညမ်း စာပေဆိုတာ ဖိုမလိင် ကိစ္စတွေကို ကာမဂုဏ်စိတ်

ပေါ်အောင် မဖွယ်မရာ ရေးတာတွေကို ပြောတာ။ စာပေမှမဟုတ်ဘူး။ ပန်းချီ ၊ ရုပ်ရှင် ၊ ဘယ်လိုဟာ မျိုးမဆို အဲဒီလိုသဘောမျိုးကို ရောက်သွားအောင် ဖန်တီးရင်း ညစ်ညမ်းစာရင်း ဝင်သွားတာပါပဲ။ အင်္ဂလိပ် လိုတော့ဖြင့် (Obscenity) လို့ သုံးစွဲလေ့ရှိကြတယ်။ ‘ကာမဂုဏ်စိတ်ပေါ်အောင်’ ဆိုတဲ့စကားကို အထက် မှာရေးခဲ့တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဖိုမလိင်ကိစ္စ အကြောင်းကို ရေးတိုင်း Obscene မဟုတ်ဘူး ဆိုတာသိစေချင်လို့ပါပဲ။ ‘မမြင်ဝံ့ ဆေးသမား၊ မကြားဝံ့ တရားသူကြီး’ ဆိုတဲ့စကား ရှိတယ်မဟုတ်လား။ ဆေးပညာပေး စာအုပ်တွေကို ညစ်ညမ်းစာပေရယ်လို့ ပြောလို့ ဖြစ်ပါ့မလား။

‘ကြမ်းတယ်’ ဆိုတဲ့ မြန်မာစကား ရှိသေး တယ်။ နှုတ်ကြမ်းအာကြမ်းဆိုတာမျိုးပေါ့။ ပန်းမော် ဆရာတော်က သီလရှင် ဆရာကင်းဆီကို ရေးတယ်လို့ အဆိုရှိတဲ့စာတွေ ၊ ဦးပုညက အချုပ်တန်းဆရာဖေကို နှိမ်ချတဲ့စာတွေကိုတော့ဖြင့် ကြမ်းတယ်လို့ ဆိုနိုင် တယ်။ ဦးပုညရဲ့ ပြဇာတ်တွေ ၊ မေတ္တာစာတွေမှာ အတော်လေးကို အသုံးကြမ်းတယ်လို့ ဆိုနိုင်တဲ့ စကား တွေ အတော်များများတွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ညစ်ညမ်းစာပေမဟုတ်ဘူး။ Obscene ဖြစ်ပါတယ်လို့

ပြောလို့မရဘူး။

အခုတင်ပြခဲ့တဲ့ မန်လည်ဆရာတော်ကြီးရဲ့ စာတွေဟာ ညစ်ညမ်းတာလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ကြမ်းတာလည်းမဟုတ်ဘူး၊ တကယ့်ကို ဟာသသက်သက်ပဲ။ ဆရာတော်ကြီးစေတနာကိုက ကလေးတွေကို ပျော်စေချင်တယ်၊ ကြားရသူ အပေါင်းကိုလည်း ပျော်စေချင်တယ်။ အလှူမဏ္ဍပ်ထဲမှာ သံနေသံထားနဲ့ ဆိုကြတဲ့အခါ ပရိတ်သတ်ကတစ်ပိုဒ်ပြီးတစ်ပိုဒ် စောင့်နားထောင်ရင်း ခွက်ခွက်လန်အောင် ရယ်ကြမောကြမှာကို မြင်ယောင်မိတယ်။ အထက်မှာ တင်ပြခဲ့တဲ့စာတွေကို ကြားရတဲ့အခါ မိန်းမပျိုလေးတွေလည်း ရယ်မိကြမှာပဲ၊ ရှက်သွေးဖျန်းစရာမလိုတဲ့ သန့်ရှင်းသော ရယ်ခြင်းမျိုးနဲ့ကိုပဲ ရယ်ကြမှာပါ။ မဃဒေဝ လင်္ကာကြီးကစပြီး ဆရာတော် ရေးခဲ့တဲ့ စာတွေကို ကြည့်လိုက်ရင် စာပေစေတနာ အလွန်ကြီးမားတဲ့ ဆရာတော်ကြီးဖြစ်ကြောင်း သိသာလှပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့လိုကြီးမားခန့်ထည်လှတဲ့ ပညာရှင်ကြီးတစ်ပါးက ကျောင်းသားကလေးတွေ ကိုပါ ပျော်စေရွှင်စေချင်တဲ့စိတ်နဲ့ ချစ်ကြင်သနားအရေးထားခဲ့တာကို ဘယ်လိုအံ့ဩမိမှန်းမသိဘူး။ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းတာမကဘူး၊ ချစ်ဖို့လည်း

ကောင်းတယ်လို့သာ ပြောလိုက်ချင်တော့တာပါပဲ။

နောက်ပြီး ဆရာတော်က သျှိုးတိုက်တဲ့ ကျောင်းသားလူငယ်တွေကို ဆုတော်လာဘ်တော် ရစေချင်တာကြောင့်လည်း ဒီလိုကြိုးစားပမ်းစား ရေးပေးခဲ့တယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ အဲဒီ ‘အသဒိသရတု’ ထဲမှာကိုပဲ စာတစ်ပိုဒ် ပါနေသေးတယ်။

အလှူတကာ ၊ ပျိုကညာတို့၊ သဒ္ဓါဇွဲကွက်၊ ဆုမထွက်က၊ ထို့ထက်လွန်စွာ ၊ မဟာကာယ၊ ပဒါလဟု၊ သတ္တအကျော်၊ လောင်းဘုန်းမော်၏ ၊ လေးတော်ပြခန်း၊ ခုနစ်ခန်းကို၊ နိဒါန်း ဆက်ပြီးဘူးတည့်လေး။

‘ပဒါလ’ ဆိုတာကခွင်းတာ၊ ထွင်းဖောက်တာ ကိုပြောချင်တာပါ။ ပျိုကညာတို့က ဆုတော် လာဘ် တော် မပေးကြရင် လေးစွမ်းပြခန်း ၊ လေးတော်ခွင်းခန်း ကို ဆက်ပြီး မဆိုတော့ဘူးပေါ့။ တကယ်ဆိုတော့လည်း ပရိသတ်ကပေးကြမှာပါပဲ။ ဆရာတော်ကြီးရေးတဲ့စာ ဖြစ်နေတာကြောင့်ကိုလည်း စာကိုလည်း လိုလိုချင်ချင် နာကြမှာပေါ့။ ကလေးတွေကိုလည်း ချစ်ချစ်ခင်ခင် ပေးကြမှာပါပဲ။ ယုတ်စွ အဆုံး ရတုတိုင်တဲ့ ကျောင်းသားလေးရဲ့ မိဘသားချင်းတွေကတော့ သူတို့

သားလေးကိုသဘောကျနေတာနဲ့က ဆုပေးကြလိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ စိတ်ကူးနဲ့ တွေးကြည်ရတာတောင် တကယ်ကို ပျော်ဖို့ကောင်းပါပေတယ်။

ဆရာတော်က အဘက်ဘက်က စဉ်းစား ထားတာ။ တကယ်လို့ ‘ဆု’ မထွက်ရင် ဘယ်လို လုပ်မလဲ။ ဆုမထွက်ရင် မဆိုတော့ဘူးဗျာ လို့ပြောပြီး မဏ္ဍပ်ထဲက ထွက်သွားလို့မှ မဖြစ်တာ။ ထွက်သွားရင် ပုံပျက်သွားမှာပေါ့။ ဒီတော့ ဆရာတော်က ရေးပေး ထားသေးတယ်။

အလှူတကာ၊ ပျိုကညာတို့၊ သဒ္ဓါဇွဲကွက် ၊ ဆုမထွက်လည်း ၊ ထို့ထက်လွန်စွာ ၊ မဟာကာယ၊ ပဒါလဟု ၊ သတ္တအကျော်၊ လောင်းဘုန်းမော်၏ လေးတော်ပြခန်း၊ ခုနှစ်ခန်းကို ၊ နိဒါန်းဆင်လိုက် ပါတော့မည်။ ရွှေပွဲတော်လာ ၊ ပျိုကညာတို့၊ နားမှာ စေ့စေ့လည်လော့။

‘ဆု’ မထွက်ပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ ဆက်ပြီး ဆိုပါ့မယ်ပေါ့။

“တကယ်လို့ ဆုထွက်ခဲ့ရင် အဲဒါကိုမဆိုနဲ့ တော့” လို့ ဆရာတော်က သူ့တပည့်ကလေးတွေကို စကားထည့်ထားမှာပေါ့။ ဒီလိုဆရာတော်ကြီးမျိုးရဲ့

တပည့် ကျောင်းသားငယ်ဖြစ်ရတာ ဘယ်လောက်များ
 ‘အရတော်’ လိုက်လေသလဲလို့ အောက်မေ့မိတယ်။
 ကြားထဲမှာ စကားတွေ ဖောက်လိုက်တာနဲ့ အအသဒိ
 သ ရတုကိုတောင် မျက်ခြည်ပြတ်သလောက် ဖြစ်သွား
 တယ်။ ဆက်လိုက်ကြဦးစို့။

အထက်မှာ ဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း အလောင်းတော်
 ရဲ့မြား ကောင်းကင်က ပြန်ကျလာတော့ မိုးပြိုခမန်း
 မြည်ဟိန်းတာကြောင့် လူတွေဟာ ပုန်းခိုရာမတွေ့
 လောက်အောင် ထိတ်လန့်ကြတယ်။ ဒီတော့မှ
 အလောင်းတော်က ဘာမှမစိုးရိမ်ကြပါနဲ့၊ မြားကျလာတဲ့
 အသံပါ။ မြားကျလာတာကိုသာစောင့်ပြီး ကြည့်ကြပါလို့
 ပြောပြတယ်။

ဒီတော့မှ ပရိသတ် (အထူးသဖြင့်) မိန်းမ
 ပရိတ်သက်က “ဪဒီလိုလား၊ သိပေါင်တော်၊ ကျုပ်တို့
 မှာတော့ လန့်လိုက်ရတာ အသက်များ ထွက်သွား
 မလား အောက်မေ့မိတယ်” ဆိုတာမျိုး ပြောတာကို
 ဆရာတော်ဖွဲ့လိုက်ပုံကို ကြည့်ကြစေချင်ပါသေးတယ်။
 မိန်းမတွေရဲ့ သဘာဝကို ဆရာတော်က သိပ်သိတာပဲ။
 သိသလောက်ကိုလည်း ပေါ်လွင် မြင်ယောင်လာ
 အောင်လည်းသရုပ်ဖော်နိုင်စွမ်း ရှိပါပေတယ်။

သို့လားမောင်မောင် ၊ ကြုံဖူးပေါင်သည်၊
ခြံမဲ့အောင် မိုးကြိုးကျသို့

ဗာရာဏ ၊ ဌာနပြည်ကြီးပျော်၊ အလိုငါ့သား
ရှင်ငကြားငယ်၊ သိကြားပါထင့် နော်တည်း

အပျိုတစ်ဖော်တို့၊ အိုတော်ရှင် ရှင့်မြား ၊
မိုးပြိုသောနှယ် ၊ ကြောက်စဖွယ်အောင်၊ အမယ်မင်းကြီး
မြားရှင့်

ဗာရာသားငယ်၊ မောင့်မြားမွေလိုက်ချင် ၊
အမြင်မကောင်းလို့၊ တို့အပေါင်းမှာ ၊ မုန်းပေါင်း
ပြုပြစင်ပေါ့ ။

ဘာမဆိုင် ညာမဆိုင် ‘မုန်းပေါင်းပြုပြစင်ပေါ့’
ဆိုတာ ပထမဆုံးအကြိမ်ဖတ်လိုက်ရစဉ်က အသံထွက်
အောင်တောင် ရယ်ခဲ့မိပါတယ်။ ဒီ ‘မုန်းပေါင်း’
ဆိုတာကို ဘာကြောင့် ဆရာတော် ကတ်သီးကတ်သတ်
သုံးခဲ့ပါလိမ့်မလဲလို့ စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့ အဲဒီ
အခါက ကျောင်းသားငယ်လေးတွေ သုံးကြစွဲကြတဲ့
‘ဗန်းစကား’ တွေများ ဖြစ်မလားလို့လည်း အောက်မေ့
မိတယ်။ ပြောရဦးမယ် ဒီ သျှိုးလိုက်ရတုတွေကို
တစ်ချို့က သျှိုးလိုက်ရကန်လို့တောင် ၊ ရေးတတ်တာကို
သတိထားခဲ့မိပါတယ်။ ရကန်ဆရာတွေက ဒီလို

တောက်တီး တောက်တဲ့တွေကို ထည့်ပြီးရေးလိုက်ဖို့ ဝန်မလေးတတ်ကြဘူး။ သူ့ခေတ် သူ့အခါမှာ အသုံးတွင် ရေပန်းစားနေတဲ့ ‘ဗန်းစကား’ လို ဟာမျိုး တွေကိုလည်း ထည့်ပြီးရေးချင် ရေးပစ်လိုက်တာ ။ ဒီတော့နောက်ခေတ်တွေမှာ စကားလုံးအဓိပ္ပာယ်ကို မှန်းကြည့်နိုင်စေဦးတော့ တိတိကျကျ ပြောနိုင်ဖို့ မလွယ်တာကို မကြာခဏတွေ့ရတယ်။

ဦးတိုးရဲ့ ‘ရာမရကန်’ မှာဆိုရင်လည်း ဒီလို စကားလုံးမျိုးတွေ ခဏခဏ တွေ့ရတယ်။ အဘိဓာန် တွေ ဘာတွေထဲမှာ ရှာလို့လည်း ရနိုင်တာမဟုတ်ဘူး။ ဒီလိုတောက်တီး တောက်တဲ့တွေကို ကြံဖန်ပြီး စဉ်းစား၊ စာတိုစာစ တွေကိုဖတ်၊ တောင်မေးမြောက်မေး ဆည်းပူးတတ်တဲ့ သွားလေသူ ဆရာကြီး ဦးဆန်းထွန်း တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေကမှ သိတတ်တာ။

ဆရာကြီး ဦးဆန်းထွန်းကို ရာမရကန် တက်ချင်တယ် - သင်ပေးပါ လို့ ပြောဖူးတယ်။ သင် ပေးပါ့မယ်လို့လည်း ပြောပါတယ်။

“ကိုအောင်သင်း - ရာမရကန်ကို သင်ပြီးသား မဟုတ်လား၊ ဘာကြောင့် ကျုပ်ဆီမှာ ထပ်ပြီးတက်ချင် သေးတာလဲ” လို့မေးတယ်။ “ဟာ ဆရာကလည်း သိရက်သားနဲ့ ရကန်ထဲက တစ်ချို့စကားတွေက

ပညာရှိတိုင်း သိတာမှမဟုတ်ဘဲ၊ ဆရာတို့လို ဘရုတ်
သုက္ခပညာရှိကမှ သိတာ” လို့ပြောလိုက်တော့
ဆရာကြီးဦးဆန်း ရယ်လိုက်တာလေ။ မော်လမြိုင်
ရောက်၊ ပြင်ဦးလွင် စစ်တက္ကသိုလ်ရောက်နဲ့ မသင်လိုက်
ရဘူး။ နှမြောဖို့ ကောင်းတယ်။

တောင်ရောက် မြောက်ရောက်ဖြစ်နေရင်
သည်းခံပါ။ ဂန္ထဝင်တွေရဲ့ သဘာဝတွေကို သိနေအောင်
ကြုံတုန်းထည့်ရေး လိုက်ရတာ။

အသဒိသ ကိုဆက်လိုက်ကြဦးစို့။

ကောင်းကင်က ကျလာတဲ့ မြားဟာ
သရက်ညှာကျန်တစ်ဝက် ဖြတ်လိုက်တော့ ကျလာတဲ့
သရက်သီးကိုရော မြားကိုပါ အလောင်းတော်က
ဖမ်းယူလိုက်တယ်။ လူတွေအားလုံးဟာ အံ့ဩကြ
လွန်းလို့ ရတနာတွေကို ပစ်ကြဲပူဇော်ကြ၊ ဦးရစ်
ဦးပေါင်းတွေကို ပစ်ကြဲဂုဏ်ပြုကြပေ။

အမျိုးသမီးတွေကတော့ -

ရွယ်နု ထွားသည်၊ ရွှေပါးနံ့ သာတင် ၊
ကနွဲ့ကနောင်း၊ ယဉ်ပျော့ပျောင်းသည်၊ ပျိုပေါင်း
လှညက်စင်နှင့်

တစ်ရေစင်၊ တစ်လင်ကွာခုလပ် ၊ ထဘီ

လံပိုင်း၊အပျိုဟိုင်းက ၊ မြင်တိုင်းချစ်ဖွယ်၊ တစ်ယောက်
မယ်သည်၊

နုနယ်ရင့်ပျော့ဖတ်တို့

အထပ်ထပ်သည်၊ ညပ် တိုးဝင်ကာ ၊
ကွမ်းကတုံးပိတ်၊ ကြာဖူးလိပ်နှင့် ၊ ဖဲမြိတ်ရွှေချည်လွှာကို
ထုပ်ချည်ကာ၊ ယူပါ-ယူလှည့်စမ်း၊ ကိုယ်ကို
ဘန်းပြ၊ ဟန်ယုယသည်၊ မျက်စ တလျှမ်းလျှမ်းနှင့်
ဆက်ကြကမ်းသည်၊ လက်လှမ်း မှီတမီ ၊ ပျိုအိုအပေါင်း
စေနာဟောင်းထက် ၊ ထပ်လောင်းဆယ်ဆလီသည်။

ယာယီ ချစ်ပါဦးတည့်လေး ၊ ပြုံးချို ပြုံးချို
လောင်းဘုန်းမိမှာ ၊ ပျိုအို မေတ္တာတုံးတည့်လေး။

မျိုးဆက် သစ် လူငယ်တွေ ဒီရတုကို
ဖတ်ကြည့်ကြစေချင်ပါတယ်။ တကယ်ပျော်စရာ
ကောင်းလို့ ညွှန်လိုက်ရတာပါ။ ဖတ်တဲ့အခါမှာလည်း
သူတို့ခေတ် သျှိုးတိုက်ကြတာကို စိတ်ကူးမြင်ယောင်
ကြည့်ဖို့သင်ပါတယ်။

ကဲ... ဒီလောက်ဆို ဂန္ထဝင်ဆိုတာ ဘာလဲ ၊
ဘာ့ကြောင့် ဂန္ထဝင်စာပေကို မင်းတို့ မျိုးဆက်သစ်
လူငယ်တွေ လေ့လာဖတ်ရှုသင့်သလဲဆိုတာ သဘော
ပေါက် လောက်ရောပေါ့။ ဒီတော့ ငါ့အနေနဲ့ မင်းတို့ကို

တိုက်တွန်းလိုက်ချင်တာက အခုခေတ်ပေါ် မော်ဒန်တို့၊ ပိုစ်မော်ဒန်တို့ ဆိုတာတွေကိုလည်း စိတ်ဝင်စားရင် လေ့လာကြပေါ့။ ငါ့အနေနဲ့ ဘာမှ မပြောလိုပါဘူး။ သို့ပေမယ့် တစ်ဖက်ကလည်း ငါတို့တိုင်းပြည်၊ ငါတို့လူမျိုးရဲ့ မူပိုင်ဖြစ်ပြီး ခေတ်ကာလ အပိုင်းအခြား ကို ငဲ့စရာမလိုအောင် အစဉ်သဖြင့် ရှင်သန်တောက်ပ နေတဲ့ မြန်မာ့ဂန္ထဝင် စာပေများကိုတော့ဖြင့် မဖြစ်မနေ လေ့လာကြပါ။ ဂန္ထဝင်စာပေကပေးတဲ့ အကျိုးကျေးဇူး ကို ဆွတ်ယူခံစားကြပါ။ ပြီးတော့ ကိုယ်တိုင်လည်း ဂန္ထဝင်စာပေကို ဖန်တီးနိုင်သူများ၊ ဆရာထက်တပည့် လက်စောင်းထက်သော၊ တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးအကျိုးကို ဆထက်တပိုး သယ်ပိုးနိုင်တဲ့ ပခုံးစွမ်းအားရှိသော အမျိုးသားကောင်း အမျိုးကောင်းသမီးများ ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းပြနိုင်သူများ ဖြစ်ကြပါစေလို့ ဆန္ဒပြုရင်း မျိုးဆက်သစ်အတွက် ဂန္ထဝင်မိတ်ဆက်ကို ဒီလောက် နဲ့ပဲ နိဂုံးချုပ်ထားလိုက်ပါရစေဦး။

(ရွက်နုဝေ ၊ သြဂုတ်လ ၊ ၁၉၉၉)

ဒေဂျင်သင်း

မျိုးဆက်သစ်အတွက်

ကနဦးပို့ဆက်

BURMESE
CLASSIC
COM